

Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa – kortversion

Svensk version av International Classification of Functioning,
Disability and Health (ICF)

Klassifikationen är publicerad av Världshälsoorganisationen (WHO) 2001 med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health: ICF. Short version.

© World Health Organization 2001

Generaldirektören för Världshälsoorganisationen har beviljat Socialstyrelsen översättningsrättigheter för en utgåva på svenska, men med copyright kvarstående hos WHO. Den svenska titeln är *Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa – kortversion*. Socialstyrelsen är ensam ansvarig för översättningen.

World Health Organization

ISBN 91-7201-822-4

Artikelnr 2003-4-2

Sättning: Bokförlaget Bjurner och Bruno AB

Tryck: Edita Västra Aros AB, 1:a upplagan, 3:e tryckningen, maj 2007

Boken kan beställas från

Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm

Fax: 08-779 96 67. E-post: socialstyrelsen@strd.se

Webbutik: www.socialstyrelsen.se/publicerat

Rapporten kan också laddas ner från Socialstyrelsens

webbplats: www.socialstyrelsen.se

Förord

Socialstyrelsen publicerar härmed en kortversion av *Klassifikation av funktions-tillstånd, funktionshinder och hälsa 2003*, som är baserad på International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) – Short version, som utgivits av Världshälsoorganisationen (WHO) 2001.

Den fullständiga svenska versionen av klassifikationen publicerades av Socialstyrelsen i augusti 2003 (ISBN 91-7201-755-4. Artikelnummer 2003-4-1).

Klassifikationens övergripande mål är att erbjuda en struktur och ett standardiserat språk för att beskriva funktionsförmåga och funktionshinder i relation till hälsa.

Denna kortversion har samma generella struktur som den fullständiga klassifikationen (ICF), men saknar koder på tredje och fjärde nivå, dvs. har en lägre detaljeringsgrad.

Vid Socialstyrelsen har ansvaret för arbetet med den svenska versionen åvilat en ledningsgrupp. I gruppen ingick *Lars Berg* och *Anita Nilsson* (Epidemiologiskt Centrum), *Ulla Clevnert* (Socialtjänstavdelningen), *Christina Rörby* (Hälso- och sjukvårdsavdelningen) samt professor *Björn Smedby*, föredragande läkare i medicinska klassifikationsfrågor vid Socialstyrelsen.

Översättningsarbetet har genomförts av f. universitetslektor *Sonja Calais van Stokkom*, Uppsala. Tre arbetsgrupper har, under ordförandeskap av *Mats Granlund*, *Gunnar Grimby* och *Gunnar Sanner*, aktivt deltagit i översättningsarbetet som stöd för översättaren. Arbetsgrupperna har också under översättningsarbetets gång genomfört ett flertal workshops samt fältprövningar av klassifikationen. Arbetsgruppernas ledamöter framgår av separat förteckning.

Ledningsgruppen har tillsammans med översättaren och de tre ordförandena fungerat som referensgrupp. Det praktiska arbetet med klassifikationen har inom styrelsen utförts av *Lars Berg* och *Anita Nilsson*.

Socialstyrelsen i november 2003

Kerstin Wigzell

Måns Rosén

Innehåll

Arbetsgruppernas ledamöter	6
Inledning	9
1. Bakgrund	9
2. Syften med ICF	10
3. Egenskaper hos ICF	12
4. Översikt över ICF-komponenter	14
5. Funktionstillstånd och funktionshinder som modell	21
6. Användning av ICF	24
Klassifikationens första nivå	29
Klassifikationens andra nivå	33
Detaljerad klassifikation med definitioner	49
Kroppsfunktioner	50
Kroppsstrukturer	75
Aktiviteter och delaktighet	85
Omgivningsfaktorer	107
Bilagor	121
Bilaga 1: Taxonomiska och terminologiska frågor.....	123
Bilaga 2: Kodningsanvisningar för ICF	131
Bilaga 3: Tack till personer och olika instanser som deltagit i arbetet	146

Arbetsgruppernas ledamöter

Översättning och tillämpning av ICF (f.d. ICIDH) inom:

Barn- och ungdomshabilitering

Ordförande: Docent Gunnar Sanner, överläkare, Barn- och ungdomshabiliteringen, Centralsjukhuset, Karlstad

Ledamöter: Professor Eva Björck-Åkesson, leg. psykolog, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap, Mälardalens Högskola, Västerås
Docent Ann-Christin Eliasson, leg. arbetsterapeut, Astrid Lindgrens Barnsjukhus, Stockholm
Habiliteringschef Carina Folkesson, leg. psykolog, Barn- och ungdomshabiliteringen Västerbotten, Umeå
Habiliteringschef Ann-Sofie Holmberg, leg. sjukgymnast, Habiliteringsverksamheten, Landstinget Dalarna, Falun
Med. dr Lena Westbom, överläkare, Barn- och ungdomssjukhuset, Universitetssjukhuset, Lund

Psykiatri och vuxenhabilitering

Ordförande: Docent Lars Kebbon, leg. psykolog, Enheten för psykiatri, Ulleråker

ersattes av:

Professor Mats Granlund, leg. psykolog, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap, Mälardalens Högskola, Västerås

Ledamöter: Professor emeritus Karl Grunewald, f. medicinalråd, Saltsjö-Duvnäs
Universitetslektor Lena Haglund, leg. arbetsterapeut, Hälsouniversitetet, Linköping
Med. dr Barbro Lewin, föreståndare för Centrum för handikappforskning, Uppsala Universitet, Uppsala
Med. dr Mikael Sandlund, överläkare, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå
Leg. psykolog, Erik Wennström, Psykiatricentrum, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Vuxenrehabilitering

Ordförande: Professor Gunnar Grimby, Avdelningen för rehabiliteringsmedicin, Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet, Göteborg

Ledamöter: Universitetsadjunkt Catharina Broberg, leg. sjukgymnast, Institutionen för arbetsterapi och fysioterapi, Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet, Göteborg
Professor Margareta Ehnfors, Institutionen för vårdvetenskap och omsorg, Örebro Universitet, Örebro
Distriktsläkare Roland Morgell, Ringen Kvalita vårdcentral, Stockholm
Med. dr Ulla Nordenskjöld, leg. arbetsterapeut, Avdelningen för rehabiliteringsmedicin, Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet, Göteborg
Neuropsykolog Staffan Söderström, Enheten för NeuroPsykologi, Eriksborg, Västerås

Dessutom

har f. universitetslektor Sonja Calais van Stokkom, Sociologiska institutionen, Uppsala universitet, Uppsala, deltagit i gruppernas fältprovningar och workshops.

Hon har även varit ledamot av Europarådets expertgrupp för tillämpning av ICIDH och har i många år aktivt följt det internationella revisionsarbetet. Dessutom är Sonja Calais van Stokkom aktiv medlem i Rehabilitation International och i den svenska handikapprörelsen.

Inledning

1. Bakgrund

Denna volym innehåller ICF, *Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa*.¹ Det övergripande målet för klassifikationen är att erbjuda ett samlat och standardiserat språk och en struktur för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Den definierar hälsokomponenter och några hälso-relaterade komponenter av välbefinnande (såsom utbildning och arbete). ICF:s domäner kan därför ses som *hälsodomäner* och *hälsorelaterade domäner*. Dessa beskrivs ur kroppsliga, personliga och sociala perspektiv genom två grundläggande förteckningar: (1) kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, (2) aktiviteter och delaktighet.² Som klassifikation grupperar ICF olika domäner³ för en person med en given hälsobetingelse (dvs. vad en person med en sjukdom eller störning gör eller kan göra). *Funktionstillstånd* utgör en paraplyterm för alla kroppsfunktioner, kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet och på motsvarande sätt är *Funktionshinder* en paraplyterm för funktionsnedsättningar, strukturavvikelser, aktivitetsbegränsningar eller delaktighetsinskränkningar. ICF förtecknar även omgivningsfaktorer som interagerar med alla dessa begrepp. ICF erbjuder därmed en möjlighet att beskriva en profil av personers funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa inom flera domäner.

ICF tillhör en "familj" av klassifikationer, som utvecklats av Världshälsoorganisationen (WHO) för att tillämpas på olika aspekter av hälsa. WHO-familjen av internationella klassifikationer erbjuder en begreppsram för att koda ett brett omfång av information om hälsa (t.ex. diagnoser, funktionstillstånd och funktionshinder samt orsaker till kontakt med hälsovård och service) och använder ett standardiserat gemensamt språk som möjliggör kommunikation världen över om hälsa och hälsovård inom olika yrkesområden och vetenskaper.

I WHO:s internationella klassifikationer klassificeras hälsobetingelser (sjukdomar, störningar, skador etc.) huvudsakligen enligt ICD-10 (förkortning för International Classification of Diseases, Tenth Revision),⁴ som erbjuder en etiologisk referensram. Funktionstillstånd och funktionshinder som sammanhänger med hälsoförhållanden klassificeras enligt ICF. ICD-10 och ICF kompletterar

¹ Texten representerar en revision av The International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH), som Världshälsoorganisationen först publicerade 1980 för försöksändamål. Denna version har utvecklats efter systematiska fältprövningar och internationell konsultation under de senaste fem åren och godkändes av WHO:s ledningsorgan för internationell användning den 22 maj 2001 (resolution WHA54.21).

² Dessa termer ersätter de tidigare använda termerna – "funktionsbegränsning" (impairment), "begränsning av förmåga" (disability) och "handikapp" (handicap) och utvidgar deras innebörd genom att inkludera positiva erfarenheter. De nya termerna definieras närmare i denna inledning och mer detaljerat inom klassifikationen. Det bör noteras att dessa termer används med speciella betydelser som kan skilja sig från vad de betecknar i vardagligt tal.

³ En domän är en praktisk och meningsfull uppsättning av besläktade fysiologiska funktioner, anatomiska strukturer, handlingar, uppgifter eller livsområden.

⁴ *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, Tenth revision, Vols. 1–3*. Geneva, World Health Organization, 1992–1994.

därför varandra⁵ och användare uppmuntras att utnyttja dessa två internationella klassifikationer tillsammans. ICD-10 ger diagnoser på sjukdomar, störningar eller andra hälsobetingelser och denna information berikas av den ytterligare information som ICF erbjuder när det gäller funktionstillstånd.⁶ Information om diagnos ger tillsammans med information om funktionstillstånd en bredare och mer meningsfull bild av människors eller befolkningsgruppers hälsa, en bild som kan användas som grund för beslutsfattande.

WHO-familjen av internationella klassifikationer erbjuder ett värdefullt verktyg för att beskriva och jämföra befolkningsgruppers hälsa i ett internationellt sammanhang. Information om dödlighet och sjuklighet (genom ICD-10) och om hälsoföljder (genom ICF) kan kombineras i sammanfattande folkhälsomått på hälsoläget och dess fördelning hos olika befolkningsgrupper och även för att bedöma olika bidragande orsaker till dödlighet och sjuklighet.

ICF har ändrats från att vara en klassifikation av "sjukdomskonsekvenser" (1980 års ICIDH-version) till en klassifikation av "hälsokomponenter". "Hälsokomponenter" beskriver vad som utgör hälsa medan "konsekvenser" fokuserar på vilka effekter sjukdomar eller andra hälsobetingelser kan ha. På detta sätt intar ICF en neutral ståndpunkt vad avser etiologi så att forskare genom att använda lämpliga vetenskapliga metoder kan dra slutsatser om orsaksförhållanden. Likaså skiljer sig denna ansats från ansatsen att söka bestämningsfaktorer eller riskfaktorer för hälsa. För att underlätta studier av bestämnings- eller riskfaktorer innehåller ICF en förteckning över omgivningsfaktorer som beskriver den kontext i vilken personer lever.

2. Syften med ICF

ICF är en klassifikation som har utformats för att kunna användas för flera skilda syften inom olika yrkesområden och samhällssektorer. ICF:s olika syften kan sammanfattas på följande sätt:

- att ge en vetenskaplig grund för att förstå och studera hälsa och hälsorelaterade tillstånd, deras konsekvenser och bestämningsfaktorer
- att skapa ett gemensamt språk för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd i syfte att förbättra kommunikation mellan olika användare såsom hälso- och sjukvårdspersonal, forskare, politiker och allmänhet inklusive människor med funktionshinder

⁵ Det är också viktigt att uppmärksamma överlappningen mellan ICD-10 och ICF. Både ICF och ICD-10 börjar med kroppssystemen. Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser brukar vara delar av "sjukdomsprocessen" och används därför också i ICD-10. Icke desto mindre använder ICD-10 funktionsnedsättningar och strukturavvikelser (som tecken och symptom) som underlag för att fastställa en "sjukdom" eller ibland för att ange skäl för kontakt med hälsovård, medan ICF använder funktionsnedsättningar som problem i kroppsfunktioner som sammanhänger med hälsobetingelser.

⁶ Två personer med samma sjukdom kan ha olika nivåer av funktionstillstånd och två personer med samma funktionstillståndsnivå har inte nödvändigtvis samma hälsobetingelser. Kombinerad användning av ICD och ICF kan därför höja kvaliteten av data för medicinska ändamål. Användning av ICF bör inte förbigå sedvanlig medicinsk diagnostik. I vissa sammanhang kan ICF användas separat.

- att möjliggöra jämförelser av data mellan länder, mellan olika delar av hälso- och sjukvården, service- och tjänsteverksamheter samt över tid
- att skapa ett systematiskt kodschema för hälsoinformationssystem.

Dessa syften hänger inbördes samman eftersom behov och användning av ICF kräver konstruktion av ett meningsfullt och praktiskt system, som kan utnyttjas av olika användare för hälsopolitik, kvalitetssäkring och utvärdering av resultat inom olika kulturer.

2.1. Tillämpningar av ICF

Sedan publiceringen av den första försöksversionen 1980 har ICIDH använts för olika ändamål, t.ex.:

- som ett statistiskt verktyg – vid insamling och sammanställning av data i t.ex. befolkningsstudier och kartläggningar eller i informationssystem för verksamhetsledning
- som ett verktyg för forskning – för att mäta resultat, livskvalitet eller omgivningsfaktorer
- som ett kliniskt verktyg – vid bedömning av behov, vid koppling av behandlingar till specifika tillstånd, vid arbetsbedömningar, rehabilitering, habilitering och utvärdering av resultat
- som ett socialpolitiskt verktyg – för planering av social trygghet, ersättningsystem och för utformning och implementering av policy
- som ett redskap för utbildning – för utformning av läro- och kursplaner och för att öka medvetenhet och vidta sociala åtgärder.

Eftersom ICF till sin natur är en hälso- och hälsorelaterad klassifikation används den också inom andra områden såsom försäkringsbolag, socialförsäkring, arbetsliv, utbildning, ekonomi, socialpolitik och vid utveckling av allmän lagstiftning och miljöanpassningar. Den har sålunda accepterats som en av Förenta Nationernas sociala klassifikationer och har införlivats i samt hänvisas till i Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.⁷ Därigenom erbjuder ICF ett lämpligt instrument för att implementera ingångna internationella avtal om mänskliga rättigheter liksom även för nationell lagstiftning.

ICF har ett brett spektrum av tillämpningar inom olika områden, t.ex. socialförsäkring, utvärdering av hälsovård och befolkningsundersökningar på lokal, nationell och internationell nivå. Den erbjuder en begreppslik ram för information som kan tillämpas inom personlig hälso- och sjukvård, inklusive förebyggande verksamhet, friskvård och för ökad delaktighet för enskilda personer genom att

⁷ *Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disability*, Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Antagna av Förenta Nationernas Generalförsamling vid dess 48:e session den 20 december 1993 (Resolution 48/96), publicerad av FN:s informationsavdelning, 1994.

undandröja eller minska sociala hinder och uppmuntra till att det erbjuds socialt stöd och underlättande faktorer. Den är också användbar för att studera hälsovårdssystem såväl för utvärdering som för formulering av policy.

3. Egenskaper hos ICF

En klassifikation måste vara tydlig vad gäller det som klassificeras, dvs. dess begreppsliga område, omfattning, analysenheter, organisering och hur dessa element är strukturerade med avseende på deras inbördes samband. Följande avsnitt förklarar dessa grundläggande egenskaper hos ICF.

3.1 ICF:s begreppsliga område

ICF omfattar alla aspekter av människors hälsa samt några komponenter av välbefinnande som har med hälsa att göra. Dessa beskrivs i termer av dels *hälsodomäner*, dels *hälsorelaterade domäner*.⁸ Klassifikationen är avgränsad till att gälla hälsa i vid bemärkelse och den täcker således inte omständigheter som inte hör samman med hälsa, t.ex. sådana som uppkommer genom socioekonomiska faktorer. En person kan exempelvis ha en inskränkning i möjligheten att genomföra en uppgift i sin aktuella omgivning på grund av ras, kön, religion eller andra socioekonomiska kategorier men dessa klassificeras inte som hälsorelaterade delaktighetsinskränkningar enligt ICF.

Det råder en bred missuppfattning att ICF endast skulle gälla personer med funktionshinder, men den kan faktiskt tillämpas på *alla människor*. Hälstillstånd och hälsorelaterade tillstånd som sammanhänger med olika hälsobetingelser kan beskrivas med användning av ICF. Med andra ord har ICF en allmängiltig tillämpning.⁹

3.2 ICF:s omfattning

ICF erbjuder en beskrivning av situationer med avseende på mänskliga funktionsstillstånd och dess begränsningar och tjänar som en ram för att organisera information om dessa. Den ger en struktur för att presentera information på ett meningsfullt, sammanhängande och lättillgängligt sätt.

ICF organiserar information i två delar: (1) funktionstillstånd och funktionshinder och (2) kontextuella faktorer: Varje del har två komponenter:

(1) Komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder

Kroppskomponenten omfattar två klassifikationer, en för funktioner i kroppssystemen och en för kroppens struktur/anatomi. Båda klassifikationernas kapitel är ordnade enligt kroppssystemen.

⁸ Exempel på hälsodomäner innefattar att se, att höra, att gå, att lära och att komma ihåg medan exempel på hälsorelaterade domäner innefattar förflyttning, utbildning, sociala interaktioner och så vidare.

⁹ Bickenbach JE, Chatterji S, Badley EM, Üstün TB (1999) Models of disablement, universalism and the ICIDH, *Social Science and Medicine*, 48:1173-1187.

Aktivitets- och delaktighetskomponenten omfattar alla domäner som avser olika aspekter av funktionstillstånd ur såväl ett individuellt som ett socialt perspektiv.

(2) Kontextuella faktorerens komponenter

En förteckning över *omgivningsfaktorer* utgör den första komponenten av de kontextuella faktorerna. Omgivningsfaktorerna påverkar samtliga komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder och är ordnade från personens närmaste omgivning till den allmänna omgivningen.

Även *personliga faktorer* utgör en komponent av de kontextuella faktorerna men klassificeras inte i ICF på grund av de stora sociala och kulturella variationer som är förknippade med dem.

Komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder i ICF kan uttryckas på två sätt. Å ena sidan kan de användas för att påvisa problem, dvs. funktionsnedsättningar (impairments), strukturavvikelse (impairments), aktivitetsbegränsningar (activity limitations) eller delaktighetsinskränkningar (participation restrictions), sammanfattade under paraplytermen *funktionshinder*. Å andra sidan kan de indikera oproblematiske eller neutrala aspekter av hälsa och hälsorelaterade tillstånd, sammanfattade under paraplytermen *funktionstillstånd*.

Funktionstillstånd och funktionshinder uttolkas med hjälp av fyra åtskilda men sammanhängande *begreppskonstruktioner*. Dessa operationaliseras genom användning av *bedömningsfaktorer* (qualifiers). Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer kan tolkas utifrån förändringar i fysiologiska system eller anatomiska strukturer. För aktivitets- och delaktighetskomponenten finns det två begreppskonstruktioner: *kapacitet* och *genomförande* (se vidare avsnitt 4.2).

En persons funktionstillstånd och funktionshinder bör ses som en dynamisk interaktion¹⁰ mellan hälsobetingelser (sjukdomar, störningar, skador, trauma etc.) och kontextuella faktorer. De kontextuella faktorerna innefattar såväl personliga faktorer som omgivningsfaktorer och ICF ger en bred förteckning av omgivningsfaktorer som en väsentlig komponent i klassifikationen. Omgivningsfaktorerna interagerar med samtliga komponenter avseende funktionstillstånd och funktionshinder. Den grundläggande idén när det gäller omgivningsfaktorer är att dessa kan ha en underlättande eller hindrande inverkan i form av olika inslag i den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen.

3.3 Klassifikationens analysenhet

ICF klassificerar hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Klassifikationsenheten är därför kategorier inom varje domän av hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Det är därför viktigt att notera att det inte är personer som är klassifikationsenheter i ICF, dvs. ICF klassificerar inte personer utan beskriver varje persons situation

¹⁰ Denna interaktion kan ses som en *process* eller ett *resultat* beroende på användaren.

inom olika hälso- eller hälsorelaterade domäner. Beskrivning sker alltid inom en kontext som innefattar omgivnings- och personfaktorer.

3.4 Utgivningen av ICF

ICF presenteras i två versioner för att möta olika användares behov av detaljnivå.

Den *fullständiga versionen* av ICF tillhandahåller klassifikation på fyra detaljnivåer. Dessa fyra nivåer kan sammanföras till en högre nivå i ett klassifikations-system med två nivåer. *Kortversionen* av ICF, som presenteras här, tillhandahåller de första två nivåerna i klassifikationen.

4. Översikt över ICF-komponenter

DEFINITIONER¹¹

I hälsosammanhang innebär det att

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner inklusive psykologiska funktioner

Kroppsstrukturer är anatomiska delar av kroppen såsom organ, lemmar och deras komponenter

Aktivitet är en persons genomförande av en uppgift eller handling

Delaktighet är en persons engagemang i en livssituation

Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser är problem såsom en betydande avvikelse eller förlust i kroppsfunktion eller kroppsstruktur

Aktivitetsbegränsningar är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter

Delaktighetsinskränkningar är problem som en person kan ha i engagemang i livssituationer

Omgivningsfaktorer utgör den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar

I Tabell 1 ges en grundläggande översikt över dessa begrepp och de förklaras vidare i operationella termer i sektion 5.1. Såsom tabellen visar:

- ICF består av två *delar*, vardera med två *komponenter*:

Del 1: Funktionstillstånd och funktionshinder

(a) kroppsfunktioner respektive struktur

(b) aktiviteter och delaktighet

¹¹ Se även Bilaga 1: Taxonomiska och terminologiska frågor.

Del 2: Kontextuella faktorer

(a) omgivningsfaktorer

(b) personliga faktorer

- Varje komponent kan uttryckas i såväl *positiva* som *negativa* termer
- Varje komponent består av olika domäner och varje domän av kategorier, som är klassifikationsenheter. En persons hälsa och hälsorelaterade tillstånd kan registreras genom att välja lämpliga kategorikoder eller kod med tillägg av *bedömningsfaktorer*, vilka är numeriska koder som anger omfattning eller grad av funktionstillstånd eller funktionshinder inom respektive kategori eller i vilken utsträckning en omgivningsfaktor är underlättande eller hindrande.

Tabell 1. Översikt över ICF

	Del 1: Funktionstillstånd och funktionshinder		Del 2: Kontextuella faktorer	
Komponenter	Kroppens funktioner och strukturer	Aktiviteter och delaktighet	Omgivningsfaktorer	Personfaktorer
Domäner	1. Kroppsfunktioner 2. Kroppsstrukturer	Livsområden (uppgifter, handlingar)	Yttre påverkan på funktionstillstånd och funktionshinder	Inre påverkan på funktionstillstånd och funktionshinder
Begrepps-konstruktioner	Förändring i kroppsfunktion (fysiologisk) Förändring i kroppsstruktur (anatomisk)	Kapacitet att utföra uppgifter i en standardomgivning Genomförande att utföra uppgifter i aktuell omgivning	Underlättande eller hindrande påverkan från omständigheter i den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen	Påverkan av utmärkande drag hos personen
Positiv aspekt	Funktionell och strukturell integritet	Aktivitet Delaktighet	Underlättande faktorer	Ej tillämbart
		Funktionstillstånd		
Negativ aspekt	Funktionsnedsättning, Strukturavvikelse	Aktivitetsbegränsning, Delaktighetsinskränkning	Barriärer/hinder	Ej tillämbart
		Funktionshinder		

4.1. Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer samt funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser

Definitioner:

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner (inklusive psykologiska funktioner).

Kroppsstrukturer är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter.

Funktionsnedsättningar respektive *strukturavvikelser* är problem i kroppens funktioner eller struktur i form av en betydande avvikelse eller förlust.

- (1) Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer klassificeras i två sektioner. Dessa har en parallell kapitelindelning. Kroppsfunktioner innefattar t.ex. grundläggande mänskliga sinnen såsom ”synfunktioner” och deras strukturella motsvarigheter finns i form av ”öga och därmed relaterade strukturer”.
- (2) ”Kropp” hänför sig till den mänskliga organismen som helhet och innefattar följaktligen hjärnan och dess funktioner, dvs. förståndet. Därför är psykiska (eller psykologiska) funktioner inordnade under kroppsfunktioner.
- (3) Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer klassificeras efter kroppssystemen och därför betraktas inte anatomiska strukturer som organ.¹²
- (4) Strukturavvikelser kan innefatta en anomali, defekt, förlust eller annan påvisbar avvikelse i kroppsstrukturer. Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser beskrivs begreppsmässigt i överensstämmelse med biologisk kunskap på vävnads- och cellnivå och på en subcellulär eller molekylär nivå. Av praktiska skäl är dessa dock inte förtecknade.¹³ De biologiska grunderna för funktionsnedsättningar och strukturavvikelser har styrt klassifikationen och det finns utrymme att utöka klassifikationen på cellulär eller molekylär nivå. För professionella brukare bör det noteras att funktionsnedsättningar och strukturavvikelser inte är samma sak som den underliggande patologin utan snarare manifestationer av denna patologi.
- (5) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser betecknar en avvikelse från vissa standarder för kroppens biomedicinska status och dess funktioner som är allmänt accepterade i en befolkning. Definitioner av dess beståndsdelar utförs främst av personer som är kvalificerade att bedöma fysiskt och psykiskt funktionstillstånd i överensstämmelse med de standarder som finns.
- (6) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan vara tillfälliga eller permanenta, progredierande, regredierande eller statiska, intermittenta eller kontinuerliga. Avvikelse från en populationsnorm kan vara liten eller avsevärd och kan variera över tid. Dessa karakteristika erhålls vid ytterligare beskrivningar, huvudsakligen genom att till koderna bifoga bedömningsfaktorer efter punkten.
- (7) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser definieras inte av etiologin eller genom hur de har uppstått, t.ex. kan förlust av syn eller av en kroppsdel uppkomma på grund av en genetisk avvikelse eller en skada. Före-

¹² Fastän det talas om organnivå i 1980 års version av ICIDH är definitionen av ”organ” otydlig. Öga och öra betraktas traditionellt som organ; dock är det svårt att identifiera och definiera deras gränser. Detsamma gäller extremiteter och inre organ. Istället för ett ”organsynsätt”, vilket förutsätter förekomst av en helhet eller enhet inom kroppen, använder ICF termen ”kroppsstruktur”.

¹³ Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser som kodas i den fullständiga versionen av ICF skall således vara möjliga att upptäcka och vara märkbara för andra eller för personen själv genom direkt observation eller genom slutsatser från observation.

komst av en funktionsnedsättning eller strukturavvikelse förutsätter givetvis en orsak, men denna behöver inte helt förklara den uppkomna funktionsnedsättningen eller strukturavvikelsen. Vidare kan en och samma funktionsnedsättning hänga samman med olika sjukdomar, störningar eller fysiologiska tillstånd.

- (8) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan vara en del av eller ett uttryck för ett hälsotillstånd men utvisar inte nödvändigtvis att det föreligger en sjukdom eller att personen bör betraktas som sjuk.
- (9) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser har en bredare och mer omfattande spännvidd än störningar eller sjukdomar. Till exempel är förlust av ett ben en avvikelse i kroppsstrukturen men inte en sjukdom.
- (10) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan i sin tur ge upphov till andra funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser. T.ex. kan en förlust av muskelkraft nedsätta rörlighetsfunktioner, nedsatta hjärtfunktioner kan sammanhänga med svaghet i andningsfunktioner och nedsatt perception kan sammanhänga med tankefunktioner.
- (11) Vissa kategorier av komponenter i kroppsfunktioner och kroppsstrukturer kan tyckas överlappa med kategorier i ICD-10, särskilt med avseende på symtom och sjukdomstecken. Dock är de två klassifikationernas syften olika. ICD-10 klassificerar symtom i ett speciellt kapitel för att dokumentera sjuklighet eller resursanvändning medan ICF klassificerar dem som kroppsfunktioner, vilka kan användas som underlag för förebyggande insatser eller för att identifiera patienters behov. Viktigast är att klassifikation av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer enligt ICF avses användas tillsammans med aktivitets- och delaktighetskategorierna.
- (12) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser är klassificerade i kategorier genom definierade identifikationskriterier, dvs. som befintliga eller ej enligt en tröskelnivå. Kriterierna är desamma för funktioner och struktur: (a) förlust eller avsaknad, (b) reduktion, (c) ökning eller övermått och (d) avvikelse. En befintlig funktionsnedsättning eller strukturavvikelse kan graderas i termer av dess svårighetsgrad genom att använda den generiska bedömningsfaktorn.
- (13) Omgivningsfaktorer interagerar med kroppsfunktioner genom t.ex. interaktionen mellan luftkvalitet och andning, ljus och seende, ljud och hörande, störande stimuli och uppmärksamhet, beskaffenhet hos underlaget och balans samt omgivningstemperatur och reglering av kroppstemperaturen.

4.2. Aktivitet och delaktighet/aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar

Definition:

Aktivitet är en persons utförande av en uppgift eller handling.

Delaktighet är en persons engagemang i en livssituation.

Aktivitetsbegränsningar är svårigheter som en person kan ha vid utförandet av aktiviteter.

Delaktighetsinskränkningar är problem som en person kan ha i engagemang i livssituationer.

- (1) Domänerna för aktivitets- och delaktighetskomponenten presenteras i en enda förteckning som täcker det fullständiga omfånget av livsområden, från grundläggande lärande eller observerande till sammansatta områden såsom mellanmännisklig interaktion och arbete. Komponenter kan användas för att beteckna (a) ”aktiviteter” eller (p) ”delaktighet” eller båda. Domäner i denna komponent bedöms genom de två bedömningsfaktorerna för *genomförande* och *kapacitet*. Härigenom ges information som samlas enligt förteckningen en datamatrix utan någon överlappning eller överflöd (se Tabell 2).

Tabell 2. Matris för bedömning av aktiviteter och delaktighet

Domäner	Bedömningsfaktor GENOMFÖRANDE	Bedömningsfaktor KAPACITET
d1 Lärande och att tillämpa kunskap		
d2 Allmänna uppgifter och krav		
d3 Kommunikation		
d4 Förflyttning		
d5 Personlig vård		
d6 Hemliv		
d7 Mellanmänniskliga relationer		
d8 Större livsområden		
d9 Samhälle, socialt och medborgerligt liv		

- (2) Bedömning av genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen utgör en social kontext kan genomförande även förstås som människors ”engagemang i en livssituation” eller ”erfarenhet av livet” i det sammanhang i vilket de lever.¹⁴ Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen som kan kodas genom att använda omgivningsfaktorerna.
- (3) Kapacitetsbedömningen beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna konstruktion syftar till att påvisa den högsta möjliga funktionsnivå som en person kan tänkas uppnå inom en given domän vid

¹⁴ Definitionen av delaktighet för in begreppet engagemang. Några föreslagna definitioner av ”engagemang” innefattar att delta, att ingå i eller att vara involverad inom ett livsområde, att vara accepterad eller att ha tillgång till nödvändiga resurser. I informationsmatrisen i Tabell 2 är den enda möjliga indikatorn på delaktighet en kodning av genomförande. Detta betyder inte att delaktighet automatiskt jämföras med genomförande. Begreppet engagemang bör också skiljas från den subjektiva erfarenheten av engagemang (känsla av tillhörighet). Användare som vill koda engagemang separat bör vända sig till kodanvisningar för ICF i Bilaga 2.

en given tidpunkt. För att bedöma en persons fulla förmåga skulle man behöva ha en "standardiserad" omgivning för att neutralisera den varierande påverkan som olika omgivningar har på personens förmåga. Den standardiserade omgivningen kan vara: (a) en verklig omgivning som allmänt används för att bedöma kapacitet i testsituationer eller (b) i fall där detta inte är möjligt en antagen omgivning som kan tänkas ha en enhetlig påverkan. Denna omgivning kan kallas "enhetlig" eller "standard". Kapacitet återspeglar sålunda personens omgivningsanpassade förmåga. Denna anpassning måste vara densamma för alla människor i alla länder för att tillåta internationella jämförelser. För att vara exakt kan inslag av den enhetliga eller standardiserade omgivningen koda genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer. Skillnaden mellan kapacitet och genomförande återspeglar skillnaden mellan påverkan från de aktuella och enhetliga omgivningarna och ger därmed en användbar vägledning för vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförandet.

- (4) Såväl bedömning av kapacitet som bedömning av genomförande kan vidare användas med avseende på utförande med eller utan hjälpmedel eller personlig assistans. Varken hjälpmedel eller personlig assistans eliminerar funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser men de kan undanröja begränsningar i funktionstillstånd inom specifika domäner. Denna typ av kodning är särskilt användbar för att identifiera hur mycket en persons funktionstillstånd skulle begränsas utan hjälpmedlen (se Kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2).
- (5) Svårigheter eller problem i dessa domäner kan uppstå när det finns en kvalitativ eller kvantitativ förändring av det sätt på vilket dessa domänfunktioner genomförs. Aktivitetsbegränsningar eller delaktighetsinskränkningar bedöms i relation till en allmänt accepterad populationsstandard. Denna standard eller norm mot vilken personens kapacitet och genomförande jämförs är en person utan motsvarande hälsobetingelser (sjukdom, störning eller skada etc.). Aktivitetsbegränsningen eller delaktighetsinskränkningen registrerar den bristande överensstämmelsen mellan observerat och förväntat genomförande. Ett förväntat genomförande är den populationsnorm som svarar mot vad som erfarenhetsmässigt kan förväntas av människor utan de specifika hälsobetingelserna. Samma norm används i kapacitetsbedömningen så att man kan dra slutsats om vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförandet.
- (6) Problem med genomförande kan uppstå till följd av den sociala omgivningen även om personen inte har någon funktionsnedsättning/strukturavvikelse. En person som är HIV-positiv utan några symtom eller tecken på sjukdom eller en person som har ärftlig disposition för en viss sjukdom uppvisar kanske inte några funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser och har även tillräcklig kapacitet att arbeta men kan ändå inte arbeta på grund av nekad tillgång till tjänster, diskriminering eller stigmatisering.

- (7) Det är svårt att skilja mellan ”aktiviteter” och ”delaktighet” enbart med utgångspunkt i domäner. På liknande sätt har det inte varit möjligt att skilja mellan ”individuellt perspektiv” och ”socialt perspektiv” på grundval av domänerna mot bakgrund av internationell variation och olika perspektiv mellan yrkesgrupper och teoretiska system. ICF erbjuder därför en enda förteckning där olika användare kan operationalisera aktiviteter (a) och delaktighet (p) på önskat sätt.

Det finns i grunden fyra möjliga sätt att göra detta:

- (a) att beteckna vissa domäner som aktiviteter och andra som delaktighet utan att tillåta någon överlappning
- (b) samma som föregående alternativ men med viss överlappning
- (c) att beteckna alla detaljerade domäner som aktiviteter och använda de breda kategoriöverskrifterna som delaktighet
- (d) att använda samtliga domäner som såväl aktiviteter som delaktighet.

4.3. Kontextuella faktorer

Kontextuella faktorer representerar den fullständiga bakgrunden till en persons liv och leverne. De innefattar två komponenter, omgivningsfaktorer och personliga faktorer, som kan påverka en person med en viss hälsobetingelse och den personens hälsa och hälsorelaterade tillstånd.

Omgivningsfaktorer omfattar den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken personer lever sina liv. Faktorerna finns ”utanför” personen och kan ha positivt eller negativt inflytande på personens genomförande som samhällsmedlem, på personens kapacitet att utföra uppgifter eller handlingar eller på personens kroppsfunction eller struktur.

- (1) Omgivningsfaktorer är i klassifikationen ordnade för att fokusera på två olika nivåer:

a. Individnivå – personens omedelbara omgivning, som innefattar t.ex. hem, arbetsplats och skola. På den här nivån innefattas såväl de fysiska och materiella dragen i omgivningen som en person möter öga mot öga även som direkt kontakt med andra såsom familj, vänner, kamrater och okända människor.

b. Service, tjänster och system – formella och informella sociala strukturer, tjänster och övergripande strategier eller system i samhället eller i en kultur, som påverkar personer. Denna nivå innefattar organisationer och tjänster som hänger samman med arbetsmiljö, kommunala verksamheter, statliga organ, kommunikations- och transportservice samt informella sociala nätverk liksom även lagar, bestämmelser, formella och informella regler, attityder och ideologier.

- (2) Omgivningsfaktorer samverkar med komponenterna kroppsfunctioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet. För varje komponent kan karak-

tären och omfattningen av interaktion mellan dessa utformas vidare genom framtida vetenskapligt arbete. Funktionshinder karakteriseras som en följd eller ett resultat av ett komplext samband mellan en persons hälsotillstånd och personliga faktorer samt av de yttre faktorer som representerar omständigheterna i vilka personen lever. Genom detta samband kan olika omgivningar ha mycket olika påverkan på en viss person med ett givet hälsotillstånd. En omgivning med hinder eller utan underlättande faktorer gör att personens genomförande begränsas. Andra omgivningar som är mer underlättande kan förbättra genomförandet. Samhället kan hindra en persons genomförande genom att antingen skapa barriärer (t.ex. otillgängliga byggnader) eller genom att inte tillhandahålla underlättande faktorer (t.ex. ingen tillgång till hjälpmedel).

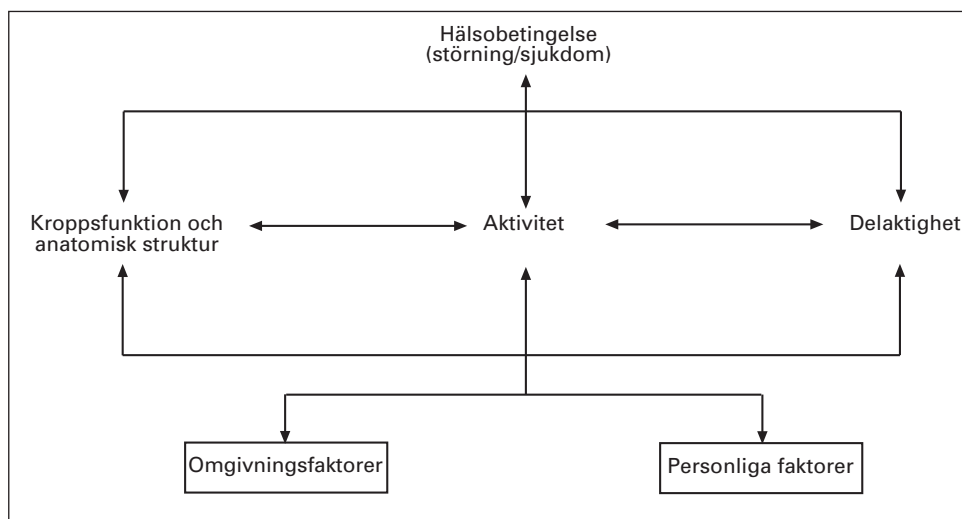
Personfaktorer är den individuella bakgrunden till en persons liv och leverne och utgörs av personliga egenskaper som inte hör till hälsobetingelsen eller hälsotillståndet. Dessa faktorer kan bl.a. vara kön, ras, ålder, andra hälsofaktorer, kondition, livsstil, vanor, uppfostran, copingsätt, social bakgrund, utbildning, yrke och tidigare respektive aktuell erfarenhet (händelser i det förflutna eller aktuella händelser), allmänna beteendemönster och karaktär, individuella psykologiska tillgångar och andra egenskaper, som tillsammans eller var och en kan påverka funktionshinder på varje nivå. Personfaktorer klassificeras inte i ICF. De har dock tagits med i Figur 1 för att visa att de kan påverka resultatet av olika interventioner.

5. Funktionstillstånd och funktionshinder som modell

5.1. Funktionstillstånd och funktionshinder som process

ICF som klassifikation beskriver inte funktionstillstånd och funktionshinder som en ”process”. Den kan dock användas för att beskriva processen genom att erbjuda olika möjligheter att kartlägga de olika konstruktionerna och domänerna. ICF erbjuder ett synsätt med flera perspektiv på klassifikation av funktionstillstånd och funktionshinder som en interaktiv utvecklingsprocess. Den tillhandahåller ”byggstenar” för användare som önskar skapa modeller och studera olika aspekter av denna process. På detta sätt kan ICF betraktas som ett språk. Texter som kan skapas med detta beror på användarna, deras kreativitet och vetenskapliga orientering. Diagrammet i Figur 1 kan hjälpa till att illustrera den nuvarande uppfattningen av interaktionen mellan olika komponenter.¹⁵

¹⁵ ICF skiljer sig väsentligt från 1980 års version av ICIDH vad avser bilden av de ömsesidiga relationerna mellan funktionstillstånd och funktionshinder. Det bör noteras att varje diagram troligen blir ofullständigt och benäget att ge en oriktig bild på grund av komplexiteten i interaktionerna i en mångdimensionell modell. Avsikten med modellen är att illustrera multipla interaktioner. Det är säkert möjligt att illustrera andra viktiga aspekter i processen. Tolkning av interaktioner mellan olika komponenter och konstruktioner kan också variera, t.ex. inverkan av omgivningsfaktorer på kroppsfunktioner skiljer sig säkert från inverkan på delaktighet.

Figur 1: Aktuell tolkning av interaktioner mellan komponenterna i ICF

Enligt Figur 1 kan en persons funktionstillstånd inom en specifik domän ses som en interaktion eller ett sammansatt förhållande mellan hälsobetingelse och kontextuella faktorer, dvs. omgivnings- och personfaktorer. Mellan dessa faktorer finns det en dynamisk interaktion så att interventioner inom en enhet kan påverka en eller flera andra enheter. Interaktionerna är specifika och inte alltid möjliga att förutsäga som ett ”ett-till-ett”-samband mellan varandra. Interaktionen verkar i två riktningar – förekomst av funktionshinder kan till och med förändra själva hälsoförhållandet. Det kan tyckas rimligt att dra slutsats om en kapacitetsbegränsning utifrån en eller flera funktionsnedsättningar/strukturavvikelser eller om en inskränkning i genomförande utifrån en eller flera begränsningar. Det är dock viktigt att samla in data oberoende av dessa konstruktioner och därefter utforska sambanden och orsaksförhållanden dem emellan. Om en persons fullständiga hälsoerfarenhet skall beskrivas är samtliga komponenter användbara. En person kan t.ex.:

- ha funktionsnedsättningar/strukturavvikelser utan att ha kapacitetsbegränsningar (t.ex. avvikande utseende på grund av spetälska behöver inte påverka personens kapacitet)
- ha problem med genomförande och begränsningar av kapacitet utan påtagliga funktionsbegränsningar/strukturavvikelser (t.ex. begränsat genomförande av dagliga aktiviteter som sammanhänger med många sjukdomar)
- ha problem med genomförande utan vare sig funktionsnedsättningar/strukturavvikelser eller begränsningar av kapacitet (t.ex. en HIV-positiv person eller en före detta patient som tillfrisknat från psykisk sjukdom som möter stigma eller diskriminering i mellanmännsliga relationer eller arbete)

- ha begränsningar av kapacitet utan assistans men inte ha problem med genomförande i den aktuella omgivningen (t.ex. kan en person med förflyttningsbegränsningar genom samhällets försorg ha fått tekniska hjälpmedel för förflyttning)
- uppleva en viss påverkan i motsatt riktning (t.ex. kan inaktivitet i kroppsdelar orsaka muskelatrofi och institutionalisering kan resultera i förlust av social förmåga).

Schemat i Figur 1 visar den roll kontextuella faktorer, dvs. omgivnings- och personfaktorer, spelar i processen. Dessa faktorer interagerar med den personen som har en viss hälsobetingelse och detta bestämmer nivån och omfattningen av personens funktionstillstånd. Omgivningsfaktorerna är externa och utanför individen (t.ex. attityder i samhället, arkitektoniska karakteristika och lagstiftning) och dessa klassificeras enligt förteckningen av omgivningsfaktorer i klassifikationen. Personfaktorer klassificeras däremot inte i den aktuella versionen av ICF. Dessa inkluderar bl.a. kön, ras, ålder, personens hälsotillstånd, kondition, livsstil, vanor, uppfostran, copingsätt och andra sådana faktorer. Bedömning av dem lämnas till användaren om behov föreligger.

5.2. Medicinska och sociala modeller

Ett antal olika begreppsliga modeller¹⁶ har föreslagits för att förstå och förklara funktionshinder och funktionstillstånd. Dessa kan uttryckas i en dialektik mellan en ”medicinsk modell” och en ”social modell”. Den *medicinska modellen* ser funktionshinder som ett problem hos en person, direkt orsakat av sjukdom, skada eller annan hälsobetingelse som kräver medicinsk vård. Vården erbjuds i form av individuell behandling av professionella yrkesutövare. Behandling av funktionshinder syftar till bot eller till anpassning och beteendeförändring hos en person. Medicinsk vård ses som det viktiga och på politisk nivå är det huvudsakliga ansvaret att förändra eller reformera hälsovårdspolicyn. Den *sociala modellen* ser å andra sidan funktionshinder huvudsakligen som ett socialt skapat problem och principiellt som en fråga om individers fullständiga integrering i samhället. Funktionshinder är inte ett attribut som åsätts en person utan snarare en komplex samling omständigheter, av vilka många är en följd av den sociala miljön. För att hantera problemet krävs sociala åtgärder, och det är samhällets kollektiva ansvar i stort att vidta nödvändiga förändringar i omgivningen för fullständig delaktighet av personer med funktionshinder inom alla områden av det sociala livet. Frågan gäller därför attityder och ideologi och den kräver social förändring. På politisk nivå blir det en fråga om mänskliga rättigheter. Funktionshinder blir kort sagt en politisk fråga.

ICF bygger på en kombination av dessa två motstridiga modeller. För att fånga kombinationen av de olika perspektiven på hur människan fungerar har en ”bio-

¹⁶ Termen ”modell” betyder här konstruktion eller paradigm och skiljer sig från användningen av termen i föregående avsnitt.

psykosocial” inriktning använts. ICF försöker således uppnå en syntes av olika perspektiv för att erbjuda en sammanhållen syn på hälsa utifrån ett biologiskt, ett individuellt och ett socialt perspektiv.

6. Användning av ICF

ICF är en klassifikation av mänskliga funktionstillstånd och funktionshinder. Den ordnar systematiskt hälso- och hälsorelaterade domäner. Inom varje komponent har domäner ytterligare grupperats i enlighet med gemensamma karakteristika, såsom ursprung, typ eller likhet, och ordnats på ett meningsfullt sätt. Klassifikationen har organiserats i enlighet med en uppsättning principer (se Bilaga 1). Dessa principer hänför sig till nivåernas inbördes relationer och klassifikationens hierarki, dvs. uppsättning av nivåer. Några kategorier i ICF är dock ordnade på ett icke-hierarkiskt sätt utan någon ordning utan som likvärdiga delar av en gren.

Klassifikationen har följande strukturella egenskaper av betydelse för dess användning:

- (1) ICF ger standardiserade operationella definitioner av hälso- och hälsorelaterade domäner i motsats till ”lokala” hälsodefinitioner. Definitionerna beskriver varje domäns väsentliga attribut (t.ex. kvaliteter, egenskaper, relationer) och innehåller information om vad som varje domän innefattar och utesluter. Definitionerna innefattar allmänt använda hållpunkter för bedömning så att de kan översättas till frågeformulär. Omvänt kan resultaten från befintliga bedömningsinstrument kodas i ICF-termer. Som exempel definieras ”syn” i termer av funktioner att uppfatta form och kontur på olika avstånd, med ett öga eller båda ögonen, så att graden av synsvårighet kan kodas som lätt, måttlig, svår eller total i termer av dessa parametrar.
- (2) ICF använder alfanumeriska system där bokstäverna b, s, d, a, p och e används för att beteckna kroppsfunktioner (b), kroppsstrukturer (s), domäner för aktiviteter och delaktighet (d) alternativt aktiviteter (a) och delaktighet (p) samt omgivningsfaktorer (e). Dessa bokstäver följs av en numerisk kod som börjar med kapitelnummer (1 siffra), följs av den andra nivån (2 siffror) och av den tredje respektive fjärde nivån (3 respektive 4 siffror).
- (3) ICF-kategorierna är sammankopplade så att bredare kategorier definieras för att innefatta mer detaljerade underkategorier av den övergripande kategorin. Till exempel innefattar kapitlet om förflyttning de skilda kategorierna att stå, att sitta, att gå, att bära, etc. Den korta (kortfattade) versionen har två nivåer medan den fullständiga (detaljerade) versionen täcker fyra nivåer. Koderna i såväl den korta som den fullständiga versionen överensstämmer med varandra, dvs. den korta versionen kan aggregeras från den fullständiga versionen.
- (4) Varje person kan ges en uppsättning koder på varje nivå. Koderna kan vara oberoende av varandra eller inbördes relaterade.

- (5) Koderna i ICF är fullständiga endast om man använder en *bedömningsfaktor* (*qualifier*), som anger graden av ett hälsotillstånd (t.ex. problemets svårighetsgrad). Bedömningsfaktorer anges med en, två eller fler siffror efter decimalpunkten. Vid kodning bör varje kod följas av åtminstone en bedömningsfaktor. Utan en bedömningsfaktor har en kod ingen mening utöver begreppsdefinitionen.
- (6) Den första bedömningsfaktorn för respektive kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, genomförande och kapacitet beträffande aktivitet och delaktighet samt den första bedömningsfaktorn för omgivningsfaktorer beskriver samtliga problemens omfattning inom var och en av dessa komponenter.
- (7) Samtliga komponenter (kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer) kvantifieras genom användning av samma skala. Att ha ett problem kan betyda en funktionsnedsättning, strukturavvikelse, aktivitetsbegränsning, delaktighetsinskränkning eller hinder beroende på konstruktionen. Lämpliga ord att använda för bedömningen visas nedan inom parentes och bör väljas utifrån vad som passar för respektive klassifikationsdomän, (där xxx står för den andra nivåns domänsiffror). För att kvantifiering skall kunna ske på ett genomgående enhetligt sätt krävs att det utvecklas bedömningsmetoder genom forskning. Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en funktionsnedsättning, strukturavvikelse, kapacitetsbegränsning, ett genomförandeproblem eller hinder. När man anger ”inget problem” eller ”totalt problem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttligt problem” avser ett problem på upp till halva tiden eller halva skalan av total svårighet. Procenttalen skall kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens.

xxx.0	INGET problem	(ingen, avsaknad, obetydlig...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT problem	(litet, lågt...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIGT problem	(medel, ganska stort...)	25–49 %
xxx.3	STORT problem	(gravt, högt, extremt, svårt...)	50–95 %
xxx.4	TOTALT problem	(fullständigt...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

- (8) Vad avser omgivningsfaktorer kan den första bedömningsfaktorn användas för att beteckna antingen graden av positiva aspekter av miljön, dvs. underlättande faktorer, eller graden av negativa effekter, dvs. hinder. För att beteckna underlättande faktorer kan samma 0–4 skala användas, men decimalpunkten ersätts med ett plustecken, t.ex. e110+2. Omgivningsfaktorer kan kodas (a) i förhållande till varje konstruktion individuellt, eller (b) utan relation till individuell konstruktion. Det förra sättet är att föredra eftersom det tydligare identifierar omgivningens inverkan.

- (9) Olika användare kan finna det lämpligt och till hjälp att lägga till andra slag av information för kodning av varje item. Det finns en uppsättning andra möjliga bedömningsfaktorer som skulle kunna användas. Tabell 3 visar mer detaljerat bedömningsfaktorer för varje komponent.
- (10) Beskrivningar av hälsa och hälsorelaterade domäner hänför sig till användning vid en given tidpunkt, dvs. ger en ögonblicksbild. Genom att göra bedömningar vid flera tidpunkter är det möjligt att beskriva en kurva över tid och därmed en process.
- (11) I ICF ges en persons hälsa och hälsorelaterade tillstånd en uppsättning koder som omspannar klassifikationens två delar. Det maximala antalet koder per person är på första nivån (1 siffra) 34 stycken – 8 kroppsfunktioner, 8 kroppsstrukturer, 9 genomförande- och 9 kapacitetskoder. På motsvarande sätt är det totala antalet koder 362 stycken på andra nivån (3 siffror). På mer detaljerade nivåer ökar antalet koder till 1 424 stycken. Vid tillämpning av ICF i praktiken kan en uppsättning av 3 till 18 koder på tresiffernivå (andra nivån) vara tillräcklig för att beskriva ett fall. De mer detaljerade fyr- och femsiffernivåerna används i allmänhet inom olika specialistområden (t.ex. vid utvärdering av rehabilitering, inom geriatrik etc.) medan klassificering på tresiffernivå kan användas för kartläggningar och övergripande utvärderingar av kliniska resultat.

Ytterligare riktlinjer för kodning ges i Bilaga 2. Användare rekommenderas starkt att skaffa sig träning i bruket av klassifikationen genom WHO och dess nätverk av Collaborating Centres.

Tabell 3. Bedömningsfaktorer

Konstruktion	Första bedömningsfaktorn	Andra bedömningsfaktorn
Kroppsfunktioner (b)	<p>Generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att beteckna grad eller storlek av en nedsättning</p> <p><i>Exempel: b168.3 för att beteckna en stor funktionsnedsättning i specifika mentala språkfunktioner</i></p>	Ingen
Anatomisk struktur (s)	<p>Generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att beteckna grad eller storlek av en nedsättning</p> <p><i>Exempel: s730.3 för att beteckna en svår strukturavvikelse i en övre extremitet</i></p>	<p>Används för att ange karaktären av en förändring inom respektive struktur</p> <p>0 = ingen strukturförändring</p> <p>1 = total avsaknad</p> <p>2 = delvis avsaknad</p> <p>3 = en ytterligare del</p> <p>4 = avvikande dimensioner</p> <p>5 = diskontinuitet</p> <p>6 = avvikande position/felställning</p> <p>7 = kvalitativ förändring i struktur, inkl.vätskeansamling</p> <p>8 = ej specificerat</p> <p>9 = ej tillämbart</p> <p><i>Exempel: s7300.32 för att beteckna delvis avsaknad av övre extremitet</i></p>
Aktivitet och Delaktighet (d) Endast aktivitet (a) Endast delaktighet (p)	<p>GENOMFÖRANDE</p> <p>Generisk bedömningsfaktor</p> <p>Problem i personens aktuella omgivning.</p> <p><i>Exempel: a5101.1_ för att beteckna lätt svårighet att bada hela kroppen med användning av hjälpmedel som personen har tillgång till i sin aktuella omgivning</i></p>	<p>KAPACITET</p> <p>Generisk bedömningsfaktor</p> <p>Begränsning utan assistans.</p> <p><i>Exempel: a5101._2 för att beteckna måttlig svårighet att tvätta hela kroppen och det tyder på måttlig svårighet utan användning av hjälpmedel eller personlig hjälp</i></p>
Omgivningsfaktorer (e)	<p>Generisk bedömningsfaktor med negativ och/eller positiv skala för att beteckna omfattningen av hindrande respektive underlättande faktorer</p> <p><i>Exempel: e130.2 för att beteckna att produkter för utbildning utgör ett måttligt hinder. Tvärtom skulle e130+2 beteckna att produkter för utbildning är måttligt underlättande faktorer</i></p>	Ingen

54:e Världshälsoförsamlingens godkännande av ICF för internationellt bruk

Resolution WHA54.21 lyder på följande sätt:

Den femtiofjärde världshälsoförsamlingen

1. GODKÄNNER den andra utgåvan av International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH¹⁷) med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health, hädanefter benämnd ICF
2. UPPMANAR medlemsstaterna att använda ICF i sin forskning, utvärdering och rapportering som lämplig med hänsyn tagen till speciella situationer i medlemsstaterna och särskilt med tanke på möjliga framtida revisioner
3. UPPDRAR åt generaldirektören att på begäran ge stöd till medlemsstater för användning av ICF.

¹⁷ Den svenska versionen av ICIDH har titeln Klassifikation – Funktionsbegränsning på organnivå, Begränsning av förmåga på personnivå, Handikapp konsekvenser på social nivå.

ICF

Klassifikationens första nivå

Förteckning av kapitelrubrikerna
i klassifikationen

Kroppsfunktioner

- Kapitel 1 Psykiska funktioner
- Kapitel 2 Sinnesfunktioner och smärta
- Kapitel 3 Röst- och talfunktioner
- Kapitel 4 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner
- Kapitel 5 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner
- Kapitel 6 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner
- Kapitel 7 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner
- Kapitel 8 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Kroppsstrukturer

- Kapitel 1 Strukturer i nervsystemet
- Kapitel 2 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer
- Kapitel 3 Strukturer involverade i röst och tal
- Kapitel 4 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet
- Kapitel 5 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet
- Kapitel 6 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system
- Kapitel 7 Strukturer som sammanhänger med rörelse
- Kapitel 8 Hud och därmed sammanhängande strukturer

Aktiviteter och delaktighet

- Kapitel 1 Lärande och att tillämpa kunskap
- Kapitel 2 Allmänna uppgifter och krav
- Kapitel 3 Kommunikation
- Kapitel 4 Förflyttning
- Kapitel 5 Personlig vård
- Kapitel 6 Hemliv
- Kapitel 7 Mellanmänskliga interaktioner och relationer

Kapitel 8 Viktiga livsområden

Kapitel 9 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Omgivningsfaktorer

Kapitel 1 Produkter och teknik

Kapitel 2 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar

Kapitel 3 Personligt stöd och personliga relationer

Kapitel 4 Attityder

Kapitel 5 Service, tjänster, system och policies

ICF

Klassifikationens andra nivå

Förteckning över kapitelrubriker, avsnittsrubriker
samt den första undernivån

KROPPSFUNKTIONER

Kapitel 1 Psykiska funktioner

Övergripande psykiska funktioner (b110–b139)

- b110 Medvetandefunktioner
- b114 Orienteringsfunktioner
- b117 Intellektuella funktioner
- b122 Övergripande psykosociala funktioner
- b126 Temperament och personlighetsfunktioner
- b130 Energi och driftfunktioner
- b134 Sömnfunktioner
- b139 Andra specificerade och ospecificerade övergripande psykiska funktioner

Specifika psykiska funktioner (b140–b189)

- b140 Uppmärksamhetsfunktioner
- b144 Minnesfunktioner
- b147 Psykomotoriska funktioner
- b152 Emotionella funktioner
- b156 Perceptuella funktioner
- b160 Tankefunktioner
- b164 Högre kognitiva funktioner
- b167 Psykiska språkfunktioner
- b172 Kalkyleringsfunktioner
- b176 Psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd
- b180 Funktioner för erfarenhet av jaget och tid
- b189 Andra specificerade och ospecificerade specifika psykiska funktioner
- b198 Psykiska funktioner, andra specificerade
- b199 Psykiska funktioner, ospecificerade

Kapitel 2 Sinnesfunktioner och smärta

Syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229)

- b210 Synfunktioner
- b215 Funktioner hos strukturer intill ögat
- b220 Förnimmelser förenade med öga och angränsande strukturer
- b229 Andra specificerade och ospecificerade synfunktioner och därmed relaterade funktioner

Hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249)

- b230 Hörselfunktioner
- b235 Vestibulära funktioner
- b240 Förnimmelser i samband med hörsel och vestibulär funktion
- b249 Andra specificerade och ospecificerade hörselfunktioner och vestibulära funktioner

Övriga sinnesfunktioner (b250–b279)

- b250 Smakfunktion
- b255 Luktfunktion
- b260 Proprioceptiv funktion
- b265 Beröringsfunktion
- b270 Sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck
- b279 Övriga sinnesfunktioner, andra specificerade och ospecificerade

Smärta (b280–b289)

- b280 Smärtförnimmelse
- b289 Annan specificerad och ospecificerad förnimmelse av smärta
- b298 Sinnesfunktioner och smärta, andra specificerade
- b299 Sinnesfunktioner och smärta, ospecificerade

Kapitel 3 Röst- och talfunktioner

- b310 Röstfunktioner
- b320 Artikuleringsfunktioner
- b330 Funktioner för språkbehärskning och rytm i tal
- b340 Alternativa vokaliseringsfunktioner
- b398 Röst- och talfunktioner, andra specificerade
- b399 Röst- och talfunktioner, ospecificerade

Kapitel 4 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner

Funktioner i hjärt- och kärlsystem (b410–b429)

- b410 Hjärtfunktioner
- b415 Blodkärlsfunktioner
- b420 Blodtrycksfunktioner
- b429 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hjärt-kärlsystemet

Funktioner i blodbildningssystemet och det immunologiska systemet (b430–b439)

- b430 Blodbildningsfunktioner
- b435 Immunologiska funktioner
- b439 Andra specificerade och ospecificerade blodbildningsfunktioner och immunologiska funktioner

Andningsfunktioner (b440–b449)

- b440 Andningsfunktioner
- b445 Andningsmuskelfunktioner
- b449 Andra specificerade och ospecificerade andningsfunktioner

Övriga funktioner och förmimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet (b450–b469)

- b450 Övriga andningsfunktioner
- b455 Funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete
- b460 Förmimmelser i samband med hjärt-kärlfunktioner och andningsfunktioner
- b469 Övriga funktioner och förmimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade
- b498 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, andra specificerade
- b499 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, ospecificerade

Kapitel 5 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner

Funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet (b510–b539)

- b510 Funktioner vid intagande av föda
- b515 Matsmältningsfunktioner
- b520 Funktioner för näringsupptag
- b525 Avföringsfunktioner
- b530 Viktuppehållande funktioner
- b535 Förmimmelser förenade med matsmältningssystemet
- b539 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet

Funktioner som sammanhänger med ämnesomsättnings-systemet och det endokrina systemet (b540–b559)

- b540 Allmänna ämnesomsättningsfunktioner
- b545 Funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans
- b550 Värmereglerande funktioner
- b555 Endokrina funktioner
- b559 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med ämnesomsättning och endokrina system
- b598 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, andra specificerade
- b599 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, ospecificerade

Kapitel 6 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner

Urinfunktioner (b610–b639)

- b610 Urinutsöndringsfunktioner
- b620 Urineringsfunktioner
- b630 Förmimmelser i samband med urinfunktioner
- b639 Andra specificerade och ospecificerade urinfunktioner

Genitala och reproduktiva funktioner (b640–b679)

- b640 Sexuella funktioner
- b650 Menstruationsfunktioner
- b660 Fortplantningsfunktioner
- b670 Förmimmelser förenade med genitala och reproduktiva funktioner
- b679 Andra specificerade och ospecificerade genitala och reproduktiva funktioner
- b698 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, andra specificerade
- b699 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, ospecificerade

Kapitel 7 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner

Funktioner i leder och skelett (b710–b729)

- b710 Funktioner för rörlighet i leder
- b715 Ledstabilitetsfunktioner
- b720 Funktioner för rörlighet mellan skelettdelar
- b729 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i leder och skelett

Muskelfunktioner (b730–b749)

- b730 Muskelkraftsfunktioner
- b735 Muskeltonusfunktioner
- b740 Muskeluthållighetsfunktioner
- b749 Andra specificerade och ospecificerade muskelfunktioner

Rörelsefunktioner (b750–b789)

- b750 Motoriska reflexfunktioner
- b755 Funktioner för icke viljemässiga rörelsereaktioner
- b760 Funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser
- b765 Funktioner för icke viljemässiga rörelser
- b770 Gångmönster
- b780 Förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner
- b789 Andra specificerade och ospecificerade rörelsefunktioner
- b798 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, andra specificerade
- b799 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, ospecificerade

Kapitel 8 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Funktioner i huden (b810–b849)

- b810 Hudens skyddsfunktioner
- b820 Hudens läkande funktioner
- b830 Andra hudfunktioner
- b840 Förnimmelser som hänger samman med huden
- b849 Andra specificerade och ospecificerade hudfunktioner

Funktioner i hår och naglar (b850–b869)

- b850 Hårfunktioner
- b860 Funktioner i naglar
- b869 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hår och naglar
- b898 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, andra specificerade
- b899 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

KROPPSSTRUKTURER

Kapitel 1 Strukturer i nervsystemet

- s110 Struktur i hjärnan
- s120 Ryggmärgen och därmed relaterade strukturer
- s130 Struktur i hjärnhinnor
- s140 Struktur i sympatiska nervsystemet
- s150 Struktur i parasympatiska nervsystemet
- s198 Strukturer i nervsystemet, andra specificerade
- s199 Strukturer i nervsystemet, ospecificerade

Kapitel 2 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer

- s210 Struktur i ögonhåla
- s220 Struktur i ögonglob
- s230 Struktur i ögats omgivning
- s240 Struktur i ytteröra
- s250 Struktur i mellanöra
- s260 Struktur i inneröra
- s298 Öga, öra och därmed relaterade strukturer, andra specificerade
- s299 Öga, öra och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

Kapitel 3 Strukturer involverade i röst och tal

- s310 Struktur i näsan
- s320 Struktur i munnen
- s330 Struktur i svalget
- s340 Struktur i struphuvudet
- s398 Strukturer involverade i röst och tal, andra specificerade
- s399 Strukturer involverade i röst och tal, ospecificerade

Kapitel 4 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet

- s410 Struktur i hjärt-kärlsystemet
- s420 Struktur i immunsystemet
- s430 Struktur i andningssystemet
- s498 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, andra specificerade
- s499 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, ospecificerade

Kapitel 5 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningsystemen samt endokrina systemet

- s510 Struktur i spottkörtel
- s520 Struktur i matstruben
- s530 Struktur i magsäcken
- s540 Struktur i tarm
- s550 Struktur i bukspottkörteln
- s560 Struktur i levern
- s570 Struktur i gallblåsan och gallgångar
- s580 Struktur i endokrina körtlar
- s598 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, andra specificerade
- s599 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, ospecificerade

Kapitel 6 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system

- s610 Struktur i urinorgan
- s620 Struktur i bäckenbotten
- s630 Struktur i könsorgansystemet
- s698 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, andra specificerade
- s699 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, ospecificerade

Kapitel 7 Strukturer som sammanhänger med rörelse

- s710 Struktur i huvud och halsregion
- s720 Struktur i skulderregion
- s730 Struktur i övre extremitet
- s740 Struktur i bäckenregion
- s750 Struktur i nedre extremitet
- s760 Struktur i bål
- s770 Övrig muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse
- s798 Strukturer som sammanhänger med rörelse, andra specificerade
- s799 Strukturer som sammanhänger med rörelse, ospecificerade

Kapitel 8 Hud och därmed sammanhängande strukturer

- s810 Struktur i hudområde
- s820 Struktur i hudkörtlar
- s830 Struktur i naglar
- s840 Struktur i hår
- s898 Hud och därmed sammanhängande strukturer, andra specificerade
- s899 Hud och därmed sammanhängande strukturer, ospecificerade

AKTIVITETER OCH DELAKTIGHET

Kapitel 1 Lärande och att tillämpa kunskap

Målinriktade sinnesupplevelser (d110–d129)

- d110 Att se
- d115 Att lyssna
- d120 Annat målinriktat utnyttjande av sinnesintryck
- d129 Andra specificerade och ospecificerade målinriktade sinnesupplevelser

Grundläggande lärande (d130–d159)

- d130 Att härma
- d135 Att repetera
- d140 Att lära sig läsa
- d145 Att lära sig skriva
- d150 Att lära sig räkna och beräkna
- d155 Att förvärva färdigheter
- d159 Annat specificerat och ospecificerat grundläggande lärande

Att tillämpa kunskap (d160–d179)

- d160 Att fokusera uppmärksamhet
- d163 Att tänka
- d166 Att läsa
- d170 Att skriva
- d172 Att räkna och beräkna
- d175 Att lösa problem
- d177 Att fatta beslut
- d179 Att tillämpa kunskap, annat specificerat och ospecificerat
- d198 Lärande och att tillämpa kunskap, annat specificerat
- d199 Lärande och att tillämpa kunskap, ospecificerat

Kapitel 2 Allmänna uppgifter och krav

- d210 Att företa en enstaka uppgift
- d220 Att företa mångfaldiga uppgifter
- d230 Att genomföra daglig rutin
- d240 Att hantera stress och andra psykologiska krav
- d298 Allmänna uppgifter och krav, andra specificerade
- d299 Allmänna uppgifter och krav, ospecificerade

Kapitel 3 Kommunikation

Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329)

- d310 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden
- d315 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden
- d320 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på teckenspråk
- d325 Att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelanden
- d329 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på andra och ospecificerade sätt

Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349)

- d330 Att tala
- d335 Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden
- d340 Att uttrycka sig genom meddelanden på teckenspråk
- d345 Att skriva meddelanden
- d349 Att kommunicera genom att uttrycka sig genom andra specificerade och ospecificerade meddelanden

Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369)

- d350 Konversation
- d355 Diskussion
- d360 Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker
- d369 Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, andra specificerade och ospecificerade
- d398 Kommunikation, annan specificerad
- d399 Kommunikation, ospecificerad

Kapitel 4 Förflyttning

Att ändra och bibehålla kroppsställning (d410–d429)

- d410 Att ändra grundläggande kroppsställning
- d415 Att bibehålla en kroppsställning
- d420 Att förflytta sig själv
- d429 Att ändra och bibehålla kroppsställning, annat specificerat och ospecificerat

Att bära, flytta och hantera föremål (d430–d449)

- d430 Att lyfta och bära föremål
- d435 Att flytta föremål med hjälp av benen
- d440 Handens finmotoriska användning
- d445 Användning av hand och arm
- d449 Att bära, flytta och hantera föremål, annat specificerat och ospecificerat

Att gå och röra sig omkring (d450–d469)

- d450 Att gå
- d455 Att röra sig omkring på olika sätt
- d460 Att röra sig omkring på olika platser
- d465 Att förflytta sig med hjälp av utrustning
- d469 Att gå och röra sig omkring, annat specificerat och ospecificerat

Att förflytta sig med hjälp av transportmedel (d470–d489)

- d470 Att använda transportmedel
- d475 Att vara förare
- d480 Att rida på djur för transport
- d489 Att förflytta sig med hjälp av transportmedel, annat specificerat och ospecificerat
- d498 Förflyttning, annan specificerad
- d499 Förflyttning, ospecificerad

Kapitel 5 Personlig vård

- d510 Att tvätta sig
- d520 Kroppsvård
- d530 Att sköta toalettbehov
- d540 Att klä sig
- d550 Att äta
- d560 Att dricka
- d570 Att sköta sin egen hälsa
- d598 Personlig vård, annan specificerad
- d599 Personlig vård, ospecificerad

Kapitel 6 Hemliv

Att skaffa förnödenheter (d610–d629)

- d610 Att skaffa bostad
- d620 Att skaffa varor och tjänster
- d629 Att skaffa förnödenheter, annat specificerat och ospecificerat

Hushållsgöromål (d630–d649)

- d630 Att bereda måltider
- d640 Hushållsarbete
- d649 Hushållsgöromål, annat specificerat och ospecificerat

Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra (d650–d669)

- d650 Att ta hand om hemmets föremål
- d660 Att bistå andra
- d669 Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra, annat specificerat och ospecificerat
- d698 Hemliv, annat specificerat
- d699 Hemliv, ospecificerat

Kapitel 7 Mellanmänskliga interaktioner och relationer

Allmänna mellanmänskliga interaktioner (d710–d729)

- d710 Grundläggande mellanmänskliga interaktioner
- d720 Sammansatta mellanmänskliga interaktioner
- d729 Allmänna mellanmänskliga interaktioner, andra specificerade och ospecificerade

Särskilda mellanmännsliga relationer (d730–d779)

- d730 Att ha kontakt med okända personer
- d740 Formella relationer
- d750 Informella sociala relationer
- d760 Familjerelationer
- d770 Intima relationer
- d779 Särskilda mellanmännsliga relationer, andra specificerade och ospecificerade
- d798 Mellanmännsliga interaktioner och relationer, andra specificerade
- d799 Mellanmännsliga interaktioner och relationer, ospecificerade

Kapitel 8 Viktiga livsområden

Utbildning (d810–d839)

- d810 Informell utbildning
- d815 Förskoleutbildning
- d820 Skolutbildning
- d825 Yrkesutbildning
- d830 Högre utbildning
- d839 Utbildning, annan specificerad och ospecificerad

Arbete och sysselsättning (d840–d859)

- d840 Läringskap (arbetsförberedelse)
- d845 Att skaffa, behålla och sluta ett arbete
- d850 Betald sysselsättning
- d855 Obetald sysselsättning
- d859 Arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat

Ekonomiskt liv (d860–d879)

- d860 Grundläggande ekonomiska transaktioner
- d865 Komplexa ekonomiska transaktioner
- d870 Ekonomisk självförsörjning
- d879 Ekonomiskt liv, annat specificerat och ospecificerat
- d898 Viktiga livsområden, andra specificerade
- d899 Viktiga livsområden, ospecificerade

Kapitel 9 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

- d910 Samhällsgemenskap
- d920 Rekreation och fritid
- d930 Religion och andlighet
- d940 Mänskliga rättigheter
- d950 Politiskt liv och medborgarskap
- d998 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, annat specificerat
- d999 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, ospecificerat

OMGIVNINGSAKTORER

Kapitel 1 Produkter och teknik

- e110 Produkter eller substanser för egen konsumtion
- e115 Produkter och teknik för eget bruk i dagliga livet
- e120 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus
- e125 Produkter och teknik för kommunikation
- e130 Produkter och teknik för utbildning
- e135 Produkter och teknik för sysselsättning
- e140 Produkter och teknik för kultur, rekreation och sport
- e145 Produkter och teknik för utövande av religion och andlighet
- e150 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk
- e155 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk
- e160 Produkter och teknik för markutveckling
- e165 Tillgångar
- e198 Produkter och teknik, andra specificerade
- e199 Produkter och teknik, ospecificerade

Kapitel 2 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar

- e210 Fysisk geografi
- e215 Befolkning
- e220 Flora och fauna
- e225 Klimat
- e230 Naturkatastrofer

- e235 Mänskligt orsakade katastrofer
- e240 Ljus
- e245 Tidsrelaterade förändringar
- e250 Ljud
- e255 Vibration
- e260 Luftkvalitet
- e298 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, andra specificerade
- e299 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, ospecificerade

Kapitel 3 Personligt stöd och personliga relationer

- e310 Närfamilj
- e315 Storfamilj eller utvidgad familj
- e320 Vänner
- e325 Bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgänget
- e330 Människor i maktpositioner
- e335 Människor i underordnade positioner
- e340 Personliga vårdgivare och personliga assistenter
- e345 Okända människor
- e350 Husdjur
- e355 Yrkesutövare inom hälso- och sjukvård
- e360 Andra yrkesutövare
- e398 Personligt stöd och personliga relationer, andra specificerade
- e399 Personligt stöd och personliga relationer, ospecificerade

Kapitel 4 Attityder

- e410 Nära familjemedlemmars personliga attityder
- e415 Personliga attityder hos medlemmar av den utvidgade familjen
- e420 Vänners personliga attityder
- e425 Personliga attityder bland bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen
- e430 Personliga attityder hos personer i maktpositioner
- e435 Personliga attityder hos personer i underordnade ställningar
- e440 Personliga attityder hos personliga vårdgivare och personliga assistenter
- e445 Personliga attityder hos okända människor
- e450 Personliga attityder hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården
- e455 Personliga attityder hos andra yrkesutövare
- e460 Samhälleliga attityder
- e465 Sociala normer, konventioner och ideologier
- e498 Attityder, andra specificerade
- e499 Attityder, ospecificerade

Kapitel 5 Service, tjänster, system och policies

- e510 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror
- e515 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion
- e520 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden
- e525 Service, tjänster, system och policies för bostäder
- e530 Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter
- e535 Service, tjänster, system och policies för kommunikation
- e540 Service, tjänster, system och policies för transport
- e545 Service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare
- e550 Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering
- e555 Service, tjänster, system och policies av sammanslutningar och organisationer
- e560 Service, tjänster, system och policies inom massmedia
- e565 Service, tjänster, system och policies inom ekonomi
- e570 Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring
- e575 Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser
- e580 Service, tjänster, system och policies inom hälsovård
- e585 Service, tjänster, system och policies för utbildning och yrkesförberedelse
- e590 Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning
- e595 Politiska tjänster, system och policies
- e598 Service, tjänster, system och policies, andra specificerade
- e599 Service, tjänster, system och policies, ospecificerade

ICF

Detaljerad klassifikation med definitioner

Klassifikationens samtliga kategorier
med definitioner och vad dessa
innefattar och utesluter

KROPPSFUNKTIONER

Definitioner:

Kroppsfunktioner (Body Functions) är kroppssystemens fysiologiska funktioner, inklusive psykologiska funktioner

Funktionsnedsättningar (Impairments) är problem i kroppsfunktioner i form av en påvisbar avvikelse eller förlust

Bedömningsfaktor

Enhetlig bedömningsfaktor med negativ skala används för att ange graden eller storleken av en funktionsnedsättning:

xxx.0	INGEN funktionsnedsättning	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT funktionsnedsättning	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG funktionsnedsättning	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅR funktionsnedsättning	(grav, hög, stor, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL funktionsnedsättning	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en funktionsnedsättning vad avser kroppslig funktion. När man anger ”ingen funktionsnedsättning” eller ”total funktionsnedsättning” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttlig funktionsnedsättning” avser en funktionsnedsättning på upp till hälften av en fullständig funktionsnedsättning. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Psyksiska funktioner

Detta kapitel handlar om hjärnans och det centrala nervsystemets funktioner, såväl övergripande funktioner såsom medvetande, energi och drift som specifika psykiska funktioner såsom minne, språk och kalkylerande psykiska funktioner

Övergripande psykiska funktioner (b110–b139)

b110 Medvetandefunktioner

Allmänna psykiska funktioner rörande tillstånd av medvetenhet, uppmärksamhet och vakenhet inklusive tillståndets klarhet och kontinuitet

Innefattar:

funktioner av medvetandetillståndets kontinuitet och beskaffenhet; medvetlöshet, koma, vegetativa tillstånd, fuguetillstånd, transtillstånd, besatthetstillstånd, förändrat medvetande orsakat av droger; delirium, stupor

Utesluter:

orienteringsfunktioner (b114); energi och driftfunktioner (b130); sömnfunktioner (b134);

b114 Orienteringsfunktioner

Allmänna psykiska funktioner av att känna till och fastställa sin relation till sig själv och andra, till tid och till sin omgivning

Innefattar:

funktioner av orientering till tid, rum och person; orientering till sig själv och andra; desorientering till tid, rum och person

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144)

b117 Intellektuella funktioner

Allmänna psykiska funktioner som krävs för att förstå och konstruktivt integrera olika psykiska funktioner inklusive kognitiva funktioner och deras utveckling över livsrymden

Innefattar:

den intellektuella utvecklingens funktioner; intellektuell utvecklingshämning, psykisk utvecklingshämning, demens

Utesluter:

minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164)

b122 Övergripande psykosociala funktioner

Allmänna psykiska funktioner och deras utveckling över livsrymden som krävs för att förstå och på ett konstruktivt sätt integrera de olika psykiska funktioner som utgör grund för uppbyggnad av mellanmänsklig förmåga som är nödvändig för att upprätta meningsfulla ömsesidiga sociala interaktioner

Innefattar:

sådant som vid autism

b126 Temperament och personlighetsfunktioner

Allmänna psykiska funktioner i en persons konstitutionella disposition att reagera på ett särskilt sätt i situationer och som innefattar den uppsättning av psykiska egenskaper som gör att personen klart skiljer sig från andra

Innefattar:

utåtvändhet, inåtvändhet, behaglighet, samvetsgrannhet, psykisk och emotionell stabilitet och öppenhet för upplevelser; optimism; att söka nyheter; självförtroende; trovärdighet

Utesluter:

intellektuella funktioner (b117); energi och driftfunktioner (b130); psykomotoriska funktioner (b147); emotionella funktioner (b152)

b130 Energi och driftfunktioner

Allmänna psykiska funktioner av fysiologiska och psykologiska mekanismer som gör att personen envist strävar efter att tillfredsställa specifika behov och allmänna mål

Innefattar:

funktioner av energinivå, motivation, aptit; begär efter substanser, inklusive sådana som kan missbrukas; impulskontroll

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); temperament och personlighetsfunktioner (b126); sömnfunktioner (b134); psykomotoriska funktioner (b147); emotionella funktioner (b152)

b134 Sömnfunktioner

Allmänna psykiska funktioner av periodisk, reversibel och selektiv fysisk och psykisk avkoppling från sin egen omedelbara omgivning med samtidiga karakteristiska fysiologiska förändringar

Innefattar:

funktioner av sömnmängd, insomning, sömnunderhåll, sömnkvalitet, funktioner som rör sömnrytmen såsom sömnlöshet, hypersömn, narkolepsi

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); energi och driftfunktioner (b130); uppmärksamhetsfunktioner (b140); psykomotoriska funktioner (b147)

b139 Andra specificerade och ospecificerade övergripande psykiska funktioner*Specifika psykiska funktioner (b140–b189)***b140** Uppmärksamhetsfunktioner

Särskilda psykiska funktioner att under en erforderlig tidsperiod rikta in sig mot ett yttre stimulus eller inre erfarenhet

Innefattar:

funktioner att vidmakthålla uppmärksamhet, att skifta uppmärksamhet, att fördela uppmärksamhet, dela gemensam uppmärksamhet; koncentration; distraherbarhet

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); energi och driftfunktioner (b130); sömnfunktioner (b134), minnesfunktioner (b144); psykomotoriska funktioner (b147); perceptuella funktioner (b156)

b144 Minnesfunktioner

Specifika psykiska funktioner som registrerar och lagrar information och återkallar den vid behov

Innefattar:

funktioner av kort- och långtidsminne, omedelbart, nyligt och avlägset minne; minnesomfång; att dra sig till minnes; att erinra sig; funktioner som används för att komma ihåg och att lära in, såsom vid allmän, selektiv och dissociativ minnesförlust

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); intellektuella funktioner (b117); uppmärksamhetsfunktioner (b140); perceptuella funktioner (b156); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

b147 Psykomotoriska funktioner

Specifika psykiska funktioner för kontroll över motoriska och psykologiska händelser på kroppsnivå

Innefattar:

funktioner av psykomotorisk kontroll, såsom psykomotorisk långsamhet, överretning och motorisk oro, avvikande kroppshållning, katatoni; negativism; ambitendens; ekopraxi och ekolali; psykomotoriska funktioners kvalitet

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); intellektuella funktioner (b117); energi och driftfunktioner (b126); uppmärksamhetsfunktioner (b140); psykiska språkfunktioner (b167); psykiska funktioner att ordna samman-satta rörelser i följd (b176)

b152 Emotionella funktioner

Specifika psykiska funktioner som hänför sig till känslö- och affektkomponenterna i tankeprocesserna

Innefattar:

funktioner av emotionens lämplighet, reglering och omfattning; affekt; sorgsenhet, lycka, kärlek, rädsla, ilska, hat, spänning, ångest, glädje, sorg; emotionslabilitet; utslätning av affekt

Utesluter:

temperament och personlighetsfunktioner (b126); energi och driftfunktioner (b130)

b156 Perceptuella funktioner

Specifika psykiska funktioner för att känna igen och tolka sinnesstimuli

Innefattar:

funktioner av auditiv och visuell perception, lukt, smak samt taktil och visuo-spatial perception såsom vid hallucinering eller illusion

Utesluter:

medvetandefunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); psykiska språkfunktioner (b167); syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229), hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249); andra sinnesfunktioner (b250–b279)

b160 Tankefunktioner

Specifika psykiska funktioner som sammanhänger med förmågan att skapa tanke-mässiga representationer

Innefattar:

funktioner av tempo, form, kontroll och innehåll i tanke; målinriktade tankefunktioner, icke-målinriktade tankefunktioner; logiska tankefunktioner såsom vid tanketryck, idéflykt, tankeblockering, osammanhängande tankar, ovidkommande tankar, omständlighet, vanföreställningar och tvångstankar, tvångsföreställningar

Utesluter:

intellektuella funktioner (b117); minnesfunktioner (b144); psykomotoriska funktioner (b147); perceptuella funktioner (b156); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

b164 Högre kognitiva funktioner

Specifika psykiska funktioner särskilt relaterade till frontalloberna, inklusive komplext målinriktat beteende såsom beslutsfattande, abstrakt tänkande, planering och utförande av planer, mental flexibilitet och att fatta beslut om vilket beteende som är påkallat under vilka omständigheter, ofta benämnda exekutiva funktioner

Innefattar:

funktioner att göra abstraktioner och organisera tankar; tidsplanering, insikt och omdöme; begreppsbildning, kategorisering och kognitiv flexibilitet

Utesluter:

minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

b167 Psykiska språkfunktioner

Specifika psykiska funktioner för att känna igen och använda tecken, symboler och andra språkkomponenter

Innefattar:

funktioner för mottagning och avkodning av talat, skrivet eller andra former av språk såsom teckenspråk; funktioner att uttrycka talat, skrivet eller andra språkformer; integrerande språkfunktioner, talade och skrivna såsom vid receptiv afasi, expressiv afasi, Brocas- och Wernickes afasi samt konduktionsafasi

Utesluter:

uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); perceptionsfunktioner (b156); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); kalkyleringsfunktioner (b172); psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd (b176); Kapitel 2: Sinnesfunktioner och smärta; Kapitel 3: Röst- och talfunktioner

b172 Kalkyleringsfunktioner

Specifika psykiska funktioner för att bestämma, approximera och hantera matematiska symboler och processer

Innefattar:

funktioner att addera, subtrahera och andra enkla matematiska kalkyler; komplexa matematiska beräkningsfunktioner

Utesluter:

uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167)

- b176** **Psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd**
Specifika psykiska funktioner vad avser att organisera och samordna sammansatta målinriktade rörelser
Innefattar:
funktionsnedsättningar som vid ideatorisk apraxi, ideomotorisk apraxi, påklädningsapraxi, ockulumotorisk apraxi och talapraxi
Utesluter:
psikomotoriska funktioner (b147); högre kognitiva funktioner (b164); Kapitel 7 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner
- b180** **Funktioner för erfarenhet av jaget och tid**
Specifika psykiska funktioner som rör medvetenheten om egen identitet, egen kropp och egen plats i den omgivande verkligheten samt om tiden
Innefattar:
funktioner av erfarenhet av jaget, kroppsbild och tid
- b189** **Andra specificerade och ospecificerade specifika psykiska funktioner**
- b198** **Psykiska funktioner, andra specificerade**
- b199** **Psykiska funktioner, ospecificerade**

Kapitel 2

Sinnesfunktioner och smärta

Detta kapitel handlar om sinnesorganens funktioner, syn, hörsel, smak osv. samt om smärtförmågor

Syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229)

b210 Synfunktioner

Sinnesfunktioner avseende att förnimma närvaro av ljus och synintryckets form, storlek, utformning och färg

Innefattar:

synskärpefunktioner; synfältsfunktioner; synkvalitet; funktioner att förnimma ljus och färg, synskärpa vid syn på långt och nära håll, syn med ett öga och båda ögonen; funktionsnedsättningar såsom närsynthet, översynthet, astigmatism, halvsidigt synfältsbortfall, färgblindhet, tunnelseende, fläckvisa synfältsbortfall centralt och perifert i synfältet, dubbelseende, nattblindhet, omställningsförmåga från seende i mörker till ljus

Utesluter:

perceptuella funktioner (b156)

b215 Funktioner hos strukturer intill ögat

Funktioner hos strukturer i och runt ögat som underlättar synfunktioner

Innefattar:

funktioner i ögats inre muskler, ögonlocket, ögats yttre muskler, innefattande viljemässiga rörelser att följa med blicken och att fixera med blicken, funktioner hos tårkörtlarna, ackomodering, pupillreflex; funktionsnedsättningar såsom vid nystagmus, ögontorrhet, nedhängande ögonlock (ptos)

Utesluter:

synfunktioner (b210); Kapitel 7 Neuromuskuloskeletal och rörelserelaterade funktioner

b220 Förmågor förenade med öga och angränsande strukturer

Förmågor av trötthet, torrhet och klåda och liknande förmågor i ögat

Innefattar:

känsla av tryck bakom ögat, av något i ögat, ögonansträngning, brännande känsla i ögat; ögonirritation

Utesluter:

smärtförmåga (b280)

b229 Andra specificerade och ospecificerade synfunktioner och därmed relaterade funktioner

Hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249)

b230 Hörselfunktioner

Sinnesfunktioner som hänger samman med att förnimma närvaro av ljud och att urskilja lokalisering, tonhöjd, ljudstyrka och ljudkvalitet

Innefattar:

hörselfunktioner, auditiv diskriminering (att skilja mellan ljud), avgöra varifrån ljud kommer (lokalisera, lateralisera), taldiskriminering (talurskiljning); funktionsnedsättningar såsom dövhet, hörselskada, hörselförlust

Utesluter:

perceptuella funktioner (b156); psykiska språkfunktioner (b167)

b235 Vestibulära funktioner

Innerörats sinnesfunktioner som hänger samman med kroppsställning, balans och rörelse

Innefattar:

kroppens balansfunktion och förmimelse av kroppsställning (positions-uppfattning)

Utesluter:

förmimmelser i samband med hörsel och vestibulära funktioner (b240)

b240 Förmimmelser i samband med hörsel och vestibulär funktion

Förmimmelser av yrsel, av att falla, tinnitus och svindel

Innefattar:

förmimmelser av öronsus (tinnitus), irritation i örat, örontryck, illamående i samband med yrsel eller svindel

Utesluter:

vestibulära funktioner (b235); smärtförmimelse (280)

b249 Andra specificerade och ospecificerade hörsel-funktioner och vestibulära funktioner

Övriga sinnesfunktioner (b250–b279)

b250 Smakfunktion

Sinnesfunktioner för att uppfatta beskt, sött, surt och salt

Innefattar:

smakfunktioner; funktionsnedsättningar såsom förlorad smak, nedsatt smak

b255 Luktfunktion

Sinnesfunktioner för att uppfatta lukter och dofter

Innefattar:

funktioner att lukta; funktionsnedsättningar såsom förlorat luktsinne, nedsatt luktsinne

b260 Proprioceptiv funktion

Sinnesfunktioner för att förnimma kroppen och kroppsdelars inbördes läge och relation till varandra

Innefattar:

statestesifunktioner (förnimmande av kroppens ställning i vila) och kinestesi-funktioner (kroppens ställning i rörelse)

Utesluter:

vestibulära funktioner (b235); förnimmelser vad avser muskler och rörelse-funktioner (b780)

b265 Beröringsfunktion

Sinnesfunktioner att känna ytor och deras struktur eller kvalitet

Innefattar:

beröringsfunktioner, att känna beröring; funktionsnedsättningar såsom domnings-känsla, känsellöshet/bedövning, krypningar/stickningar, parestesi (onormala känselförnimmelser), hyperestesi (överkänslighet för beröring)

Utesluter:

sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck (b270)

b270 Sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck

Sinnesfunktioner att uppfatta temperatur, vibration, tryck och skadligt sinnesintryck

Innefattar:

funktioner att förnimma temperatur, vibration, skakning eller svängning, yttligt tryck, djupt tryck, att man bränner sig eller annat skadligt stimulus

Utesluter:

beröringsfunktion (b265); smärtförnimmelse (b280)

b279 Övriga sinnesfunktioner, andra specificerade och ospecificerade*Smärta (b280–b289)***b280** Smärtförnimmelse

Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på tänkbar eller faktisk skada i någon del av kroppens struktur

Innefattar:

förnimmelser av generell eller lokal smärta i en eller flera kroppsdelar, smärta i ett dermatom (hudsegment), huggande, brännande, molande smärta och värk; funktionsnedsättningar såsom myalgi (muskelsmärta), analgesi (okänslighet för smärta) och hyperalgesi (överkänslighet för smärta)

b289 Annan specificerad och ospecificerad förnimmelse av smärta**b298** Sinnesfunktioner och smärta, andra specificerade**b299** Sinnesfunktioner och smärta, ospecificerade

Kapitel 3

Röst- och talfunktioner

Detta kapitel handlar om funktioner som producerar ljud och tal

b310 Röstfunktioner

Funktioner för att producera olika ljud genom passage av luft genom luftstrupen

Innefattar:

funktioner för röstproduktion och röstkvalitet; funktioner att frambringa ljud (fonation), tonhöjd, ljudstyrka och andra röstkvaliteter; funktionsnedsättningar såsom afoni, dysfoni (oförmåga eller avvikande förmåga att frambringa ljud), rubbad stämbildning, heshet, hyper- eller hyponasalering (för mycket eller för lite nasalt uttal)

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); artikuleringsfunktioner (b320)

b320 Artikuleringsfunktioner

Funktioner för att producera talljud

Innefattar:

funktioner för uttal, fonemartikulering (att forma språkljud); spastisk, ataktisk och slapp dysartri (avvikande artikulering); anartri (oförmåga att artikulera)

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310)

b330 Funktioner för språkbehärskning och rytm i tal

Funktioner för att producera flyt och tempo i tal

Innefattar:

funktioner av talmönster, rytm, hastighet och melodi i tal; prosodi och intonation (satsmelodi och betoningsmönster); funktionsnedsättningar såsom stamning, rörigt tal, bradylali och takylali (för långsamt och för snabbt tal)

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310); artikuleringsfunktioner (b320)

b340 Alternativa vokaliseringsfunktioner

Funktioner för att på andra sätt producera ljud (vokalisera)

Innefattar:

funktioner att frambringa toner såsom att sjunga, nynna, jollra och gnola, ropa och skrika

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310); artikuleringsfunktioner (b320); talfunktioner för språkbehärskning och rytm (b330)

b398 Röst- och talfunktioner, andra specificerade

b399 Röst- och talfunktioner, ospecificerade

Kapitel 4

Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner

Detta kapitel handlar om funktioner inom hjärt-kärlsystemet (hjärtats och blodkärlens funktioner), blodbildnings- och immunsystemsfunktioner och andningsfunktioner (funktioner för andning och ansträngningstolerans)

Funktioner i hjärt-kärlsystemet (b410–b429)

b410 Hjärtfunktioner

Funktioner att pumpa blodet i erforderlig mängd och adekvat tryck till kroppen

Innefattar:

funktioner för hjärtfrekvens, hjärtrytm och effekt; hjärtmuskulaturens kontraktionskraft; hjärtklaffsfunktioner; pumpning av blodet genom lungkretsloppet; hjärtats cirkulationsdynamik; funktionsnedsättningar såsom takykardi, bradykardi, arytm, hjärtsvikt som vid kardiomyopati, myokardit och koronarinsufficiens

Utesluter:

blodkärlsfunktioner (b415); blodtrycksfunktioner (b420); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b415 Blodkärlsfunktioner

Funktioner att transportera blod genom kroppen

Innefattar:

funktioner i artärer, kapillärer och vener; vasomotorisk funktion; funktioner i lungartärer, kapillärer och vener; funktioner hos venklaffar; funktionsnedsättningar såsom stopp och förträngning i artärer; ateroskleros, arterioskleros (åderförkalkning i artärer), tromboembolism (blodpropp), åderbräck

Utesluter:

hjärtfunktioner (b410); blodtrycksfunktioner (b420); blodbildningsfunktioner (b430); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b420 Blodtrycksfunktioner

Funktioner som upprätthåller blodtrycket i artärer

Innefattar:

funktioner att upprätthålla blodtrycket; ökat och minskat blodtryck; funktionsnedsättningar såsom för lågt blodtryck, för högt blodtryck; posturalt lågt blodtryck

Utesluter:

hjärtfunktioner (b410); blodkärlsfunktioner (b 415); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b429 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i
hjärt-kärlsystemet

Funktioner i blodbildningssystemet och det immunologiska systemet (b430–b439)

b430 Blodbildningsfunktioner

Blodproduktionsfunktioner och funktioner för transport av syre och ämnesomsättningsprodukter och blodets koagulering

Innefattar:

funktioner för produktion av blod och benmärg; blodets syretransportfunktioner; blodrelaterade funktioner i mjälte; blodets funktioner att transportera ämnesomsättningsprodukter; blodlevring; funktionsnedsättningar såsom anemi (blodbrist); blödarsjuka och andra koaguleringsstörningar

Utesluter:

funktioner i hjärt-kärlsystemet (b410–b429); immunologiska funktioner (b435); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b435 Immunologiska funktioner

Kroppens funktioner som hänger samman med skydd mot främmande ämnen innefattande infektioner genom specifika eller icke-specifika immunreaktioner

Innefattar:

immunrespons (specifik och ickespecifik); överkänslighetsreaktioner; funktioner i lymfkörtlar och lymfkärl; cellförmedlade immunitetsfunktioner, antikropps-förmedlad immunitet; immuniseringsreaktion; funktionsnedsättningar såsom autoimmunitet; allergiska reaktioner; lymfkörtelinflammation

Utesluter:

blodbildningsfunktioner (b430)

b439 Andra specificerade och ospecificerade blodbildningsfunktioner och immunologiska funktioner

Andningsfunktioner (b440–b449)

b440 Andningsfunktioner

Funktioner att andas in luft i lungorna, gasutbyte mellan luft och blod samt utandning

Innefattar:

funktioner i andningsfrekvens, andningsrytm och andningsdjup; funktionsnedsättningar såsom apné, hyperventilering, oregelbunden andning, paradoxal andning, lungemfysem, luftrörsspasm

Utesluter:

andningsmuskelfunktioner (b445); övriga andningsfunktioner (b450); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b445 Andningsmuskelfunktioner

Funktioner i muskler som är involverade i andning

Innefattar:

funktioner i bröstorgans andningsmuskler; diafragmans funktioner; funktioner hos accessoriska andningsmuskler

Utesluter:

andningsfunktioner (b440); övriga andningsfunktioner (b450); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

b449 Andra specificerade och ospecificerade andningsfunktioner*Övriga funktioner och förnimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet (b450–b469)***b450** Övriga andningsfunktioner

Övriga funktioner som hänger samman med andningssystemet, såsom att hosta, nysa och gäspa

Innefattar:

funktioner att blåsa, vissla och andas genom munnen

b455 Funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete

Funktioner som hänger samman med den respiratoriska och kardiovaskulära kapacitet som krävs för att tåla fysisk ansträngning

Innefattar:

funktioner av aerob förmåga (förmåga till syretransport); kondition; fysisk uthållighet; uttrötthet

Utesluter:

funktioner i hjärt- och kärlsystem (b410–b429); blodbildningsfunktioner (b430); andningsfunktioner (b440); andningsmuskelfunktioner (b445); övriga andningsfunktioner (b450)

b460 Förnimmelser i samband med hjärt-kärlfunktioner och andningsfunktioner

Förnimmelser som t.ex. att hjärtat hoppar över ett slag, hjärtklappning och otillräcklig andning

Innefattar:

förnimmelser av tryck över bröstet, känsla av att hjärtat slår oregelbundet, dyspné (andnöd), behov av mer luft, att hålla på att kvävas, att munnen är tilltäppt, rosslande andning

Utesluter:

smärtförnimmelse (b280)

b469 Övriga funktioner och förnimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade**b498** Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, andra specificerade**b499** Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, ospecificerade

Kapitel 5

Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner

Detta kapitel handlar om funktioner som intagande av föda, matsmältning och elimination (utsöndring), liksom även funktioner involverade i ämnesomsättning och endokrina system

Funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet (b510–b539)

b510 Funktioner vid intagande av föda

Funktioner som hänger samman med att inta och hantera fasta eller flytande ämnen till kroppen genom munnen

Innefattar:

funktioner att suga, tugga, bita, hantera föda i munnen, avsöndra saliv, svälja, rapa, stöta upp, spotta och kräkas; funktionsnedsättningar såsom dysfagi (svårighet att svälja), aspiration och inhalation av föda, aerofagi (luftslukning), överdriven salivavsöndring, dräggling, otillräcklig salivavsöndring

Utesluter:

förmimmelser förenade med matsmältningssystemet (b535)

b515 Matsmältningsfunktioner

Funktioner för transport av föda genom matsmältningskanalen och nedbrytning av föda och absorption av näringsämnen

Innefattar:

funktioner för transport av föda genom magsäcken, peristaltikfunktioner; nedbrytning av föda, enzymproduktion och aktivitet i magsäck och tarmar; funktionsnedsättningar såsom hyperaciditet (ökad grad av magsyra), dålig absorbering, intolerans mot föda, överdriven tarmrörlighet, tarmförlamning, tarmvred och minskad gallproduktion

Utesluter:

funktioner vid intagande av föda (b510); funktioner för näringsupptag (b520); avföringsfunktioner (b525); förmimmelser förenade med matsmältningssystemet (b535)

b520 Funktioner för näringsupptag

Funktioner genom vilka näringsämnen omvandlas till komponenter av den levande kroppen

Innefattar:

funktioner att lagra näringsämnen i kroppen

Utesluter:

matsmältningsfunktioner (b515); avföringsfunktioner (b525); viktuppehållande funktioner (b530); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540)

b525 Avföringsfunktioner

Funktioner att eliminera restprodukter och osmält föda som avföring och därmed sammanhängande funktioner

Innefattar:

avlägsningsfunktioner, avföringskonsistens, avföringsfrekvens, avföringskontinens, väderspänningar; funktionsnedsättningar såsom förstoppning, diarré, vattnig avföring, nedsatt förmåga i ändtarmens slutmuskel eller inkontinens

Utesluter:

matsmältningssystemet (b515); funktioner för näringsupptag (b520); förmimmelser förenade med matsmältningssystemet (b535)

b530 Viktuppehållande funktioner

Funktioner att hålla lämplig kroppsvikt, innefattande viktökning under utvecklingsperioden

Innefattar:

funktioner att bibehålla ett acceptabelt kroppsmasseindex (BMI Body Mass Index); funktionsnedsättningar såsom undervikt, kachexi, att banta, övervikt, avmagring, primär och sekundär fetma

Utesluter:

funktioner för näringsupptag (b520); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

b535 Förmimmelser förenade med matsmältningssystemet

Förmimmelser som uppstår genom att äta, dricka eller därmed relaterade matsmältningssystemet

Innefattar:

förmimmelser av illamående, att känna sig uppsvälld och att ha kramp i buken; känslan av fylld magsäck, klumpkänsla i halsen, kramp i magsäcken, gasbildning i magsäcken och halsbränna

Utesluter:

smärtförmimmelser (b280); funktioner vid intagande av föda (b510); matsmältningssystemet (b515); avföringsfunktioner (b525)

b539 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet

Funktioner som sammanhänger med ämnesomsättnings-systemet och det endokrina systemet (b540–b559)

b540 Allmänna ämnesomsättningsfunktioner

Funktioner för reglering av kroppens grundläggande komponenter såsom kolhydrater, proteiner och fett, deras omvandling från det ena till det andra, och deras nedbrytning till energi

Innefattar:

ämnesomsättningsfunktioner, basal metabolism (BMR), ämnesomsättning av kolhydrat, protein och fett, katabolism, anabolism, energiproduktion i kroppen; ökning eller minskning i ämnesomsättnings hastighet

Utesluter:

funktioner för näringsupptag (b520); viktuppehållande funktioner (b530); funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans (b545); värmereglerande funktioner (b550); endokrina funktioner (b555)

b545 Funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans

Funktioner för reglering av vatten, mineraler och elektrolyter i kroppen

Innefattar:

funktioner för vattenbalans, mineralbalans såsom kalcium, zink, järn och elektrolytbalans såsom natrium och kalium; funktionsnedsättningar såsom vattenbevarande, uttorkning, hyperkalcemi och hypokalcemi (för mycket respektive för lite kalcium i blodet), järnbrist, hypernatremi och hyponatremi (för mycket respektive för lite natrium i blodet), hyperkalemi och hypokalemi (för mycket respektive för lite kalium i blodet)

Utesluter:

blodbildningsfunktioner (b430); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

b550 Värmereglerande funktioner

Funktioner för reglering av kroppstemperatur

Innefattar:

funktioner att bibehålla kroppstemperatur; funktionsnedsättningar såsom sänkt temperatur, förhöjd temperatur

Utesluter:

allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

b555 Endokrina funktioner

Funktioner för produktion och reglering av hormonella nivåer i kroppen innefattande cykliska förändringar

Innefattar:

hormonbalansfunktioner; förhöjd eller för låg verksamhet i hypofys, sköldkörtel, binjure, bisköldkörtlar, könskörtlar

Utesluter:

allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans (b545); värmereglerande funktioner (b550); sexuella funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650)

b559 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med ämnesomsättning och endokrina system**b598 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, andra specificerade****b599 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, ospecificerade**

Kapitel 6

Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner

Detta kapitel handlar om funktioner såsom urinutsöndring och reproduktion innefattande funktioner för sexualitet och fortplantning

Urinfunktioner (b610–b639)

b610 Urinutsöndringsfunktioner

Funktioner för urinens filtrering och uppsamling

Innefattar:

funktioner för filtrering och uppsamling av urin; funktionsnedsättningar såsom njursvikt, anuri (upphävd urinutsöndring), oliguri (minskad urinutsöndring), hydronefros (stockning av urin på grund av nedsättning av eller hinder för urinutsöndring), hypoton urinblåsa och hinder i urinledare

Utesluter:

urineringsfunktioner (b620)

b620 Urineringsfunktioner

Funktioner att tömma urin från urinblåsan

Innefattar:

funktioner för urineringsfrekvens, urinkontinens; funktionsnedsättningar såsom stressinkontinens, urineringsnöd, reflexblåsa, överfyllnad, kontinuerlig inkontinens, läckage, neurogen blåsa, ökad urinutsöndring, kvarhållande av urin, urinträngning

Utesluter:

urinutsöndringsfunktioner (b610); förmimmelser förenade med urinfunktioner (b630)

b630 Förmimmelser i samband med urinfunktioner

Förmimmelser såsom brännande känsla vid urinerings och trängningskänsla av urineringsnöd

Innefattar:

förmimmelser av ofullständig tömning av urin, känsla av fylld blåsa

Utesluter:

smärtförmimmelse (b280); urineringsfunktioner (b620)

b639 Andra specificerade och ospecificerade urinfunktioner

Genitala och reproduktiva funktioner (b640–b679)

b640 Sexuella funktioner

Psykiska och fysiska funktioner som hänger samman med sexualakten, innefattande stadierna upphetsning, förstadium, orgasm och post-coital avslappning (avslappning efter orgasm)

Innefattar:

funktioner för att ge uttryck åt upphetsning, förstadium, orgasm och post-coital avslappning; funktioner som hänger samman med sexuellt intresse, genomförande, peniserektion, klitoriserektion, ökad vaginal sekretion, ejakulation, orgasm; funktionsnedsättningar såsom impotens, frigiditet, slidkramp (vaginism), för tidig ejakulation, bibehållande av erektion, försenad ejakulation

Utesluter:

fortplantningsfunktioner (b660); förnimmelser förenade med genitala och reproduktiva funktioner (b670)

b650 Menstruationsfunktioner

Funktioner i samband med menstruationscykeln innefattande regelbunden menstruation och tömning av menstruationsvätska

Innefattar:

funktioner av regelbundenhet och intervall i menstruation, graden av menstruationsblödning, menarche, menopaus; funktionsnedsättningar såsom primärt och sekundärt utebliven menstruation, ökad menstruationsblödning, täta menstruationer, avtagande menstruation och premenstruella besvär

Utesluter:

sexuella funktioner (b640); fortplantningsfunktioner (b660); förnimmelser förenade med genitala och reproduktiva funktioner (b670); smärtförmimmelse (b280)

b660 Fortplantningsfunktioner

Funktioner i samband med fertilitet, havandeskap, barnafödelse och mjölkproduktion

Innefattar:

funktioner för manlig och kvinnlig fertilitet, havandeskap och förlossning samt mjölkutsöndring; funktionsnedsättningar såsom avsaknad av sädesceller, minskad utsöndring av sädesceller, rinnande bröst, avsaknad eller upphörd mjölkutsöndring, låg fertilitet, spontan abort, utomkvedshavandeskap, missfall, litet foster, hydramnios, förtidig förlossning, försenad förlossning,

Utesluter:

sexuella funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650)

b670 Förnimmelser förenade med genitala och reproduktiva funktioner

Förnimmelser som uppkommer i samband med sexuell upphetsning, under samlag och under menstruationscykel och besläktade genitala eller reproduktiva funktioner

Innefattar:

dyspareuni (smärta och obehag vid samlag), dysmenorré (smärtsamma menstruationer), heta vallningar under menopaus, nattsvettningar under menopaus

Utesluter:

smärtförmimmelse (b280); förnimmelser förenade med urinfunktioner (b630); sexuell funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650); fortplantningsfunktioner (b660)

b679 Andra specificerade och ospecificerade genitala och reproduktiva funktioner

- b698** Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, andra specificerade
- b699** Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, ospecificerade

Kapitel 7

Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner

Detta kapitel handlar om rörelsesystemets funktioner, inklusive funktioner i leder, skelett, reflexer och muskler

Funktioner i leder och skelett (b710–b729)

b710 Funktioner för rörlighet i leder

Funktioner för rörelseomfång och smidighet vad avser rörelse i en led

Innefattar:

funktioner att röra en enstaka eller flera leder, ryggrad, skuldra, armbåge, handled, höft, knä, fotled, småleder i hand och fot; allmän ledrörlighet; funktionsnedsättningar såsom överrörlighet i leder, stela leder, frusen skuldra, artrit

Utesluter:

ledstabilitetsfunktioner (b715); funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760)

b715 Ledstabilitetsfunktioner

Funktioner för att upprätthålla stabilitet i leder

Innefattar:

stabilitet i enstaka led, i flera leder och i leder i allmänhet; funktionsnedsättningar såsom instabil axelled, dislokation av en led, dislokation av axelled eller höftled

Utesluter:

funktioner för rörlighet i leder (b710)

b720 Funktioner för rörlighet mellan skelettdelar

Funktioner för graden och smidigheten i rörlighet mellan specifika ben, såsom skulderbladets rörelser, rörelsen mellan bäckenbenen samt mellan småbenen i hand och fot

Innefattar:

funktionsnedsättningar såsom låsning av skulderblad och låsning av bäcken

Utesluter:

funktioner för rörlighet i leder (b710)

b729 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i leder och skelett

Muskelfunktioner (b730–b749)

b730 Muskelkraftsfunktioner

Funktioner vad avser den styrka som genereras vid sammandragning av en muskel eller muskelgrupper

Innefattar:

funktioner som rör styrka i specifika muskler och muskelgrupper, muskler i en extremitet, i ena sidan av kroppen, i nedre kroppshalvan, i alla extremiteter, i bålen och i kroppens alla muskler; funktionsnedsättningar såsom pares, paralyt, monoplegi, hemiplegi, paraplegi, tetraplegi och akinesi

Utesluter:

funktioner hos strukturer intill ögat (b215); muskeltonusfunktioner (b735); muskeluthållighetsfunktioner (b740)

b735 Muskeltonusfunktioner

Funktioner vad avser den spänning som finns i muskler i vila och det motstånd muskler bjuder vid passiva rörelser

Innefattar:

funktioner vad avser muskeltonus i enskilda muskler och muskelgrupper, muskler i en extremitet, i ena sidan av kroppen, i nedre kroppshalvan, i alla extremiteter, i bålen och i kroppens samtliga muskler; funktionsnedsättningar som t.ex. minskad muskeltonus, ökad muskeltonus, spasticitet

Utesluter:

muskelkraftsfunktioner (b730); muskeluthållighetsfunktioner (b740)

b740 Muskeluthållighetsfunktioner

Funktioner vad avser att upprätthålla muskelsammandragning under erforderlig tid

Innefattar:

funktioner att upprätthålla muskelsammandragning i enskilda muskler och muskelgrupper och i kroppens alla muskler; funktionsnedsättningar som t.ex. myasthenia gravis

Utesluter:

funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455); muskelkraftsfunktioner (b730); muskeltonusfunktioner (b735)

b749 Andra specificerade och ospecificerade muskel-funktioner

Rörelsefunktioner (b750–b789)

b750 Motoriska reflexfunktioner

Funktioner för icke viljemässig sammandragning av muskler som utlöses automatiskt genom specifika stimuli

Innefattar:

sträckreflex, automatisk lokal ledreflex, reflexer som utlöses genom smärtande stimuli och andra utifrån kommande stimuli; withdrawal-reflex, bicepsreflex, brachioradialisreflex, quadricepsreflex, patellarreflex, akillesreflex

b755 Funktioner för icke viljemässiga rörelsereaktioner

Funktioner för icke viljemässiga sammandragningar i stora muskler eller hela kroppen framkallade av kroppsställning, balans och hotande stimuli

Innefattar:

funktioner för posturala reaktioner, såsom upprättnings-, jämvikts-, balans- och skyddsreaktioner

Utesluter:

motoriska reflexfunktioner (b750)

b760 Funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser

Funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser

Innefattar:

funktioner för kontroll av viljemässiga isolerade eller sammansatta rörelser, koordination av viljemässiga rörelser, funktioner för belastning på armar eller ben, höger-vänster-koordination, öga-hand-koordination, öga-fot-koordination; funktionsnedsättningar som t.ex. problem som rör motorisk kontroll och koordination, såsom dysdiadokokinesi (bristande förmåga att växla mellan antagonistiska rörelser)

Utesluter:

muskelkraftfunktioner (b730); funktioner för icke viljemässiga rörelser (b765); gångfunktioner (b770)

b765 Funktioner för icke viljemässiga rörelser

Funktioner för oavsiktliga, icke viljemässiga eller delvis målinriktade sammandragningar av en muskel eller muskelgrupp

Innefattar:

icke viljemässiga sammandragningar av muskler; funktionsnedsättningar som t.ex. tremor (darrningar), tics (ryckningar), manér, motorisk perseveration (tvångsmässiga rörelser), chorea (danssjuka), atetos (återkommande ofrivilliga rörelser), vokala tics, dystoniska rörelser, dyskinesi (rörelsesvårigheter)

Utesluter:

funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760); gångmönster (b770)

b770 Gångmönster

Funktioner för rörelsemönster vid gång och löpning eller andra rörelser med hela kroppen

Innefattar:

gångmönster och löpmönster; funktionsnedsättningar som t.ex. spastisk gång, hemiplegisk gång, paraplegisk gång, asymmetrisk gång, hálta, stelt gångmönster

Utesluter:

muskelkraftsfunktioner (b730); muskeltonusfunktioner (b735); funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760); funktioner för icke viljemässiga rörelser (b765)

b780 Förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner

Förnimmelser som hänger samman med kroppens muskler och muskelgrupper och deras rörelser

Innefattar:

förnimmelser av muskelstelhet och muskelstramhet, muskelspasm eller sammandragning av muskler samt tyngdkänsla i musklerna

Utesluter:

smärtförnimmelse (b280)

- b789** Andra specificerade och ospecificerade rörelsefunktioner
- b798** Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, andra specificerade
- b799** Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, ospecificerade

Kapitel 8

Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Detta kapitel handlar om funktioner i hud, naglar och hår

Funktioner i huden (b810–b849)

b810 Hudens skyddsfunktioner

Hudens funktioner för att skydda kroppen från fysiska, kemiska och biologiska hot

Innefattar:

funktioner för skydd mot solen och annan strålning, ljuskänslighet, pigmentering, hudkvalitet, isolerande hudfunktion, bildande av valkar, tilltagande förhårdning; funktionsnedsättningar som t.ex. sprucken hud, sårnader, liggsår, trycksår, hudförtunning

Utesluter:

hudens läkande funktioner (b820); andra hudfunktioner (b830)

b820 Hudens läkande funktioner

Hudens funktioner för att läka sprickor och andra hudskador

Innefattar:

funktioner för att bilda sårskorpa, att läka, bilda ärr; bilda blåmärken och keloid (abnorm ärrbildning)

Utesluter:

hudens skyddsfunktioner (b810); andra hudfunktioner (b830)

b830 Andra hudfunktioner

Andra funktioner i huden än att skydda och läka som t.ex. att kyla och att svettas

Innefattar:

svettningssfunktioner, körtelbetingade hudfunktioner och kroppslukt

Utesluter:

hudens skyddsfunktioner (b810); hudens läkande funktioner (b820)

b840 Förnimmelser som hänger samman med huden

Förnimmelser som hänger samman med huden såsom klåda, brännande känsla och krypningar

Innefattar:

funktionsnedsättningar som t.ex. nålstickskänsla, krypningsförnimmelse

Utesluter:

smärtförnimmelse (b280)

b849 Andra specificerade och ospecificerade hudfunktioner

*Funktioner i hår och naglar (b850–b869)***b850** Hårfunktioner

Hårets funktioner, såsom skydd, färg och utseende

Innefattar:

funktioner för hårväxt, hårfärg, hårlokalisering; funktionsnedsättningar som t.ex. hårförlust, håravfall

b860 Funktioner i naglar

Naglarnas funktioner, såsom för skydd, för att riva och klia, samt för utseende

Innefattar:

nageltillväxt och nagelfärg, nagelkvalitet

b869 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hår och naglar**b898** Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, andra specificerade**b899** Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

KROPPSSTRUKTURER

Definitioner:

Kroppsstrukturer (Body structures) är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter

Strukturavvikelse (Impairments) är problem i struktur i form av en påvisbar avvikelse eller förlust

Första bedömningsfaktorn är en generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att visa graden eller storleken av en strukturavvikelse:

xxx.0	INGEN strukturavvikelse	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT strukturavvikelse	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG strukturavvikelse	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅR strukturavvikelse	(grav, hög, stor, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL strukturavvikelse	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en kroppsstrukturs avvikelse. När man anger ”ingen strukturavvikelse” eller ”total strukturavvikelse” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttlig strukturavvikelse” avser en strukturavvikelse på upp till hälften av den totala strukturavvikelsen. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

Andra bedömningsfaktorn används för att visa arten av respektive kroppsstrukturs förändring:

0	ingen strukturförändring
1	total avsaknad
2	partiell avsaknad
3	en extra del
4	onormal storlek
5	bristande sammansättning
6	felställning
7	kvalitativa strukturförändringar innefattande vätskeansamling
8	ej specificerat
9	ej tillämbart

Föreslagen tredje bedömningsfaktor avses utvecklas för att visa lokalisering:

- 0 = mer än ett område
- 1 = höger
- 2 = vänster
- 3 = båda sidor
- 4 = framsida
- 5 = baksida
- 6 = proximal
- 7 = distal
- 8 = ej specificerat
- 9 = ej tillämbart

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Strukturer i nervsystemet

- s110** Struktur i hjärnan
- s120** Ryggmärgen och därmed relaterade strukturer
- s130** Struktur i hjärnhinnor
- s140** Struktur i sympatiska nervsystemet
- s150** Struktur i det parasympatiska nervsystemet
- s198** Strukturer i nervsystemet, andra specificerade
- s199** Strukturer i nervsystemet, ospecificerade

Kapitel 2

Ögat, örat och därmed relaterade strukturer

- s210** Struktur i ögonhåla
- s220** Struktur i ögonglob
- s230** Struktur i ögats omgivning
- s240** Struktur i ytterörat
- s250** Struktur i mellanörat
- s260** Struktur i innerörat
- s298** Ögat, örat och därmed relaterade strukturer, andra specificerade
- s299** Ögat, örat och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

Kapitel 3

Strukturer involverade i röst och tal

s310 Struktur i näsan

s320 Struktur i munnen

s330 Struktur i svalget

s340 Struktur i struphuvudet

s398 Strukturer involverade i röst och tal, andra
specificerade

s399 Strukturer involverade i röst och tal, ospecificerade

Kapitel 4

Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet

s410 Struktur i hjärt-kärlsystemet

s420 Struktur i immunsystemet

s430 Struktur i andningssystemet

s498 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, andra specificerade

s499 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, ospecificerade

Kapitel 5

Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättnings-systemen samt endokrina systemet

- s510** Struktur i spottkörtel
- s520** Struktur i matstrupen
- s530** Struktur i magsäcken
- s540** Struktur i tarm
- s550** Struktur i bukspottkörteln
- s560** Struktur i levern
- s570** Struktur i gallblåsan och gallgångar
- s580** Struktur i endokrina körtlar
- s598** Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, andra specificerade
- s599** Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, ospecificerade

Kapitel 6

Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system

s610 Struktur i urinorgan

s620 Struktur i bäckenbotten

s630 Struktur i könsorgansystemet

s698 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, andra specificerade

s699 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, ospecificerade

Kapitel 7

Strukturer som sammanhänger med rörelse

- s710** Struktur i huvud och halsregion
- s720** Struktur i skulderregion
- s730** Struktur i övre extremitet
- s740** Struktur i bäckenregion
- s750** Struktur i nedre extremitet
- s760** Struktur i bål
- s770** Övrig muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse
- s798** Strukturer som sammanhänger med rörelse, andra specificerade
- s799** Strukturer som sammanhänger med rörelse, ospecificerade

Kapitel 8

Hud och därmed sammanhängande strukturer

s810 Struktur i hudområde

s820 Struktur i hudkörtlar

s830 Struktur i naglar

s840 Struktur i hår

s898 Hud och därmed sammanhängande strukturer, andra specificerade

s899 Hud och därmed sammanhängande strukturer, ospecificerade

AKTIVITETER OCH DELAKTIGHET

Definitioner:

Aktivitet (Activity) är en persons genomförande av en uppgift eller handling

Aktivitetsbegränsning (Activity limitation) är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter

Delaktighet (Participation) är engagemang i en livssituation

Delaktighetsinskränkning (Participation restriction) är problem som en person kan uppleva i engagemanget i livssituationer

Bedömningsfaktorer

Domänerna för aktivitets- och delaktighetskomponenten presenteras i en enda lista som täcker hela omfånget av livsområden från grundläggande lärande och observation till sammansatta områden såsom sociala uppgifter. Denna komponent kan användas både för att beteckna "aktiviteter" (a) eller "delaktighet" (p) eller båda.

De två bedömningsfaktorer för aktivitets- och delaktighetskomponenten är bedömning av *genomförande* och bedömning av *kapacitet*. Bedömningsfaktorn för genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen för in ett samhälleligt sammanhang, kan genomförande bedömt med denna bedömningsfaktor också uppfattas som "engagemang i en livssituation" eller "upplevd erfarenhet" av personer i det aktuella sammanhang som de lever i. Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga världen, vilka kan kodas genom användning av omgivningsfaktorer.

Bedömningsfaktorn för kapacitet beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna bedömningsfaktor identifierar den högsta möjliga funktionsnivå som en person kan uppnå inom en given domän vid ett givet tillfälle. Kapacitet mäts i en enhetlig eller standardiserad omgivning och återger sålunda personens omgivningsanpassade förmåga. Omgivningsfaktorer kan användas för att beskriva egenskaperna i denna enhetliga eller standardiserade omgivning.

Både kapacitets- och genomförandebedömningar kan göras för såväl med som utan hjälpmedel eller personligt stöd och i enlighet med nedanstående skala:

xxx.0	INGEN svårighet	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT svårighet	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG svårighet	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	STOR svårighet	(stor, grav, hög, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL svårighet	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera genomförandeproblem och kapacitetsbegränsning. När man anger "inget genom-

förändeproblem” eller ”totalt genomförandeproblem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttligt genomförandeproblem” avser ett genomförandeproblem på upp till hälften av ett totalt genomförandeproblem. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Lärande och att tillämpa kunskap

Detta kapitel handlar om lärande, tillämpning av kunskap som är inlärd, tänkande, problemlösning och beslutsfattande

Målinriktade sinnesupplevelser (d110–d129)

d110 Att se

Avsiktlig användning av synen för att uppfatta visuella stimuli såsom att titta på ett sportevenemang eller på barn som leker

d115 Att lyssna

Avsiktlig användning av hörseln för att uppfatta auditiva stimuli såsom att lyssna på radio, musik eller en föreläsning

d120 Annat målinriktat utnyttjande av sinnesintryck

Avsiktlig användning av kroppens övriga grundläggande sinnen för att uppfatta stimuli såsom att beröra och känna ytstruktur, smaka på sötsaker eller lukta på blommor

d129 Andra specificerade och ospecificerade målinriktade sinnesupplevelser

Grundläggande lärande (d130–d159)

d130 Att härma

Att imitera eller härma som grundläggande komponent i lärandeprocessen såsom att efterlikna en gest, ett ljud eller bokstäverna i ett alfabet

d135 Att repetera

Att upprepa en följd av händelser eller symboler som grundläggande komponent i lärandeprocessen såsom att räkna med tiotal eller recitera en dikt

d140 Att lära sig läsa

Att utveckla förmågan att på ett flytande och korrekt sätt läsa skriftligt material, inklusive punktskrift, såsom att känna igen tecken och bokstäver, att uttala ord med korrekt uttal och förstå ord och uttryck

d145 Att lära sig skriva

Att utveckla förmågan att framställa symboler som representerar ljud, ord eller fraser för att uttrycka mening, inklusive att skriva punktskrift, såsom att stava riktigt och att använda korrekt grammatik

d150 Att lära sig räkna och beräkna

Att utveckla förmågan att hantera siffror och genomföra enkla och sammansatta matematiska beräkningar såsom att använda matematiska tecken för addition och subtraktion och att tillämpa korrekta matematiska beräkningar vid problemlösning

d155**Att förvärva färdigheter**

Att utveckla grundläggande och sammansatta förmågor att integrera handlingar eller uppgifter som att initiera och fullfölja förvärvandet av en färdighet såsom att hantera verktyg eller spela spel, t.ex. schack

Innefattar:

att förvärva grundläggande och sammansatta färdigheter

d159**Annat specificerat och ospecificerat grundläggande lärande***Att tillämpa kunskap (d160–d179)***d160****Att fokusera uppmärksamhet**

Att avsiktligt fokusera på specifika stimuli t.ex. genom att filtrera bort störande ljud

d163**Att tänka**

Att formulera och hantera idéer, begrepp och bilder vare sig de är målinriktade eller ej, antingen ensam eller tillsammans med andra såsom att hitta på en historia, bevisa ett teorem, leka med idéer, komma på idéer, förmedla, fundera eller reflektera

Utesluter:

att lösa problem (d175); att fatta beslut (d177)

d166**Att läsa**

Att genomföra aktiviteter som ingår i att fatta och tolka skrivet språk, t.ex. böcker, instruktioner eller tidningar i text eller punktskrift, i syfte att skaffa sig allmän kunskap eller specifik information

Utesluter:

att lära sig läsa (d140)

d170**Att skriva**

Att använda symboler eller språk för att överbringa information såsom att producera en skriftlig redogörelse av händelser eller idéer eller att skriva ett brev

Utesluter:

att lära sig skriva (d145)

d172**Att räkna och beräkna**

Att genomföra beräkningar genom att tillämpa matematiska principer för att lösa problem som är formulerade i ord och att åstadkomma eller visa resultat som t.ex. att beräkna summan av tre tal eller att beräkna resultatet av att dividera ett tal med ett annat

Utesluter:

att lära sig räkna och beräkna (d150)

d175**Att lösa problem**

Att finna lösningar på problem eller situationer genom att identifiera och analysera frågor, utveckla möjliga lösningar, utvärdera tänkbara effekter av lösningar och genomföra en vald lösning såsom att lösa en konflikt mellan två personer

Innefattar:

att lösa enkla och sammansatta problem

Utesluter:

att tänka (d163); att fatta beslut (d177)

d177 Att fatta beslut

Att göra ett val mellan alternativ, att förverkliga valet och utvärdera effekterna av valet såsom att välja och köpa en specifik sak eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift bland flera uppgifter som behöver genomföras

Utesluter:

att tänka (d163); att lösa problem (d175)

d179 Att tillämpa kunskap, annat specificerat och ospecificerat**d198** Lärande och att tillämpa kunskap, annat specificerat**d199** Lärande och att tillämpa kunskap, ospecificerat

Kapitel 2

Allmänna uppgifter och krav

Detta kapitel handlar om allmänna aspekter på att genomföra enstaka eller mångfaldiga uppgifter, organisera arbetsgång och att hantera stress. Dessa items kan användas tillsammans med mer specifika uppgifter eller handlingar för att identifiera de underliggande grunddragen vid genomförandet av uppgifter under olika omständigheter

d210 Att företa en enstaka uppgift

Att genomföra enkla eller komplicerade och koordinerade handlingar som sammanhänger med de psykiska och fysiska komponenterna i en enstaka uppgift såsom att påbörja en uppgift, att organisera tid, rum och material till uppgiften, att planera uppgiften stegvis, genomföra, avsluta och upprätthålla en uppgift

Innefattar:

att företa en enkel eller en komplicerad uppgift; att företa en enstaka uppgift självständigt eller i grupp

Utesluter:

att förvärva färdigheter (d155); att lösa problem (d175); att fatta beslut (d177); att företa mångfaldiga uppgifter (d220)

d220 Att företa mångfaldiga uppgifter

Att genomföra enkla eller komplicerade och koordinerade handlingar som komponenter i mångfaldiga, integrerade och komplicerade uppgifter i följd eller samtidigt

Innefattar:

att företa mångfaldiga uppgifter; fullfölja mångfaldiga uppgifter; att företa mångfaldiga uppgifter självständigt eller i grupp

Utesluter:

att förvärva färdigheter (d155); att lösa problem (d175); att fatta beslut (d177); att företa en enstaka uppgift (d210)

d230 Att genomföra daglig rutin

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera, hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter under dagen

Innefattar:

att hantera och fullfölja dagliga rutiner; att anpassa sin egen aktivitetsnivå

Utesluter:

att företa mångfaldiga uppgifter (d220)

d240 Att hantera stress och andra psykologiska krav

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att klara och kontrollera de psykologiska krav som ställs för att genomföra uppgifter som kräver betydande ansvarstagande och innefattar stress, oro eller kris såsom när man kör ett fordon i stark trafik eller tar hand om många barn

Innefattar:

att hantera ansvarstagande; att hantera stress och kris

d298 Allmänna uppgifter och krav, andra specificerade

d299 Allmänna uppgifter och krav, ospecificerade

Kapitel 3

Kommunikation

Detta kapitel handlar om allmänna och specifika drag i kommunikation genom språk, tecken och symboler och som innefattar att ta emot och att förmedla budskap, att genomföra samtal och att använda olika kommunikationsmetoder och kommunikationshjälpmedel

Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329)

d310 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden

Att begripa ordagranna och dolda innebörder i talade meddelanden såsom att förstå att ett uttalande påstår ett faktum eller är ett idiomatiskt uttryck

d315 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden

Att begripa ordagranna eller dolda innebörder i meddelanden som överbringas genom gester, symboler och teckningar såsom att förstå att ett barn är trött när det gnuggar sig i ögonen eller att varningsljud betyder att det brinner

Innefattar:

att kommunicera genom att ta emot kroppsgester, allmänna tecken och symboler, teckningar och fotografier

d320 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på teckenspråk

Att ta emot och begripa ordagrann och dold innebörd i meddelanden på teckenspråk

d325 Att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelanden

Att begripa ordagrann och dold innebörd i meddelanden som är överbringade genom skrivet språk (innefattande punktskrift), såsom att följa politiska händelser i dagstidning eller att förstå innebörden i en religiös skrift

d329 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på andra och ospecifierade sätt

Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349)

d330 Att tala

Att åstadkomma ord, fraser eller längre avsnitt i talade meddelanden med ordagrann och dold innebörd såsom att uttrycka ett faktum eller berätta en historia muntligt

- d335** **Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden**
Att använda gester, symboler och teckningar för att uttrycka meddelanden såsom att skaka på huvudet för att antyda bristande instämmande eller att teckna en bild eller diagram för att uttrycka ett faktum eller en komplex idé
Innefattar:
att framställa kroppsliga gester, tecken, symboler, teckningar och fotografier
- d340** **Att uttrycka sig genom meddelanden på teckenspråk**
Att uttrycka ordagrann och dold innebörd genom teckenspråk
- d345** **Att skriva meddelanden**
Att förmedla ordagrann och dold innebörd i meddelanden som uttrycks genom skriftspråk såsom att skriva ett inbjudningsbrev
- d349** **Att kommunicera genom att uttrycka sig genom andra specificerade och ospecificerade meddelanden**

Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369)

- d350** **Konversation**
Att starta, hålla igång och slutföra ett utbyte av tankar och idéer genom talat, skrivet, tecknat eller annan form av språk med en eller flera personer som man känner eller som är främmande, i formella eller tillfälliga miljöer
Innefattar:
att starta, hålla igång och slutföra ett samtal; att samtala med en eller flera personer
- d355** **Diskussion**
Att starta, hålla igång och slutföra en genomgång av ett ämne genom att ge argument för och emot eller att debattera med hjälp av talat, skrivet, tecknat eller annan form av språk, med en eller flera personer som man känner eller som är okända, i formella eller tillfälliga miljöer
Innefattar:
diskussion med en eller flera personer
- d360** **Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker**
Att använda utrustningar, tekniker och andra medel för kommunikation såsom att ringa en vän på telefon
Innefattar:
att använda telekommunikationsmedel, att använda skrivmaskiner och kommunikationstekniker
- d369** **Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, andra specificerade och ospecificerade**
- d398** **Kommunikation, annan specificerad**
- d399** **Kommunikation, ospecificerad**

Kapitel 4

Förflyttning

Detta kapitel handlar om att röra sig genom att ändra kroppsställning eller att förflytta sig från en plats till en annan, att bära, flytta eller hantera föremål, att gå, springa eller klättra och att använda olika former av transportmedel

Att ändra och bibehålla kroppsställning (d410–d429)

d410 Att ändra grundläggande kroppsställning

Att inta eller ändra kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att resa sig ur en stol för att lägga sig på en säng, att lägga sig på knä eller sätta sig på huk och åter resa sig

Innefattar:

att ändra kroppsställning från liggande, från att sitta på huk eller stå på knä, från att sitta eller stå, att böja sig och förskjuta kroppsvikten

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420)

d415 Att bibehålla en kroppsställning

Att vid behov förbli i samma kroppsställning såsom att förbli sittande eller att förbli stående i arbete eller skola

Innefattar:

att bibehålla en liggande, huksittande, knästående, sittande eller stående ställning

d420 Att förflytta sig själv

Att göra en överflyttning från en yta till en annan såsom att glida längs en bänk eller flytta sig från säng till stol utan att ändra kroppsställning

Innefattar:

att förflytta sig själv i sittande eller liggande ställning

Utesluter:

att ändra grundläggande kroppsställning (d410)

d429 Att ändra och bibehålla kroppsställning, annat specificerat och ospecificerat

Att bära, flytta och hantera föremål (d430–d449)

d430 Att lyfta och bära föremål

Att lyfta upp ett föremål eller ta något från en plats till en annan såsom att lyfta en kopp eller bära ett barn från ett rum till ett annat

Innefattar:

att lyfta, bära i händerna, i armarna, på skuldrorna, höften, ryggen eller huvudet och att sätta ner

d435 Att flytta föremål med hjälp av benen

Att genomföra koordinerade handlingar som syftar till att flytta föremål genom att använda benen och fötterna såsom att sparka en boll eller trampa på cykelpedaler

Innefattar:

att skjuta på med benen, att sparka

d440 Handens finmotoriska användning

Att genomföra koordinerade handlingar för att hantera föremål, plocka upp, behandla och släppa dem genom att använda hand, fingrar och tumme såsom krävs för att plocka upp ett mynt från ett bord, slå ett telefonnummer eller trycka på en knapp

Innefattar:

att plocka upp, gripa, hantera och släppa

Utesluter:

att lyfta och bära föremål (d430)

d445 Användning av hand och arm

Att genomföra koordinerade handlingar som krävs för att flytta föremål eller hantera dem genom att använda händer och armar såsom att vrida på dörrhandtag eller kasta eller fånga ett föremål

Innefattar:

att dra eller knuffa föremål, att räkka fram, vända eller vrida händer eller armar, att kasta, att fånga

Utesluter:

handens finmotoriska användning (d440)

d449 Att bära, flytta och hantera föremål, annat specificerat och ospecificerat*Att gå och röra sig omkring (d450–d469)***d450 Att gå**

Att förflytta sig till fots längs en yta, steg för steg, där en fot alltid är i marken såsom att promenera, flanera, gå framlänges, baklänges eller i sidled

Innefattar:

att gå kortare eller längre sträckor; gå på olika underlag; gå runt hinder

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att röra sig omkring på olika sätt (d455)

d455 Att röra sig omkring på olika sätt

Att förflytta hela kroppen från en plats till en annan på andra sätt än att gå såsom att klättra över en sten eller springa utmed en gata, att skutta, kuta, hoppa, slå kullerbytta och springa runt hinder

Innefattar:

att krypa, klättra, springa, jogga, hoppa och simma

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att gå (d450)

d460 Att röra sig omkring på olika platser

Att gå och förflytta sig på olika platser och situationer såsom att gå mellan rummen i ett hus, inom en byggnad eller längs gatan i en stad

Innefattar:

att röra sig, att krypa eller klättra inom hemmet, att gå och röra sig inom andra byggnader än hemmet samt utanför hemmet och andra byggnader

d465 Att förflytta sig med hjälp av utrustning

Att förflytta hela kroppen från plats till plats, på vilket underlag eller avstånd som helst med hjälp av specifika hjälpmedel som utformats för att underlätta förflyttning eller som ger andra sätt att förflytta sig såsom att åka skridskor, skidor eller apparatdykning eller att förflytta sig längs gatan i en rullstol eller med rollator

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att gå (d450); att röra sig omkring på olika sätt (d455); att använda transportmedel (d470); att vara förare (d475)

d469 Att gå och röra sig omkring, annat specificerat och ospecificerat*Att förflytta sig med hjälp av transportmedel (d470–d489)***d470 Att använda transportmedel**

Att använda transportmedel för att som passagerare förflytta sig såsom att bli körd i en bil eller buss, riksha, minibuss, på ett fordon draget av djur, i en privat eller offentlig taxi, buss, tåg, spårvagn, tunnelbana, båt eller flygplan

Innefattar:

att använda mänskligt drivna transportmedel, privata eller offentliga motoriserade transportmedel

Utesluter:

att förflytta sig med hjälp av utrustning (d465); att vara förare (d475)

d475 Att vara förare

Att ha kontroll över och köra ett fordon eller driva ett djur som drar det, att åka i egen regi eller till sitt förfogande ha något slag av transportmedel såsom en bil, cykel, båt eller djurdrivet fordon

Innefattar:

att föra ett mänskligt drivet transportmedel, motoriserade fordon, djurdrivna fordon

Utesluter:

att förflytta sig med hjälp av utrustning (d465); att använda transportmedel (d470)

d480 Att rida på djur för transport

Att rida på ett djur som dess förare, såsom på en häst, ox, kamel eller elefant

Utesluter:

att vara förare (d475); rekreation och fritid (d920)

d489 Att förflytta sig med hjälp av transportmedel, annat specificerat och ospecificerat**d498 Förflyttning, annan specificerad****d499 Förflyttning, ospecificerad**

Kapitel 5

Personlig vård

Detta kapitel handlar om egen personlig vård, att tvätta och torka sig själv, att ta hand om sin kropp och kroppsdelar, att klä sig, att äta och dricka och att sköta sin egen hälsa

d510 Att tvätta sig

Att tvätta och torka hela kroppen eller delar av den genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk

Innefattar:

att tvätta delar av kroppen, hela kroppen och att torka sig

Utesluter:

kroppsvård (d520); att sköta toalettbehov (d530)

d520 Kroppsvård

Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan

Innefattar:

vård av hud, tänder, hår, finger- och tånaglar

Utesluter:

att tvätta sig (d510); att sköta toalettbehov (d530)

d530 Att sköta toalettbehov

Att planera och genomföra uttömning av mänskliga restprodukter (menstruation, urinering och avföring) och att göra sig ren efteråt

Innefattar:

att kontrollera urinering, avföring och ta hand om menstruation

Utesluter:

att tvätta sig själv (d510); kroppsvård (d520)

d540 Att klä sig

Att genomföra samordnade handlingar och uppgifter att ta på och av kläder och skodon i ordning och i enlighet med klimat och sociala villkor såsom att sätta på sig, rätta till och ta av skjorta, kjol, blus, underkläder, sari, kimono, tights, hatt, handskar, kappa, skor, kängor, sandaler och tofflor

Innefattar:

att ta på och av kläder och skor och att välja lämplig klädsel

d550 Att äta

Att genomföra samordnade uppgifter och handlingar för att äta mat som serveras, att föra maten till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt, skära eller bryta maten i bitar, öppna flaskor och burkar, använda matbestick, äta sina måltider till fest och vardags

Utesluter:

att dricka (d560)

d560**Att dricka**

Att fatta tag i en dryck som serveras, föra den till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt såsom att blanda, röra och hålla upp dryck för att dricka, öppna flaskor och burkar, dricka genom sugrör eller rinnande vatten från en kran eller källa; bröstuppfödning

Utesluter:

att äta (d550)

d570**Att sköta sin egen hälsa**

Att tillförsäkra sig fysisk bekvämlighet, hälsa och fysiskt och psykiskt välbefinnande såsom att upprätthålla en balanserad diet, lämplig nivå av fysisk aktivitet, hålla sig varm eller kall, undvika hälsorisker, ha säkra sexualvanor såsom att använda kondom, bli vaccinerad och genomgå regelbundna hälsokontroller

Innefattar:

att försäkra sig om fysisk bekvämlighet, att ta hand om diet och kondition, bibehålla sin egen hälsa

d598**Personlig vård, annan specificerad****d599****Personlig vård, ospecificerad**

Kapitel 6

Hemliv

Detta kapitel handlar om att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter. Områden av hemarbete innefattar att skaffa bostad, mat, kläder och andra förnödenheter, hålla rent, reparera och ta hand om personliga och andra hushållsföremål samt att hjälpa andra

Att skaffa förnödenheter (d610–d629)

d610 Att skaffa bostad

Att köpa, hyra, möblera och ordna ett hus, lägenhet eller annan bostad

Innefattar:

att köpa eller hyra en bostad och att möblera en bostad

Utesluter:

att skaffa varor och tjänster (d620); att ta hand om personliga föremål (d650)

d620 Att skaffa varor och tjänster

Att välja, anskaffa och transportera alla varor och tjänster som krävs för det dagliga livet såsom att välja, anskaffa, transportera och förvara mat, dryck, kläder, rengöringsmaterial, bränsle, hushållsartiklar, husgeråd, kokkärl, hushållsredskap och verktyg; att anskaffa nyttoföremål och andra hushållstjänster

Innefattar:

att handla och samla ihop dagliga förnödenheter

Utesluter:

att skaffa bostad (d610)

d629 Att skaffa förnödenheter, annat specificerat och ospecificerat

Hushållsgöromål (d630–d649)

d630 Att bereda måltider

Att planera, organisera, laga och servera enkla och sammansatta måltider till sig själv och andra såsom att göra upp en matsedel, välja ut ätlig mat och dryck och samla ihop ingredienser för att bereda måltider, laga varm mat och förbereda kall mat och dryck samt servera maten

Innefattar:

att bereda enkla och sammansatta måltider

Utesluter:

att äta (d550); att dricka (d560); att skaffa varor och tjänster (d620); hushållsarbete (d640); att ta hand om personliga föremål (d650); att bistå andra (d660)

d640 Hushållsarbete

Att klara ett hushåll innefattande att hålla rent i hemmet, tvätta kläder, använda hushållsapparater, lagra mat och ta hand om avfall såsom att sopa, bona, tvätta bänkar, väggar och andra ytor, samla och kasta avfall, städa rum, garderober och lådor, samla ihop, tvätta, torka, vika och stryka kläder, putsa skor, använda kvastar, borstar och dammsugare, använda tvättmaskin, torkapparat och strykjärn

Innefattar:

att tvätta och torka kläder, att rengöra kök och köksredskap, städa bostaden, använda hushållsapparater, förvara dagliga förnödenheter och slänga avfall

Utesluter:

att skaffa bostad (d610); att skaffa varor och tjänster (d620); att bereda måltider (d630); att ta hand om personliga föremål (d650); att bistå andra (d660)

d649 Hushållsgöromål, annat specificerat och ospecificerat

Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra (d650–d669)

d650 Att ta hand om hemmets föremål

Att underhålla och laga hushållsföremål och andra personliga föremål innefattande bostaden och dess inventarier, kläder, fordon och hjälpmedel samt att ta hand om växter och djur, såsom att måla eller tapetsera rum, laga möbler, reparera rörsystem, försäkra sig om att fordon fungerar riktigt, vattna blommor, sköta och ge mat till sällskapsdjur och husdjur

Innefattar:

att tillverka och laga kläder, underhålla bostad, möbler och hushållsapparater; underhålla fordon, hjälpmedel samt ta hand om växter (inne och ute) och djur

Utesluter:

att skaffa bostad (d610); att skaffa varor och tjänster (d620); hushållsarbete (d640); att bistå andra (d660); betald sysselsättning (d850)

d660 Att bistå andra

Att hjälpa medlemmar av hushållet och andra med deras lärande, kommunikation, personliga vård, förflyttning inom eller utanför hemmet och att vara engagerad i hushållsmedlemmarnas och andras välbefinnande inom dessa områden

Innefattar:

att hjälpa andra med personlig vård, med förflyttning, med kommunikation och med mellanmänskliga relationer; att hjälpa andra med näringstillförsel och att sköta sin hälsa

Utesluter:

betald sysselsättning (d850)

d669 Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra, annat specificerat och ospecificerat**d698 Hemliv, annat specificerat****d699 Hemliv, ospecificerat**

Kapitel 7

Mellanmänskliga interaktioner och relationer

Detta kapitel handlar om att genomföra de handlingar och uppgifter som behövs för grundläggande och sammansatta interaktioner med människor (okända, vänner, släktingar, familjemedlemmar och andra närstående) på ett i sammanhanget lämpligt och socialt passande sätt

Allmänna mellanmänskliga interaktioner (d710–d729)

d710 Grundläggande mellanmänskliga interaktioner

Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor

Innefattar:

att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt

d720 Sammansatta mellanmänskliga interaktioner

Att bibehålla och hantera interaktioner med andra människor på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt såsom att reglera känslor och impulser, reglera verbal och fysisk aggression, handla oberoende i sociala interaktioner och att handla i överensstämmelse med sociala regler och konventioner

Innefattar:

att bygga upp och avsluta relationer, interagera i överensstämmelse med sociala regler, reglera beteenden i interaktioner och behålla socialt avstånd

d729 Allmänna mellanmänskliga interaktioner, andra specificerade och ospecificerade

Särskilda mellanmänskliga relationer (d730–d779)

d730 Att ha kontakt med okända personer

Att engagera sig i tillfälliga kontakter och förbindelser med okända personer för särskilda syften såsom att fråga efter vägen eller göra ett inköp

d740 Formella relationer

Att skapa och bibehålla specifika relationer i formella sammanhang såsom med arbetsgivare, yrkesutövande eller servicegivare

Innefattar:

att ha kontakt med makthavare, underordnade och jämställda personer

d750 Informella sociala relationer

Att ha relationer med andra såsom otvungna relationer med människor som bor på samma ort eller med medarbetare, elever, lekkamrater och människor med likartad bakgrund eller yrke

Innefattar:

informella relationer med vänner, grannar, bekanta, personer man bor tillsammans med och kamrater

d760 Familjerelationer

Att skapa och bibehålla släktskapsrelationer såsom med medlemmar av kärnfamilj, utvidgad familj, foster-, adoptiv- och styvfamilj, mer avlägsna relationer såsom kusiner, sysslingar eller lagliga vårdnadshavare

Innefattar:

föräldra-barn- och barn-föräldrarelationer, syskon och vidare släktrelationer

d770 Intima relationer

Att skapa och bibehålla nära eller romantiska relationer mellan personer såsom mellan man och hustru, mellan älskande eller sexualpartner

Innefattar:

romantiska, äktenskapliga och sexuella relationer

d779 Särskilda mellanmännsliga relationer, andra specificerade och ospecificerade**d798 Mellanmännsliga interaktioner och relationer, andra specificerade****d799 Mellanmännsliga interaktioner och relationer, ospecificerade**

Kapitel 8

Viktiga livsområden

Detta kapitel handlar om att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och ekonomiska transaktioner

Utbildning (d810–d839)

d810 Informell utbildning

Lärande i hemmet eller i annat icke-institutionellt sammanhang såsom att lära sig hantverk och andra färdigheter av sina föräldrar, familjemedlemmar eller hemundervisning

d815 Förskoleutbildning

Lärande på en första nivå av organiserad instruktion som är utformad främst för att introducera en skolliknande omgivning och förbereda för obligatorisk utbildning, såsom att skaffa sig färdigheter i förskola eller liknande miljö som förberedelse för att gå vidare till skolan

d820 Skolutbildning

Att ha tillgång till skola, att engagera sig i det ansvar och de privilegier som hör skolan till, lärande av kursmaterial, ämnen och andra krav i primära och sekundära utbildningsprogram (grundskola och gymnasial skola) inklusive att gå i skolan regelbundet, att arbeta tillsammans med andra elever, att följa lärares anvisningar, att organisera sina studier och genomföra läxor och andra uppgifter och att gå vidare till fortsatta studier och utbildning

d825 Yrkesutbildning

Att engagera sig i alla aktiviteter som ingår i ett yrkesutbildningsprogram och lärande av kursmaterial som förberedelse för anställning i handel, industri eller annat yrke

d830 Högre utbildning

Att engagera sig i aktiviteter inom högre utbildning vid universitet och högskola eller annan yrkesutbildning och att lära alla aspekter av de kurskrav som gäller för att få examen eller annat intyg, såsom att fullfölja en universitetsutbildning till kandidat- eller magisternivå, genomgå läkarutbildning eller annan professionell yrkesutbildning

d839 Utbildning, annan specificerad och ospecificerad

Arbete och sysselsättning (d840–d859)

d840 Läringskap (arbetsförberedelse)

Att engagera sig i program som innebär att förbereda sig för anställning såsom att genomföra uppgifter som krävs i läringskap, praktiktjänst och traineetjänst

Utesluter:

yrkesutbildning (d825)

d845**Att skaffa, behålla och sluta ett arbete**

Att söka, finna och välja sysselsättning, anställas och acceptera anställning, bibehålla och avancera i ett arbete, affärsrörelse, yrke eller profession och att på ett lämpligt sätt sluta ett arbete

Innefattar:

att söka arbete, att förbereda en meritförteckning eller curriculum vitae; att ta kontakt med arbetsgivare och förbereda intervjuer; att behålla ett arbete; att kontrollera sitt eget genomförande i sitt eget arbete och att säga upp sig och avsluta ett arbete

d850**Betald sysselsättning**

Att som anställd engagera sig i alla aspekter av ett arbete som t.ex. ett yrke, affärsrörelse, profession eller annan form av betald sysselsättning på heltid eller deltid eller som egen företagare, såsom att söka anställning och få ett arbete, göra de uppgifter som krävs på arbetet, vara på arbetet under den tid som krävs, handleda andra medarbetare eller bli handledd och att genomföra de nödvändiga uppgifterna ensam eller i grupp

Innefattar:

egen företagsamhet, deltids- eller heltidssysselsättning

d855**Obetald sysselsättning**

Att engagera sig i alla aspekter av ett obetalt arbete på heltid eller deltid inklusive organiserad sysselsättning, att göra de uppgifter som krävs på arbetet, att vara närvarande under den tid som krävs, att handleda andra medarbetare och att bli handledd samt att genomföra de nödvändiga uppgifterna ensam eller i grupp, såsom frivilligt arbete, välgörenhetsarbete, oavlönat samhällsarbete eller i en religiös grupp samt oavlönat hemarbete

Utesluter:

Kapitel 6 Hemliv

d859**Arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat***Ekonomiskt liv (d860–d879)***d860****Grundläggande ekonomiska transaktioner**

Att engagera sig i varje form av enkel ekonomisk transaktion såsom att använda pengar för att köpa mat eller idka byteshandel med varor och tjänster eller att spara pengar

d865**Komplexa ekonomiska transaktioner**

Att engagera sig i någon form av komplexa ekonomiska transaktioner som innefattar utbyte av kapital eller egendom och skapande av ekonomisk vinst eller värde såsom att köpa en affär, fabrik eller utrustning, att bibehålla ett bankkonto, att bedriva handel

d870**Ekonomisk självförsörjning**

Att ha kontroll över ekonomiska resurser från privata eller offentliga källor för att försäkra sig om ekonomisk trygghet för nuvarande och framtida behov

Innefattar:

egna ekonomiska resurser och allmänna ekonomiska rättigheter

- d879** Ekonomiskt liv, annat specificerat och ospecificerat
- d898** Viktiga livsområden, andra specificerade
- d899** Viktiga livsområden, ospecificerade

Kapitel 9

Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Detta kapitel handlar om de handlingar och uppgifter som krävs för att engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen – i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

d910 Samhällsgemenskap

Engagemang i alla aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i frivilligorganisationer, serviceföreningar eller professionella sociala organisationer

Innefattar:

informella och formella sammanslutningar, ceremonier

Utesluter:

obetald sysselsättning (d855); rekreation och fritid (d920); religion och andlighet (d930); politiskt liv och medborgarskap (d950)

d920 Rekreation och fritid

Engagemang i någon form av lek eller fritidssysselsättning som t.ex. informell eller organiserad lek, spel och sport, program för fysisk träning, avslappning, nöje eller tidsfördriv, att gå på konstutställningar, museer, bio eller teater, att engagera sig i hantverk, hobbies, att läsa för nöjes skull, att spela musikinstrument, sightseeing, turism och fritidsresor

Innefattar:

lek, sport, konst och kultur, hantverk, hobbies och umgänge

Utesluter:

religion och andlighet (d930); politiskt liv och medborgarskap (d950); betald och obetald sysselsättning (d850 och d855); att rida på djur för transport (d480)

d930 Religion och andlighet

Engagemang i religiösa eller andliga aktiviteter, organisationer och utövanden för självförverkligande, för att finna mening, religiöst eller andligt värde och för att etablera kontakt med en gudomlig makt som t.ex. när man går till kyrka, tempel, moské eller synagoga, när man ber eller sjunger av religiösa skäl, andlig kontemplation

Innefattar:

organiserad religion och andlighet

d940 Mänskliga rättigheter

Åtnjutande av nationellt och internationellt erkända mänskliga rättigheter i kraft av att vara människa, såsom de mänskliga rättigheterna enligt Förenta Nationernas allmänna deklaration av Mänskliga rättigheter (1948) och FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet (1993), rätten till självbestämmande eller autonomi, rätten att ha kontroll över sitt eget liv

Utesluter:

politiskt liv och medborgarskap (d950)

d950**Politiskt liv och medborgarskap**

Engagemang i medborgerligt socialt, politiskt och statligt liv, ha medborgerlig legal status samt att åtnjuta rättigheter, skydd, privilegier och plikter som sammanhänger med den rollen som t.ex. rätten att rösta och att vara valbar i politiska val, att bilda politiska sammanslutningar, att åtnjuta rättigheter och friheter som följer med medborgarskapet (dvs. rätten till yttrandefrihet, föreningsfrihet, religionsfrihet, skydd mot att oskäligt undersökas och gripas, rätten till rådföring, rättegång och andra lagliga rättigheter), skydd mot diskriminering; att ha laglig ställning som medborgare

Utesluter:

mänskliga rättigheter (d940)

d998**Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, annat specificerat****d999****Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, ospecificerat**

OMGIVNINGSAKTORER

Definition:

Omgivningsfaktorer utgörs av den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar

Kodning av omgivningsfaktorer

Omgivningsfaktorer är en komponent i del 2 (Kontextuella faktorer) av klassifikationen. För varje komponent av funktionstillstånd skall hänsyn tas till omgivningsfaktorer och dessa skall kodas enligt kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Omgivningsfaktorer skall kodas utifrån perspektivet hos den person vars situation beskrivs. Till exempel kodas övergångsställen utan trottoarkanter som en underlättande faktor för en person som använder rullstol men som ett hinder för en blind person.

Den första bedömningsfaktorn anger i vilken utsträckning en faktor är underlättande eller hindrande. Det finns flera skäl till varför en omgivningsfaktor kan vara underlättande eller hindrande och i vilken utsträckning den är det. Vad beträffar underlättande faktorer bör den som kodar tänka på faktorer som tillgång till en resurs och om denna tillgång är pålitlig eller varierar, har god eller dålig kvalitet och så vidare. Vad beträffar hindrande faktorer kan det vara viktigt hur ofta en faktor är hindrande för personen, om hindret är stort eller litet och om det är möjligt att undvika eller inte. Man bör också beakta om en omgivningsfaktor är hindrande genom sin förekomst (t.ex. negativa attityder till personer med funktionshinder) eller frånvaro (t.ex. bristande tillgång till service som personen behöver).

Ibland sker en sammanvägning av olika slags omgivningsfaktorer till en enda term som t.ex. fattigdom, utvecklingsnivå, landsbygd eller stadsmiljö och socialt kapital. Dessa sammanvägda termer finns inte representerade i klassifikationen. Den som gör kodningen bör istället skilja ut de konstituerande faktorerna och koda dessa. Återigen måste betonas att det krävs mer forskning för att komma fram till om dessa sammanvägda termer överensstämmer med en viss uppsättning omgivningsfaktorer.

Första bedömningsfaktorn

Nedan beskrivs den negativa och positiva skalan som betecknar i vilken utsträckning en omgivningsfaktor verkar hindrande eller underlättande. Användning av en punkt betyder ett hinder medan användning av ett plustecken (+) framför bedömningssiffran betecknar en underlättande faktor enligt nedan:

xxx.0	INGET hinder	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT hinder	(lätt, lågt, litet,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIGT hinder	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅRT hinder	(gravt, högt, stort, extremt,...)	50–95 %
xxx.4	TOTALT hinder	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx+0	INGET underlättande	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx+1	LÄTT underlättande	(lätt, lågt, litet,...)	5–24 %
xxx+2	MÅTTLIGT underlättande	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx+3	STORT underlättande	(stort, gravt, högt, extremt,...)	50–95 %
xxx+4	TOTALT underlättande	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat hinder		
xxx+8	ej specificerat underlättande		
xxx.9	ej tillämbart		

Ett brett omfång procenttal ges för de fall där det finns kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera graden av hindrande eller underlättande faktorer i omgivningen. Det kan t.ex. föreligga en felmarginal på upp till 5 procent när man anger ”inget hinder” eller ”totalt hinder”. ”Måttligt hinder” är allmänt sett på halva skalan från totalt hinder. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med hänvisning till populationsstandarder i form av percentiler. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

En **andra bedömningsfaktor** skall utvecklas.

Kapitel 1

Produkter och teknik

Detta kapitel handlar om naturliga produkter, av människor skapade produkter eller system av produkter samt om utrustning och teknik i en persons omedelbara omgivning, som är samlad, skapad, producerad eller tillverkad. ISO 9999 – klassifikationen av tekniska hjälpmedel – definierar dessa som ”varje produkt, instrument, utrustning eller tekniskt system som används av en funktionshindrad person och som är särskilt framställd eller allmänt tillgänglig för att förebygga, kompensera, övervaka, lindra eller neutralisera” funktionshinder. Det är erkänt att vilken produkt eller teknik som helst kan vara stödjande. (Se ISO 9999: Tekniska hjälpmedel för personer med funktionshinder – Klassifikation (andra versionen); ISO/TC 173/SC 2; ISO/DIS 9999 (rev.). För syftet med denna klassifikation av omgivningsfaktorer gäller dock att stödjande produkter och teknik definieras mer ingående som en produkt, ett instrument, en utrustning eller teknik som är anpassad eller specialutformad för att förbättra funktionstillstånd hos en person med funktionshinder

e110 Produkter eller substanser för egen konsumtion

Alla naturliga eller mänskligt skapade produkter eller substanser som samlats, preparerats eller tillverkats för mänsklig konsumtion

Innefattar:

mat, dryck och läkemedel

e115 Produkter och teknik för eget bruk i det dagliga livet

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad eller specialutformad, sådan som människor använder i sitt dagliga liv och som finns i, på eller nära personen som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter och teknik för personligt bruk

e120 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som används av personer för att röra sig inomhus och utomhus och som är placerade i, på eller nära den person som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus

e125 Produkter och teknik för kommunikation

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som människor använder vid sändning eller mottagande av information och som finns i, på eller nära den person som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter och teknik för kommunikation

e130**Produkter och teknik för utbildning**

Utrustning, produkter, processer, metoder och teknik, även anpassad eller specialutformad sådan, som används för att skaffa kunskap, specialkunskap eller färdighet

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för utbildning

e135**Produkter och teknik för sysselsättning**

Utrustning, produkter, processer, metoder och teknik som används i arbete och sysselsättning för att underlätta utförandet av arbetsuppgifter

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för sysselsättning

e140**Produkter och teknik för kultur, rekreation och sport**

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som används för utförandet och förhöjandet av aktiviteter inom kultur, rekreation och sport

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för kultur, rekreation och sport

e145**Produkter och teknik för utövande av religion och andlighet**

Produkter och teknik, unika eller masstillverkade, även anpassade eller specialutformade sådana, som har givits eller antar en symbolisk innebörd i samband med religions- eller andlighetsutövande

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för utövande av religion och andlighet

e150**Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk**

Produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som utgör en persons mänskligt skapade miljö inomhus och utomhus och som har planerats, ritats och konstruerats för allmänt bruk

Innefattar:

design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för entréer och utgångar, toaletter och förflyttningsvägar

e155**Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk**

Produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som utgör en persons mänskligt skapade miljö inomhus och utomhus och som har planerats, ritats och konstruerats för privat bruk

Innefattar:

design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för entréer och utgångar, toaletter och förflyttningsvägar

e160**Produkter och teknik för markutveckling**

Produkter och teknik för markutveckling, även anpassad och specialutformad sådan, som påverkar en persons närallgande omgivning genom införandet av program för markanvändning, design, planering och utveckling av markytor

Innefattar:

produkter och teknik för landområden som har organiserats genom markanvändningsprogram som t.ex. landsbygdsområden, förortsområden, tätortsområden, parker, naturvårdsområden och naturreservat

e165**Tillgångar**

Produkter eller föremål för ekonomiskt utbyte såsom pengar, varor, egendom och andra värdesaker, som en person äger eller till vilka han eller hon har nyttjanderätt

Innefattar:

materiella och immateriella produkter och varor, finansiella tillgångar

e198**Produkter och teknik, andra specificerade****e199****Produkter och teknik, ospecificerade**

Kapitel 2

Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar

Detta kapitel handlar om levande eller döda element i den naturliga eller fysiska omgivningen och komponenter i denna omgivning som har förändrats av människor liksom även befolkningsegenskaper i denna miljö

e210 Fysisk geografi

Egenskaper hos landformer och vattenmassor

Innefattar:

geografiska egenskaper som innefattas i orografi (relief, kvalitet och landomfång och landformer innefattande höjd över havet), hydrografi (vattenmassor såsom sjöar, floder, hav)

e215 Befolkning

Grupper av människor som lever i en given omgivning och som delar samma mönster av anpassning till miljön

Innefattar:

demografisk förändring; befolkningstäthet

e220 Flora och fauna

Växter och djur

Utesluter:

husdjur (e350); befolkning (e215)

e225 Klimat

Meteorologiska egenskaper och händelser såsom väder

Innefattar:

temperatur, fuktighet, lufttryck, nederbörd, vind och årstidsvariationer

e230 Naturkatastrofer

Regelbundna eller oregelbundna geografiska och atmosfäriska förändringar som orsakar rubbning i en persons fysiska omgivning såsom jordbävning och svåra eller våldsamma väderförhållanden som t.ex. tornadoer, orkaner, tyfoner, översvämningar, skogsbränder, snöstormar och islossningar

e235 Mänskligt orsakade katastrofer

Förändringar och störningar i den naturliga miljön, som orsakats av människor och som kan skapa störningar i människors dagliga liv innefattande händelser eller förhållanden kopplade till konflikt och krig såsom folkförflyttning, ödeläggelse av social infrastruktur, hem och markområden, miljökatastrofer såsom land-, vatten- eller luftföroreningar, giftutsläpp

e240 Ljus

Elektromagnetisk strålning genom vilken saker blir synliga, antingen genom solljus eller artificiell belysning såsom stearinljus, olje- eller paraffinlampor, eldar, elektricitet, och som kan ge användbar eller förvirrande information om världen

Innefattar:

ljuskvalitet; ljusstäthet; färgkontraster

e245 Tidsrelaterade förändringar

Naturliga, regelbundna och förutsägbara tidsförändringar

Innefattar:

dag-, nattcykler och månfaser

e250 Ljud

Fenomen som hörs eller kan höras såsom smällande, ringande, hamrande, sjungande, visslande, skrikande eller sorlande, vid varje volym, klang eller ton och som kan ge användbar eller förvirrande information om världen

Innefattar:

ljudstyrka och ljudkvalitet

e255 Vibration

Regelbunden eller oregelbunden rörelse fram och tillbaka av ett föremål eller en person, orsakat av en fysisk störning såsom skakande, darrande, snabba ryckiga rörelser av saker, byggnader eller människor, på grund av mindre eller större maskiner, flygplan eller en explosion

Utesluter:

naturkatastrofer (e230) t.ex. vibration eller skakning i jorden orsakad av jordbävning

e260 Luftkvalitet

Karakteristika i atmosfären utanför byggnader eller inneslutna luftområden inom byggnader och som kan ge användbar eller förvirrande information om världen

Innefattar:

luftkvalitet inomhus och utomhus

e298 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, andra specificerade**e299** Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, ospecificerade

Kapitel 3

Personligt stöd och personliga relationer

Detta kapitel handlar om människor eller djur som ger praktiskt fysiskt eller emotionellt stöd, uppfostran, skydd och hjälp och som har relationer till andra personer, i deras hem, på arbetsplatsen, skolan eller vid lek eller i andra avseenden av de dagliga aktiviteterna. Detta kapitel innefattar inte attityder hos den person eller de personer som ger stödet. Omgivningsfaktorn som beskrivs är inte personen eller djuret utan mängden fysiskt och emotionellt stöd som personen eller djuret ger

e310 Närfamilj

Personer relaterade genom födsel, äktenskap eller andra relationer som erkänns i sin kultur som nära familjerelationer såsom makar, samboende, föräldrar, syskon, barn, fosterföräldrar, adoptivföräldrar och far- och morföräldrar

Utesluter:

storfamilj eller utvidgad familj (e315); personliga vårdgivare och personliga assistenter (e340)

e315 Storfamilj eller utvidgad familj

Personer som är relaterade genom släktskap eller äktenskap eller andra relationer som erkänns i sin kultur som utvidgad familj såsom fastrar, mostrar, farbröder, morbröder, syskonbarn, kusiner

Utesluter:

närfamilj (e310)

e320 Vänner

Personer som är nära vänner eller bekanta och där relationen karakteriseras av tillit och ömsesidigt stöd

e325 Bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgänget

Personer som känner varandra som bekanta, kamrater, kollegor, grannar och som man umgås med i arbete, skola eller på fritid eller andra livssammanhang, och som delar demografiska egenskaper som t.ex. ålder, kön, religiös tro eller etnicitet eller ägnar sig åt gemensamma intressen

Utesluter:

service och tjänster i sammanslutningar och organisationer (e5550)

e330 Människor i maktpositioner

Personer som har beslutsfattande ansvar för andra och som enligt sociala definitioner har inflytande eller makt, baserat på deras sociala, ekonomiska, kulturella eller religiösa roller i samhället såsom lärare, arbetsgivare, arbetsledare, religiösa ledare, ställföreträdande beslutsfattare, förmyndare, gode män

e335 Människor i underordnade positioner

Personer vilka i sitt dagliga liv är påverkade av människor i maktpositioner i arbete, skola och andra situationer såsom studerande, arbetare och medlemmar i en religiös grupp

Utesluter:

närfamilj (e310)

- e340 Personliga vårdgivare och personliga assistenter**
Personer som ger tjänster som behövs för att hjälpa andra personer i deras dagliga aktiviteter och att klara av sitt arbete, utbildning eller andra livssituationer, stöd som ges antingen genom offentliga eller privata fonder eller på annan frivillig grund såsom hemtjänstpersonal, personliga assistenter, hjälp med transport, betald hjälp, barnflicka eller andra som fungerar som primära vårdgivare
Utesluter:
närfamilj (e310); storfamilj eller utvidgad familj (e315); vänner (e320); service och tjänster för allmänna sociala stödinsatser (e5750); yrkesutövare inom hälso- och sjukvård (e355)
- e345 Okända människor**
Personer som är obekanta och utan släktskap, eller som man ännu inte har någon relation eller kontakt med, såsom människor som är okända för personen men som delar livssituation med denne som t.ex. vikarierande lärare, medarbetare, vårdare
- e350 Husdjur**
Djur som ger fysiskt, emotionellt eller psykologiskt stöd såsom sällskapsdjur (hundar, katter, fåglar, fiskar etc.) och djur för egen förflyttning och transport
Utesluter:
djur (e2201); tillgångar (e165)
- e355 Yrkesutövare inom hälso- och sjukvård**
Alla som utövar ett yrke inom hälso- och sjukvårdssystem såsom läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, logoped- och audionomer, ortopedtekniker och kuratorer
Utesluter:
andra yrkesutövare (e360)
- e360 Andra yrkesutövare**
Alla som utövar ett yrke utanför hälso- och sjukvårdssystemet såsom advokater, socialarbetare, lärare, arkitekter eller formgivare
Utesluter:
yrkesutövare inom hälso- och sjukvård (e355)
- e398 Personligt stöd och personliga relationer, andra specificerade**
- e399 Personligt stöd och personliga relationer, ospecificerade**

Kapitel 4

Attityder

Detta kapitel handlar om attityder i form av observerbara konsekvenser av seder, bruk, ideologier, värden, normer, uppfattningar om verkligheten och religiösa trosföreställningar. Dessa attityder påverkar personligt beteende och socialt liv på alla nivåer, från mellanmänskliga relationer, sociala sammanslutningar till politiska, ekonomiska och lagliga strukturer, som t.ex. personliga eller samhällsreliga attityder till en persons trovärdighet och människovärde som kan motivera positiva och artiga eller negativa och diskriminerande konventioner (t.ex. stigmatisering, stereotypisering och marginalisering eller negligering av personen). De attityder som klassificeras är sådana som människor i omgivningen visar mot den person som beskrivs och är alltså inte personens egna. De individuella attityderna kategoriseras efter typ av relation i enlighet med kategoriindelningen i omgivningsfaktorer Kapitel 3. Värderingar och föreställningar kodas inte skilt från attityder eftersom de antas vara pådrivande krafter bakom dem

e410 Nära familjemedlemmars personliga attityder

Nära familjemedlemmars allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor), som påverkar personligt beteende och handlingar

e415 Personliga attityder hos medlemmar av den utvidgade familjen

Släktingars (medlemmar av den utvidgade familjen) allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor), som påverkar personligt beteende eller handlingar

e420 Vänners personliga attityder

Vänners allmänna och specifika åsikter eller föreställningar om personen eller andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e425 Personliga attityder bland bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen

Allmänna eller specifika åsikter och föreställningar som bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen har om personen eller andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e430 Personliga attityder hos personer i maktpositioner

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar som personer i maktpositioner har om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e435 Personliga attityder hos personer i underordnade ställningar

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos personer i underordnade ställningar om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e440**Personliga attityder hos personliga vårdgivare och personliga assistenter**

Allmänna och specifika åsikter och trosföreställningar hos personliga vårdgivare och personliga assistenter om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e445**Personliga attityder hos okända människor**

Allmänna eller specifika åsikter och föreställningar hos okända människor om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e450**Personliga attityder hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården**

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e455**Personliga attityder hos andra yrkesutövare**

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos andra yrkesutövare om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e460**Samhälleliga attityder**

Människors allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar inom en kultur, ett samhälle, subkultur eller annan social grupp om andra personer eller om andra sociala, politiska och ekonomiska frågor som kan påverka grupp-beteende eller personligt beteende och handlingar

e465**Sociala normer, konventioner och ideologier**

Seder, bruk, regler och abstrakta värdesystem och normativa föreställningar (t.ex. ideologier, normativa världsåskådningar och moralfilosofier) som uppstår inom sociala sammanhang och som påverkar eller skapar samhälleliga och individuella konventioner och beteenden såsom normer kring moral, etikett och religiöst beteende; religiös doktrin och därav följande normer och konventioner; normer som styr ritualer och sociala sammankomster

e498**Attityder, andra specificerade****e499****Attityder, ospecificerade**

Kapitel 5

Service, tjänster, system och policies

Detta kapitel handlar om:

1. *Service och tjänster* som utformats inom olika samhällssektorer erbjuder bidrag, organiserade program och verksamheter som är formgivna för att möta individuella behov. I service och tjänster är de människor som ger dessa tjänster innefattade. Tjänsterna kan vara offentliga, privata eller frivilliga och de kan vara upprättade på lokal, kommunal, regional, statlig, provinsiell, nationell eller internationell nivå av personer, föreningar, organisationer, förmedlingar eller styrorgan. Produkter som en tjänst tillhandahåller kan antingen vara allmänna eller anpassade och specialutformade
2. *System* som omfattar administrativ kontroll och organiserade former och som är upprättade av lokala, regionala, nationella eller internationella styrorgan eller av andra erkända myndigheter. Dessa system har formgivits för att organisera och övervaka service och tjänster, som ger bidrag, strukturerade program och verksamheter inom olika samhällssektorer
3. *Policies* grundade på regler, föreskrifter, avtal och standarder upprättade av lokala, regionala, nationella eller internationella styrorgan eller av andra erkända myndigheter. Policies styr och reglerar de system som organiserar, kontrollerar och har tillsyn över service, tjänster, ordnade program och andra aktiviteter inom olika samhällssektorer

e510 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror

Service, tjänster, system och policy som reglerar och vidtar åtgärder för produktion av föremål och produkter som människor konsumerar och använder

e515 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion

Service, tjänster, system och policies för utformning och konstruktion av offentliga och privata byggnader

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden (e520)

e520 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden

Service, tjänster, system och policies som syftar till att planera, utveckla design och underhålla områden för allmänheten (t.ex. parker, skogar, stränder och våtmarker) och privata landområden med landsbygds-, förorts- eller tätortskaraktär

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion (e515)

e525 Service, tjänster, system och policies för bostäder

Service, tjänster, system och policies som syftar till att förse människor med tak över huvudet, bostad eller husrum

- e530** **Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter**
Service, tjänster, system och policies för att allmänt tillhandahålla nyttigheter såsom vatten, bränsle, elektricitet, renhållning, allmänna transportmedel och andra nödvändiga tjänster
Utesluter:
service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare (e545)
- e535** **Service, tjänster, system och policies för kommunikation**
Service, tjänster, system och policies som syftar till att överbringa och utbyta information
- e540** **Service, tjänster, system och policies för transport**
Service, tjänster och program som syftar till att förflytta personer eller varor från en plats till en annan
- e545** **Service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare**
Service, tjänster, system och policies som syftar till att garantera säkerhet för människor och egendom
Utesluter:
service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter (e530)
- e550** **Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering**
Service, tjänster, system och policies gällande ett lands lagstiftning
- e555** **Service, tjänster, system och policies i sammanlutningar och organisationer**
Service, tjänster, system och policies som ges av grupper av människor som slutit sig samman för att syssla med gemensamma, icke-kommersiella intressen, ofta med ett anknutet medlemskap
- e560** **Service, tjänster, system och policies inom massmedia**
Service, tjänster, system och policies som syftar till att tillhandahålla masskommunikation genom radio, television, tidningar och internet
- e565** **Service, tjänster, system och policies inom ekonomi**
Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med övergripande system för produktion, distribution, konsumtion och användning av varor och tjänster
Utesluter:
service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring (e570)
- e570** **Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring**
Service, tjänster, system och policies som syftar till att ge ekonomiskt stöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsobetingelse eller funktionshinder behöver offentligt stöd baserat på antingen allmänna skatteinkomster eller bidragssystem
Utesluter:
service, tjänster, system och policies inom ekonomi (e565)

- e575** **Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser**
Service, tjänster, system och policies som syftar till att erbjuda stöd till personer som behöver assistans inom sådana områden som inköp, hushållsarbete, transport, personlig vård och vård av andra för att fungera bättre i samhället
Utesluter:
service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring (e570); personliga vårdgivare och personliga assistenter (e340); service, tjänster, system och policies inom hälsovård (e580)
- e580** **Service, tjänster, system och policies inom hälsovård**
Service, tjänster, system och policies för att förebygga och behandla hälsoproblem genom att erbjuda medicinsk rehabilitering och att främja en hälsosam livsstil
Utesluter:
service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser (e575)
- e585** **Service, tjänster, system och policies för utbildning och yrkesförberedelse**
Service, tjänster, system och policies för att anskaffa, bibehålla och förbättra kunskap, expertis och yrkesmässiga eller konstnärliga färdigheter. Se UNESCO's International Standard Classification of Education (ISCED 1997)
- e590** **Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning**
Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med att finna passande arbete för personer som är arbetslösa eller söker annat arbete eller för att stödja personer som redan är anställda och som vill avancera i karriären
Utesluter:
service, tjänster, system och policies inom ekonomi (e565)
- e595** **Politiska tjänster, system och policies**
Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med att rösta, val och att styra länder, regioner och kommuner liksom även internationella organisationer
- e598** **Service, tjänster, system och policies, andra specificerade**
- e599** **Service, tjänster, system och policies, ospecificerade**

ICF

Bilagor

Taxonomiska och terminologiska frågor

Klassifikationen ICF är organiserad i en hierarkisk ordning enligt följande vanliga taxonomiska principer:

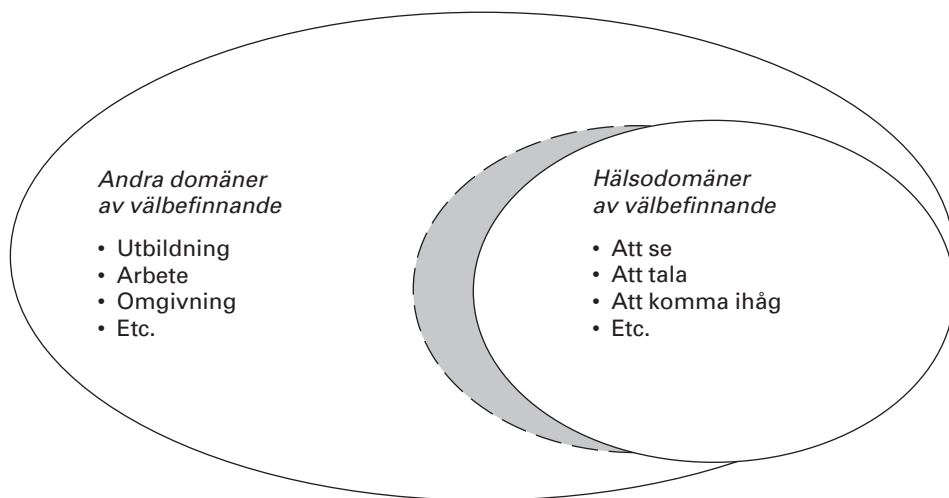
- Komponenterna – kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer – klassificeras oberoende av varandra. En term som ingår under en av dessa komponenter upprepas härigenom inte i någon av de övriga.
- Inom respektive komponent är kategorierna ordnade enligt ett ”stam-gren-löv”-system så att kategorierna på lägre nivå har samma egenskaper som kategorierna på högre nivå.
- Kategorier är varandra uteslutande, dvs. två kategorier på samma nivå har inte exakt samma egenskaper. Dock skall detta inte förväxlas med användningen av mer än en kategori för att klassificera funktionstillstånd hos en viss person. Ett sådant förfaringsätt är tillåtet och till och med rekommenderat när det är nödvändigt.

1. Termer för kategorier i ICF

Termer är de språkliga uttrycken för definierade begrepp såsom ord och fraser. De flesta termer som ger upphov till förvirring används i sin allmänspråkliga betydelse i dagligt tal och skrift. Så används exempelvis funktionsbegränsning, begränsning av förmåga och handikapp ofta omväxlande i alldagliga sammanhang trots att dessa termer i 1980 års version av ICIDH hade uttryckliga definitioner, som gav dem bestämd innebörd. Under revisionsprocessen övergavs termen ”handikapp” och termen ”begränsning av förmåga” (funktionshinder) används som övergripande begrepp för alla tre perspektiven – det kroppsliga, personliga och sociala. Klarhet och precision behövs dock för att definiera de olika begreppen så att lämpliga termer kan väljas för att entydigt uttrycka varje underliggande begrepp. Detta är särskilt viktigt eftersom den skrivna ICF-klassifikationen kommer att översättas till många språk. Att komma överens om vilken term som återspeglar innehållet är ett annat problem. Förutom en allmän förståelse av begreppen är det också väsentligt att man enas om den term som bäst återger innehållet på varje enskilt språk. Det kan finnas många alternativ och besluten måste fattas på grundval av noggrannhet, acceptans och allmän användbarhet. Det är en förhoppning att användbarheten av ICF skall stärkas genom dess klarhet.

Med tanke på detta mål följer här anmärkningar rörande några av de termer som används i ICF:

Välbefinnande (Well-being) är en allmän term som omspannar alla mänskliga livsområden, inklusive fysiska, psykiska och sociala aspekter, som utgör vad som kan kallas ett "gott liv". Hälsodomänerna utgör en underavdelning av det som utgör det mänskliga livets totala universum. Detta förhållande presenteras i följande diagram över välbefinnande:

Figur 1. Välbefinnandets universum

Hälsotillstånd och hälsodomäner (Health states and health domains): Ett hälsotillstånd är nivån av funktionstillstånd inom en given domän av ICF. Hälsodomäner betecknar livsområden som kan anses höra samman med "hälsa", dvs. sådana områden som hälso- och sjukvårdssystemen definierar som primära ansvarsområden. ICF föreskriver inte en fast gräns mellan hälsodomäner och hälsorelaterade domäner. Det kan finnas en gråzon beroende på varierande begreppsbildningar av hälsa och hälsorelaterade faktorer som kan hänföras till ICF-domäner.

Hälsorelaterade tillstånd och hälsorelaterade domäner (Health-related states and health-related domains): Ett hälsorelaterat tillstånd är nivån av funktionstillstånd inom en given hälsorelaterad domän av ICF. Hälsorelaterade domäner är sådana områden av funktionstillstånd som har starkt samband med en hälsobetingelse men som rimligen inte hälsosystemet har det primära ansvaret för utan snarare åligger andra system som bidrar till det totala välbefinnandet. ICF täcker endast domäner av välbefinnande som är relaterade till hälsa.

Hälsobetingelse (Health condition) är ett paraplybegrepp för sjukdom (akut eller kronisk), störning, skada eller trauma. En hälsobetingelse kan även innefatta andra omständigheter såsom graviditet, åldrande, stress, medfödd missbildning eller genetiska anlag. Hälsobetingelser kodas genom användning av ICD-10.

Funktionstillstånd (Functioning) är ett paraplybegrepp för kroppsfunktioner, kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet. Det betecknar de positiva aspekterna av interaktionen mellan en person (med en hälsobetingelse) och denna persons kontextuella faktorer (omgivningsfaktorer och personliga faktorer).

Funktionshinder (Disability) är ett paraplybegrepp för funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser, aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar. Det betecknar de negativa aspekterna av interaktionen mellan en person (med en hälsobetingelse) och denna persons kontextuella faktorer (omgivningsfaktorer och personliga faktorer).

Kroppsfunktioner (Body functions) är kroppssystemens fysiologiska funktioner inklusive psykologiska funktioner. "Kropp" hänför sig till den mänskliga organismen som en helhet och som sådan innefattar den hjärnan. Följaktligen är psykiska (eller psykologiska) funktioner intagna under kroppsfunktioner. Standarden för dessa funktioner anses vara det statistiska normalvärdet för människor.

Kroppsstrukturer (Body structures) är strukturella eller anatomiska delar av kroppen såsom organ, lemmar och deras komponenter och klassificeras i enlighet med kroppssystem. Standarden för dessa strukturer anses vara det statistiska normalvärdet för människor.

Funktionsnedsättning eller strukturavvikelse (Impairment) är en förlust eller avvikelse i fysiologisk funktion (inklusive psykiska funktioner) eller kroppsstruktur. Nedsättning/avvikelse används här för att ange en påvisbar variation från etablerade statistiska normer, (dvs. som en avvikelse från ett befolkningsmedeltal inom uppmätta statistiska normalvärden) och termerna skall strikt användas endast i denna betydelse.

Aktivitet (Activity) är en persons genomförande av en uppgift eller handling. Det representerar det individuella perspektivet på funktionstillstånd.

Aktivitetsbegränsning (Activity limitation)¹ är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter. En aktivitetsbegränsning i termer av kvalitet eller kvantitet vid genomförande av aktiviteten kan sträcka sig från en lätt till en svår avvikelse i jämförelse med det sätt eller i den utsträckning som förväntas av människor utan hälsobetingelsen.

Delaktighet (Participation) är en persons engagemang i en livssituation. Det representerar det sociala perspektivet av funktionstillstånd.

¹ Aktivitetsbegränsning ersätter termen "begränsning av förmåga" (disability) i ICDH 1980.

Delaktighetsinskränkning (Participation restriction)² är problem som en person kan erfara i engagemang i livssituationer. Förekomsten av delaktighetsinskränkning bestäms genom att jämföra en persons delaktighet med vad som förväntas av en person utan funktionshinder i den aktuella kulturen eller samhället.

Kontextuella faktorer (Contextual factors) är de faktorer som tillsammans utgör hela kontexten av en persons liv och i synnerhet den bakgrund mot vilken hälsotillstånd klassificeras i ICF. Det finns två komponenter av kontextuella faktorer: omgivningsfaktorer och personliga faktorer.

Omgivningsfaktorer (Environmental factors) utgör en komponent i ICF och syftar på alla aspekter av den externa eller yttre världen som bildar kontexten i en persons liv och som sådan påverkar den personens funktionstillstånd. Omgivningsfaktorer innefattar den fysiska världen och dess kännetecken, den mänskligt skapade fysiska världen, andra människor i olika förhållanden och roller, attityder och värderingar, sociala system och tjänster samt policies, regler och lagar.

Personliga faktorer (Personal factors) är kontextuella faktorer som hänför sig till personens ålder, kön, sociala status, livserfarenheter osv. Dessa faktorer klassificeras inte för närvarande i ICF men användare kan införliva dem i sina tillämpningar av klassifikationen.

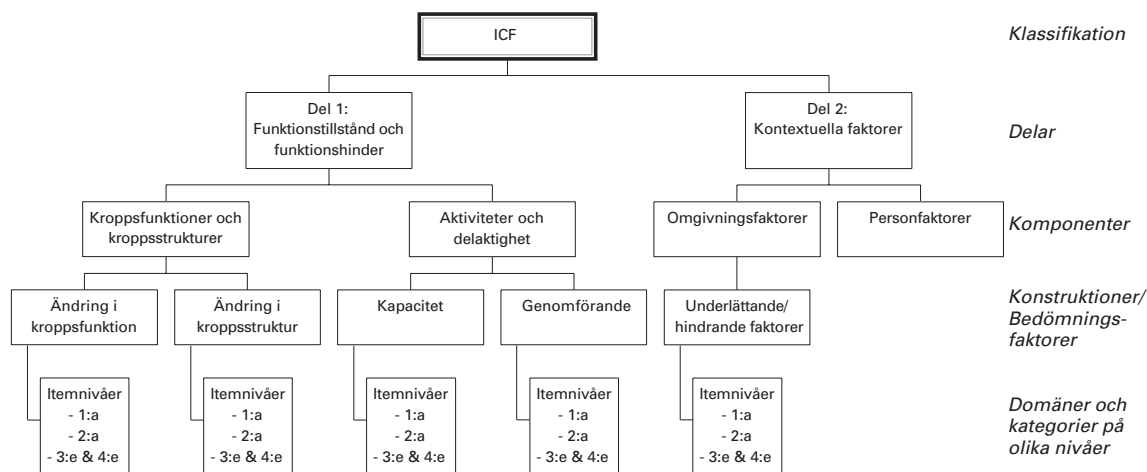
Underlättande faktorer (Facilitators) är faktorer i personens omgivning som genom sin frånvaro eller närvaro förbättrar funktionstillstånd eller minskar funktionshinder. Detta innefattar sådana aspekter som en tillgänglig fysisk omgivning, tillgång till relevanta tekniska hjälpmedel, människors positiva attityder till funktionshinder och även tjänster, system och policies som syftar till att öka engagemang för alla människor med en hälsobetingelse inom alla livsområden. Frånvaro av en faktor kan också vara underlättande som till exempel frånvaro av stigma eller negativa attityder. Underlättande faktorer kan förebygga att en funktionsnedsättning, strukturavvikelse eller aktivitetsbegränsning leder till en delaktighetsinskränkning genom att det aktuella genomförandet av en handling förbättras trots personens kapacitetsproblem.

Hinder (Barriers) är faktorer i personens omgivning som genom sin frånvaro eller närvaro begränsar funktionstillstånd eller skapar funktionshinder. Dessa innefattar sådana aspekter som en otillgänglig fysisk omgivning, brist på relevanta tekniska hjälpmedel, människors negativa attityder till funktionshinder liksom även tjänster, system och policies som antingen inte finns eller som hindrar att människor med en hälsobetingelse kan engagera sig inom alla livsområden.

² "Delaktighetsinskränkning" ersätter termen "handikapp" som användes i ICIDH 1980.

Kapacitet (Capacity) är en konstruktion som, i form av en bedömningsfaktor, anger den högsta möjliga nivån av funktionstillstånd som en person kan uppnå vid en given tidpunkt inom en domän i förteckningen över aktiviteter och delaktighet. Kapacitet mäts i en enhetlig eller standardiserad omgivning och återspeglar därmed personens omgivningsanpassade förmåga. Komponenten omgivningsfaktorer kan användas för att beskriva kännetecken hos denna enhetliga eller standardiserade omgivning.

Genomförande (Performance) är en konstruktion som, i form av en bedömningsfaktor, beskriver vad personer gör i sin aktuella omgivning. På detta sätt införs aspekten av en persons engagemang i livssituationer. Den aktuella omgivningen beskrivs också genom att använda komponenten omgivningsfaktorer.

Figur 2. ICF:s struktur

2. ICF som klassifikation

För att förstå den övergripande klassificeringen enligt ICF är det viktigt att sätta sig in i dess struktur. Denna struktur återspeglas i definitionerna av följande termer och åskådliggörs i Figur 2.

Klassifikationen står för den övergripande strukturen och den totala omfattningen av ICF. I hierarkin är detta den övergripande termen.

Delar av klassifikationen är var och en av de två huvudsakliga underavdelningarna i klassifikationen.

- Del 1 täcker funktionstillstånd och funktionshinder
- Del 2 täcker kontextuella faktorer

Komponenter är var och en av de två underavdelningarna inom klassifikationsdelarna.

Komponenterna i Del 1 är:

- Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer
- Aktiviteter och delaktighet

Komponenterna i Del 2 är:

- Omgivningsfaktorer
- Personliga faktorer (klassificeras inte i ICF)

Konstruktioner definieras genom användning av bedömningsfaktorer med relevanta koder.

Det finns fyra konstruktioner för Del 1 och en för Del 2.

I Del 1 är konstruktionerna:

- Ändring i kroppsfunktion
- Ändring i kroppsstruktur
- Kapacitet
- Genomförande

I Del 2 är konstruktionen:

- Underlättande faktorer eller hinder i omgivningsfaktorer

Domäner är en praktisk och meningsfull uppsättning av relaterade fysiologiska funktioner, anatomiska strukturer, handlingar, uppgifter eller livsområden. Domäner bildar de olika kapitlen och avsnitten inom respektive komponent.

Kategorier är klasser och underklasser inom en viss komponents domän, dvs. klassifikationsenheter.

Nivåer utgör den hierarkiska ordningen som ger anvisningar beträffande detaljer i kategorier (dvs. domäners och kategoriers grad av förgrening). Den första nivån omfattar alla enheter på den andra nivån osv.

3. Definitioner för ICF-kategorier

Definitioner är påståenden som uttrycker de väsentligt utmärkande dragen, dvs. kvaliteter, egenskaper eller relationer av begreppet som benämns genom kategorien. En definition uttrycker vad för slags fenomen som begreppet står för samt operationellt hur det skiljer sig från andra relaterade saker eller fenomen.

Vid utformningen av definitionerna för kategorierna i ICF har följande ideala kännetecken hos operationella definitioner, inkluderande vad som innefattas och vad som utesluts, varit vägledande:

- En definition skall vara meningsfull och logiskt följdriktig
- Den måste på ett unikt sätt identifiera det begrepp som avses med en kategori
- Den måste uttrycka begreppets väsentliga kännetecken – såväl vad dess innehåll betyder (vad begreppet faktiskt betecknar) som dess omfång (till vilka föremål eller fenomen det hänför sig)
- Den skall vara exakt, otvetydig och täcka begreppets fulla innebörd
- Den skall uttryckas i operationella termer, dvs. i termer av skärpa, varaktighet, relativ betydelse och möjliga samband
- Den skall formuleras så att cirkelresonemang undviks, dvs. själva termen eller varje synonym för densamma bör inte förekomma i definitionen. Den bör heller inte innehålla en term som är definierad någon annanstans genom användning av den första termen i sin definition
- Den skall, där det är lämpligt, hänvisa till möjliga etiologiska eller samverkande faktorer
- Den måste passa ihop med de utmärkande dragen hos termer på högre nivå (dvs. en term på tredje nivån skall inkludera de allmänna karakteristika hos en term på andra nivån inom samma kategori)
- Den måste stämma överens med de utmärkande dragen hos underordnade termer har (dvs. det får inte finnas någon motsägelse mellan vad som kännetecknar en term på andra nivån med en på tredje nivån)
- Den får inte vara bildlig eller metaforisk utan skall vara operationell
- Den skall uttrycka empiriska påståenden som är observerbara, prövningsbara eller som man kan dra slutsatser från indirekt
- Den skall uttryckas i neutrala termer så långt som möjligt utan onödig negativ bibetydelse
- Den skall vara kort och tekniska termer skall undvikas. (Undantag utgör några kroppsfunktioner och strukturtermer)
- Den skall ange vad som innefattas genom att ge synonymer och exempel som tar hänsyn till kulturell variation och skillnader över livscykeln
- Den skall ange exempel på vad som utesluts för att uppmärksamma användare på risken för sammanblandning med relaterade termer

4. Ytterligare kommentarer om terminologi

Bakom terminologin i varje klassifikation ligger den fundamentala åtskillnaden mellan de fenomen som klassificeras och klassifikationens struktur. Det är således viktigt att skilja mellan verkligheten och de termer som används för att beskriva denna verklighet. T.ex. kan termen ”domän” noggrant definieras och hänföras till verkligheten medan termerna ”komponent” och ”kategori” definieras för att endast hänföras till klassifikationen.

Samtidigt finns det en överensstämmelse (dvs. en matchning) mellan dessa termer och det är möjligt att olika användare kan använda termerna omväxlande. För mer specialiserade krav, till exempel vid konstruktion av databaser och modeller för forskning, är det viktigt att använda en otvetydig terminologi för att identifiera begreppsmodellens och klassifikationsstrukturens element. Den precision och renhet som skulle kunna uppnås genom ytterligare definitioner har dock inte känts vara värd sitt pris då den skulle innebära en abstraktionsnivå som skulle kunna undergräva användbarheten av ICF, eller ännu viktigare, skulle kunna minska antalet tänkbara användare.

Kodningsanvisningar för ICF

ICF är avsedd för kodning av olika hälsotillstånd och hälsorelaterade tillstånd.¹ Användare rekommenderas starkt att läsa introduktionen till ICF innan studiet av kodningsregler och anvisningar påbörjas. Vidare rekommenderas varmt att användare ges träning i bruket av klassifikationen genom WHO och dess nätverk av samverkanscentra.

Klassifikationen har följande grunddrag av betydelse för dess användning.

1. Organisation och struktur

Klassifikationens delar

ICF är organiserad i två delar.

Del 1 är sammansatt av följande komponenter:

- Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer
- Aktiviteter och delaktighet.

Del 2 är sammansatt av följande komponenter:

- Omgivningsfaktorer
- Personliga faktorer (för närvarande inte klassificerade i ICF).

Dessa komponenter är angivna genom prefix i varje kod.

- *b* för Kroppsfunktioner
- *s* för Kroppsstrukturer
- *d* för Aktiviteter och delaktighet
- *e* för Omgivningsfaktorer

Prefixet **d** betecknar domänerna inom komponenten Aktiviteter och delaktighet. Det står den enskilde användaren fritt att byta ut prefixet **d** mot prefixen **a** eller **p** för att beteckna aktivitet respektive delaktighet.

Bokstäverna b, s, d och e följs av en numerisk kod där den första siffran betecknar kapitelnummer. Därefter följer nivåerna 2, 3 och 4 med respektive 2, 3 och 4 siffror efter kapitelsiffran². Till exempel finner vi i klassifikationen av kropps-funktioner följande koder:

¹ Själva sjukdomen skall inte kodas. Detta kan göras genom att använda den internationella sjukdomsklassifikationen (ICD-10) som är utformad för att möjliggöra systematisk analys, tolkning och jämförelse av data rörande dödlighet och sjuklighet baserade på sjukdomsdiagnoser och andra hälsoproblem. Användare av ICF uppmanas att använda klassifikationen tillsammans med ICD-10 (se Inledning s.9–10 beträffande överlappning mellan klassifikationerna).

² Endast klassifikationerna av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer innehåller begrepp på fjärde nivån.

b2	Sinnesfunktioner och smärta	(begrepp på första nivån)
b210	Synfunktioner	(begrepp på andra nivån)
b2102	Synkvalitet	(begrepp på tredje nivån)
b21022	Kontrastkänslighet	(begrepp på fjärde nivån)

Beroende på användarens behov kan vilket antal tillämpliga koder som helst nyttjas på varje nivå. Mer än en kod på varje nivå kan vara tillämplig för att beskriva en persons situation. Koderna kan vara oberoende eller ömsesidigt relaterade.

I ICF kan en persons hälsotillstånd beskrivas genom en uppsättning koder tvärsöver domänerna i klassifikationens komponenter. Det maximala antalet koder som finns för tillämpning är 34 stycken på kapitelnivå – 8 kroppsfunktioner, 8 kroppsstrukturer, 9 genomförande- och 9 kapacitetskoder samt 362 koder på andra nivån. På tredje och fjärde nivåerna finns upp till 1 424 koder tillgängliga. Alla dessa koder tillsammans utgör klassifikationens fullständiga version. Vid tillämpning av ICF i praktiken kan en uppsättning av 3 till 18 koder på tresiffernivå (andra nivån) vara tillräcklig för att beskriva ett fall. De mer detaljerade fyr- och femsiffernivåerna används i allmänhet inom olika specialistområden (t.ex. vid utvärdering av rehabilitering, inom geriatrik etc.), medan klassificering på tresiffernivå kan användas för kartläggningar och övergripande utvärderingar av kliniska resultat.

Kodningen av domäner gäller vid en viss tidpunkt (dvs. som en ögonblicksbild av ett möte) och är att betrakta som ett basvärde. Användning över tid, emellertid, är också möjlig för att beskriva en förändring över tid eller en process.

Kapitel

Varje klassifikationskomponent är organiserad i kapitel och domänrubriker under vilka gemensamma kategorier eller specifika begrepp finns. Till exempel handlar Kapitel 1 i klassifikationen av kroppsfunktioner om alla psykiska funktioner.

Block

Kapitlen är ofta indelade i underavdelningar eller ”block” av kategorier. I Kapitel 3 om kommunikation i klassifikationen av aktiviteter och delaktighet finns t.ex. tre block: Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329), Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349) och Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369). Blocken är tänkta att vara till hjälp för användaren. De är strängt taget inte en del av klassifikationen och kommer normalt inte att användas för kodningssyften.

Kategorier

Inom varje kapitel finns enskilda kategorier på två-, tre- och fyrsiffernivå, varje kategori med en kort definition och dessutom uppgift om vad kategorin innefattar respektive utesluter för att på lämpligt sätt underlätta valet av rätt kod.

Definitioner

ICF erbjuder operationella definitioner i motsats till kulturellt lokala definitioner eller lekmannadefinitioner av kategorier som har med hälsa och hälsosammanhang att göra. Dessa definitioner beskriver de huvudsakliga utmärkande dragen i varje domän (dvs. kvaliteter, egenskaper och samband) och innehåller information beträffande vad som är innefattat i och uteslutet från respektive kategori. Definitionerna innehåller även vanligen använda hållpunkter för bedömning, för tillämpning i kartläggningar och frågeformulär eller alternativt hållpunkter för resultat av bedömningsinstrument som kodas enligt ICF. Till exempel definieras synskärpefunktioner i termer av monokulär och binokulär synskärpa vid närseende och på långt avstånd så att graden av synskärpeproblem kan kodas som ingen, lätt, måttlig, svår eller total.

Innefattade termer

Efter definitionen av många kategorier är innefattade termer uppräknade. De ges som en vägledning för kategoriens innehåll och är inte avsedda att vara uttömmande. Innefattade termer på andra nivå gäller även för kategorierna på tredje nivån.

Uteslutna termer

Uteslutna termer ges när det kan uppstå svårigheter i tillämpning på grund av likheter med en annan term. Till exempel skulle det kunna tänkas att kategorin ”kroppsvård” även innefattar kategorin ”att sköta toalettbehov”. För att skilja mellan dessa två så är dock ”att sköta toalettbehov” uteslutet från kategorin d520 ”kroppsvård” och kodas d530.

Annat specificerat

I slutet av varje uppsättning av kategorier på tredje och fjärde nivån och i slutet av varje kapitel finns kategorin ”andra specificerade” (som genomgående identifieras med slutsiffran 8). Detta ger möjlighet att koda aspekter av funktionstillstånd som inte är innefattade inom någon av de specificerade kategorierna. När ”annat specificerat” används bör användaren på en tilläggslista ange det nya item som avses.

Ospecificerat

Den sista kategorin inom varje uppsättning av kategorier på tredje och fjärde nivå och i slutet av varje kapitel finns kategorien ”ospecificerade” som ger möjlighet att koda funktionstillstånd som passar in i begreppskategorin men för vilket det inte finns tillräcklig information för att bestämma en specifik kategori. Denna kod har samma innebörd som den omedelbart överordnade kategorin på andra respektive tredje nivå utan någon ytterligare information (för block är kategorierna ”annat specificerat” och ”ospecificerat” sammanförda till ett enda item och identifieras alltid med slutsiffran 9).

Bedömningsfaktorer

ICF-koderna kräver att man använder en eller flera bedömningsfaktorer som till exempel anger graden av hälsa eller svårigheten i förevarande problem. Bedömningsfaktorer kodas med en, två eller flera siffror efter en punkt. Användning av respektive kod skall följas av åtminstone en bedömningsfaktor. Utan bedömningsfaktorer har koder ingen naturlig innebörd (vid försummelse tolkar WHO ofullständiga koder som om de betecknar frånvaro av ett problem - xxx.00).

Den första bedömningsfaktorn för kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, bedömningsfaktorerna genomförande och kapacitet för aktiviteter och delaktighet samt den första bedömningsfaktorn för omgivningsfaktorer beskriver samtliga graden av problem inom respektive komponent.

Alla komponenter kvantifieras med användning av samma generiska skala. Att ha ett problem kan innebära en nedsättning, avvikelse, begränsning, inskränkning eller hinder beroende på respektive konstruktion. Lämpliga uttryck för bedömningar som visas nedan inom parentes bör väljas i enlighet med relevant klassifikationsdomän (där xxx står för andra nivåns domänsiffran):

xxx.0	INGET problem	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT problem	(litet, lågt,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIGT problem	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅRT problem	(grav, hög, stor, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTALT problem	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämpligt		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera funktionsnedsättning, kapacitetsbegränsning, genomförandeproblem eller hindrande alternativt underlättade omgivningsfaktorer. När man anger ”inget problem” eller ”totalt problem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. Ett ”måttligt problem” avser ett problem på upp till hälften av ett fullständigt problem. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

När det gäller komponenten omgivningsfaktorer kan den första bedömningsfaktorn även användas för att beteckna graden av omgivningens positiva aspekter

eller underlättande faktorer. För att beteckna underlättande faktorer kan samma skala 0–4 användas men punkten ersätts av ett plustecken: t.ex. e110+2. Omgivningsfaktorerna kan kodas antingen (i) i relation till varje komponent eller (ii) utan relation till respektive komponent (se vidare sektion 3 nedan). Det första alternativet är att föredra eftersom det tydligare identifierar påverkan och tillhörighet.

Ytterligare bedömningsfaktorer

För olika användare kan det vara lämpligt att som hjälp även lägga till andra slag av information vid kodning av respektive item. Det finns, som senare omnämns, flera olika bedömningsfaktorer som kan vara användbara som tillägg.

Att koda positiva aspekter

I enlighet med användarens omdöme kan kodningsskalor utvecklas för att fånga in de positiva aspekterna av funktionstillstånd:

Positiv	Negativ
Kroppsfunktion	Funktionsnedsättning

Positiv	Negativ
Aktivitet	Aktivitetsbegränsning

Positiv	Negativ
Delaktighet	Delaktighetsinskränkning

2. Allmänna riktlinjer för kodning

Följande riktlinjer är väsentliga för en noggrann informationsåtervinning vid olika användningar av klassifikationen.

Välj en uppsättning koder för att gestalta en persons profil

ICF klassificerar hälsotillstånd och tillstånd som har med hälsa att göra och därför krävs att man anger den serie koder som bäst beskriver profilen för personens funktionstillstånd. ICF är inte någon ”händelseklassifikation” som ICD-10 där ett visst hälsotillstånd klassificeras med hjälp av en enda kod. Eftersom en persons funktionstillstånd kan påverkas på såväl kropps nivå, personnivå som social nivå, bör användaren alltid ta i beaktande alla klassifikationens komponenter, nämligen kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer. Det är dock inte praktiskt att förvänta sig att alla tänkbara koder

kommer att användas vid varje tillfälle. Beroende på omständigheterna kommer användare att välja de koder som är mest belysande för deras syfte att beskriva en viss hälsoprofil.

Koda relevant information

Kodad information sammanhänger alltid med en hälsobetingelse. Det är inte nödvändigt att vid användning av koderna spåra samband mellan hälsobetingelsen och kodade aspekter av funktionstillstånd och funktionshinder. Men då ICF är en hälsoklassifikation förutsätts dock förekomsten av en hälsobetingelse av något slag. Således är information om vad en person gör, eller väljer att inte göra, inte relaterat till funktionstillståndsproblem som hänger samman med en hälsobetingelse och skall därför inte kodas. Om t.ex. en person beslutar att inte börja umgås med sina grannar av andra skäl än hälsa är det inte riktigt att använda kategori d7200 som innefattar handlingar med att bygga upp relationer. Omvänt skall koden användas om personens beslut hänger samman med en hälsobetingelse (t.ex. depression).

Information som återspeglar personens känsla av engagemang eller tillfredsställelse med nivån av funktionstillstånd kodas inte för närvarande i ICF. Vidare forskning kan kanske erbjuda ytterligare bedömningsfaktorer som kommer att möjliggöra kodning av sådan information.

Endast de aspekter av en persons funktionstillstånd som är relevanta för en i förväg definierad tidsram skall kodas. Funktioner som har att göra med ett tidigare tillfälle och som inte har någon betydelse för det nuvarande tillfället skall inte registreras.

Koda tydlig information

När man anger koder skall användaren inte dra slutsatser om inbördes samband mellan en funktionsnedsättning eller strukturavvikelse, aktivitetsbegränsning eller delaktighetsinskränkning. Om en person till exempel har en begränsning i att gå och röra sig omkring är det inte försvarligt att anta att personen har en nedsättning i rörelsefunktioner. På motsvarande sätt är det obefogat att dra slutsatsen att en person med begränsad kapacitet att gå och röra sig omkring har ett genomförandeproblem när det gäller att gå och röra sig omkring. Användaren måste erhålla tydlig information om kroppsfunktioner och kroppsstrukturer och om kapacitet och genomförande på åtskilda sätt (ibland, t.ex. vad gäller psykiska funktioner, krävs en slutsats från andra observationer eftersom kroppsfunktionen i fråga inte är direkt observerbar).

Koda specifik information

Hälsotillstånd och hälsorelaterade tillstånd bör registreras så specifikt som möjligt genom att ange den mest tillämpliga kategorin i ICF. Till exempel är den mest uttryckliga koden för en person med nattblindhet b21020 "Ljuskänslighet".

Om man dock av något skäl inte kan tillämpa denna detaljnivå kan motsvarande ”moderkod” i hierarkin användas istället (i detta fall b2102 Synkvalitet, b210 Synfunktioner eller b2 Sinnesfunktioner och smärta).

För att enkelt och snabbt finna den tillämpliga koden rekommenderas varmt användning av ICF-databasen³ som ger ett sökinstrument med ett elektroniskt index av klassifikationens fullständiga version. Alternativt kan man använda det alfabetiska indexet.

3. Kodningskonventioner för komponenten omgivningsfaktorer

Tre kodningskonventioner finns för kodning av omgivningsfaktorerna:

Konvention 1

Omgivningsfaktorerna kodas separat utan att dessa koder sätts i relation till kroppsfunktioner, kroppsstrukturer eller aktiviteter och delaktighet.

Kroppsfunktioner	_____
Kroppsstrukturer	_____
Aktiviteter	_____
Omgivning	_____

Konvention 2

Omgivningsfaktorerna kodas för varje komponent.

Kroppsfunktioner	_____	E kod	_____
Kroppsstrukturer	_____	E kod	_____
Aktiviteter och delaktighet	_____	E kod	_____

Konvention 3

Omgivningsfaktorerna kodas för bedömningsfaktorerna kapacitet och genomförande i komponenten aktiviteter och delaktighet för respektive item.

Genomförandebedömning	_____	E kod	_____
Kapacitetsbedömning	_____	E kod	_____

³ ICF-databasen på olika språk kan laddas hem från ICF:s hemsida: <http://www.who.int/classification/icf>

4. Komponentspecifika kodningsanvisningar

4.1 Att koda kroppsfunktioner

Definitioner

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner, inklusive psykologiska funktioner

Funktionsnedsättningar är problem i kroppsfunktioner i form av påvisbar avvikelse eller förlust

Att använda bedömningsfaktor för kroppsfunktioner

Kroppsfunktioner kodas med en bedömningsfaktor som utvisar graden eller storleken av funktionsnedsättningen. Närvaron av en funktionsnedsättning kan visa sig genom en förlust eller brist, nedsättning, ökning eller överdrift, eller avvikelse.

Funktionsnedsättningen hos en person med halvsidesförlamning kan beskrivas med kod b7302 Kraft i musklerna i en sida av kroppen:

När det föreligger en funktionsnedsättning kan den graderas genom att använda den generiska bedömningsfaktorn. Till exempel:

b7302.1	LÄTT kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(5–24 %)
b7302.2	MÅTTLIG kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(25–49 %)
b7302.3	STOR kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(50–95 %)
b7302.4	TOTAL kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(96–100 %)

Frånvaron av en funktionsnedsättning i enlighet med ett i förväg definierat tröskelvärde anges genom värdet "0" i den generiska bedömningsfaktorn. Till exempel:

b7302.0 INGEN kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen

Om det inte finns tillräcklig information för att specificera svårighetsgraden i funktionsnedsättning skall värdet "8" användas. Om en persons hälsojournal säger att personen lider av svaghet i höger sida av kroppen utan att ange vidare detaljer, kan följande kod tillämpas:

b7302.8 Ospecificerad kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen

Det kan finnas situationer där det inte är korrekt att tillämpa en viss kod. Till exempel är kod b650 Menstruationsfunktioner inte tillämplig på kvinnor under

eller över en viss ålder (före menstruationsdebut eller efter menopaus). I dessa fall tilldelas värdet ”9”:

b650.9 Menstruationsfunktioner, ej tillämbart

Strukturella motsvarigheter till kroppsfunktioner

Klassifikationerna av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer är avsedda att vara parallella. När en kod för en kroppsfunktion används bör användaren kontrollera om den motsvarande koden för kroppsstruktur är tillämplig. Till exempel innefattar kroppsfunktioner grundläggande mänskliga sinnen såsom b210–b229 ”Syn och därmed sammanhängande funktioner” och deras strukturella motsvarigheter återfinns mellan s210 och s230 ”ögat och därmed relaterade strukturer”.

Samband mellan funktionsnedsättningar

Funktionsnedsättningar kan resultera i andra funktionsnedsättningar. Till exempel kan muskelkraft nedsätta rörelsefunktioner, hjärtfunktioner kan hänga samman med andningsfunktioner och perception kan hänga samman med tankefunktioner.

Att identifiera funktionsnedsättningar i kroppsfunktioner

För sådana funktionsnedsättningar som inte alltid kan observeras direkt (t.ex. psykiska funktioner) kan användaren dra slutsats om funktionsnedsättningar från observation av beteende. Till exempel kan i en klinisk miljö minnet bedömas genom standardiserade test och fastän det inte är möjligt att faktiskt ”observera” hjärnfunktion kan det vara rimligt att utifrån dessa testresultat anta att psykiska minnesfunktioner är funktionsnedsatta.

4.2 Att koda kroppsstrukturer

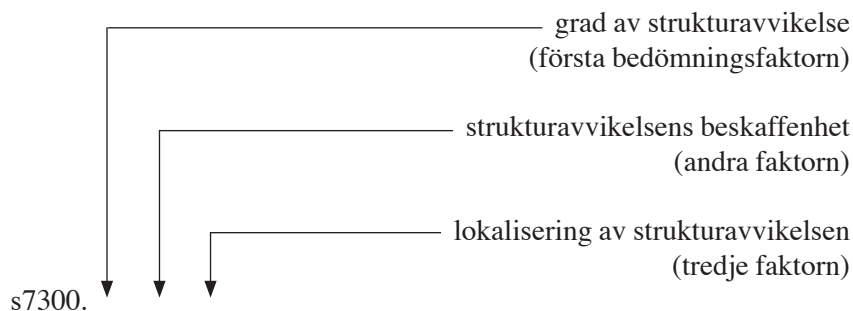
Definitioner

Kroppsstrukturer är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter

Strukturavvikelser är problem i kroppsstruktur som en påvisbar avvikelse eller förlust

Att använda bedömningsfaktorer vid kodning av kroppsstrukturer

Kroppsstrukturer kodas med tre bedömningsfaktorer. Den första bedömningsfaktorn beskriver graden eller storleken av strukturavvikelsen, den andra bedömningsfaktorn används för att ange förändringens beskaffenhet och den tredje bedömningsfaktorn betecknar strukturavvikelsens lokalisering.

Beskrivande system som används i de tre bedömningsfaktorerna visas nedan i Tabell 1.

Tabell 1. Bedömningsfaktorernas skalsteg vid kodning av kroppsstrukturer

Första bedömningsfaktorn	Andra bedömningsfaktorn	Tredje bedömningsfaktorn (förslag)
Grad av strukturavvikelse	Strukturavvikelsens beskaffenhet	Strukturavvikelsens lokalisering
0 INGEN strukturavvikelse	0 ingen förändring i struktur	0 mer än ett område
1 LÄTT strukturavvikelse	1 total avsaknad	1 höger
2 MÅTTLIG strukturavvikelse	2 partiell avsaknad	2 vänster
3 SVÅR strukturavvikelse	3 en extra del	3 båda sidor
4 TOTAL strukturavvikelse	4 onormal storlek	4 framsida
8 ej specificerat	5 bristande sammansättning	5 baksida
9 ej tillämbart	6 felställning	6 i mitten (proximal)
	7 kvalitativa förändringar i struktur innefattande vätskesamling	7 distal
	8 ej specificerat	8 ej specificerat
	9 ej tillämbart	9 ej tillämbart

4.3. Att koda komponenten Aktiviteter och delaktighet

Definitioner

Aktivitet är en persons utförande av en uppgift eller handling

Delaktighet är engagemang i en livssituation

Aktivitetsbegränsningar är svårigheter som en person kan ha i att utföra aktiviteter

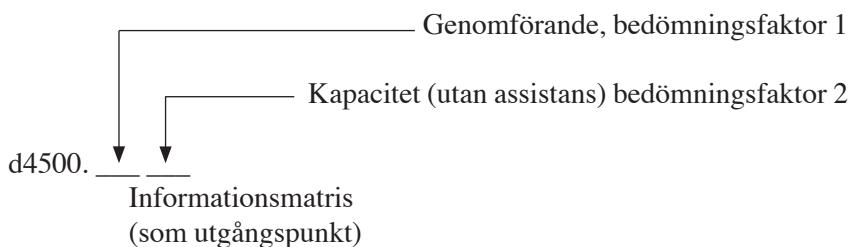
Delaktighetsinskränkning är problem som en person kan erfara i engagemang i livssituationer

Klassifikationen av aktiviteter och delaktighet är en enda gemensam lista av domäner

Att använda bedömningsfaktorerna kapacitet och genomförande

Aktiviteter och delaktighet kodas med två bedömningsfaktorer:

Bedömningsfaktorn genomförande som upptar den första sifferpositionen efter punkten och bedömningsfaktorn kapacitet som upptar den andra sifferpositionen efter punkten. Koden som anger kategorin från förteckningen av aktiviteter och delaktighet och de två bedömningsfaktorerna ger den grundläggande informationsmatrisen.

Bedömningsfaktorn för genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen för in ett samhälleligt sammanhang kan genomförande som registreras enligt denna bedömningsfaktor också förstås som "engagemang i en livssituation" eller "upplevd erfarenhet" av personer i det aktuella sammanhang som de lever i. Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga världen. Dessa grunddrag i den aktuella omgivningen kan kodas genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer.

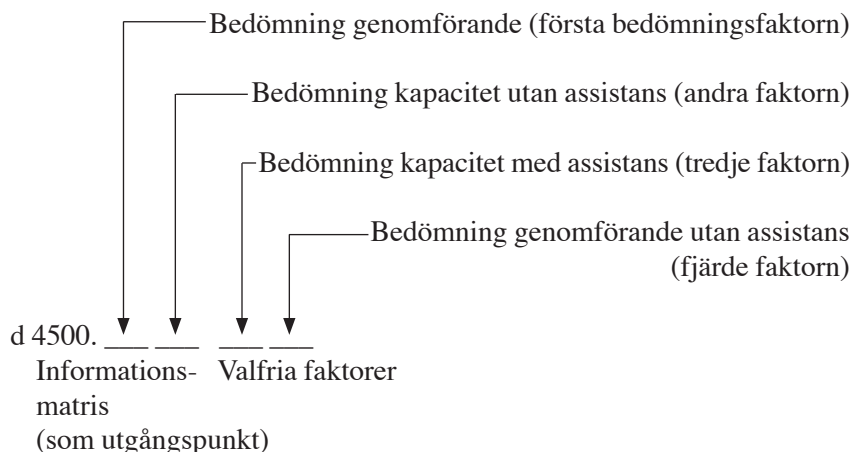
Bedömningsfaktorn för kapacitet beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna konstruktion syftar till att ange den högsta möjliga nivån av funktionstillstånd som en person kan uppnå inom en given domän vid en given tidpunkt. För att bedöma en persons fulla förmåga skulle man behöva ha en "standardiserad" miljö för att neutralisera den påverkan som olika omgivningar kan ha på personens förmåga. En sådan standardiserad omgivning kan vara: (a)

en verklig omgivning som man brukar använda för att bedöma kapacitet i testsituationer; (b) i fall där detta inte är möjligt används en antagen omgivning som kan tänkas ha en likformig påverkan. Denna omgivning kan kallas "likformig omgivning" eller "standardomgivning". Därigenom återspeglar kapacitetskonstruktionen personens förmåga anpassad till omgivningen. Denna anpassning måste vara lika för alla personer i alla länder för att tillåta internationella jämförelser. Grunddragen i den standard- eller likformiga omgivningen kan, för att vara exakta, koda genom att använda komponenten omgivningsfaktorer. Glappet mellan kapacitet och genomförande återspeglar skillnaden mellan påverkan från de aktuella respektive likformiga omgivningarna och ger därför en användbar vägledning till vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförande.

Det typiska är att bedömningsfaktorn kapacitet utan assistans används för att beskriva personens sanna förmåga som inte är förstärkt genom hjälpmedel eller personlig assistans. Eftersom bedömningsfaktorn genomförande hänför sig till personens aktuella omgivning kan närvaron av hjälpmedel eller personlig assistans eller hinder i omgivningen direkt observeras. Beskaffenheten av ett underlättande eller hindrande inslag kan beskrivas genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer.

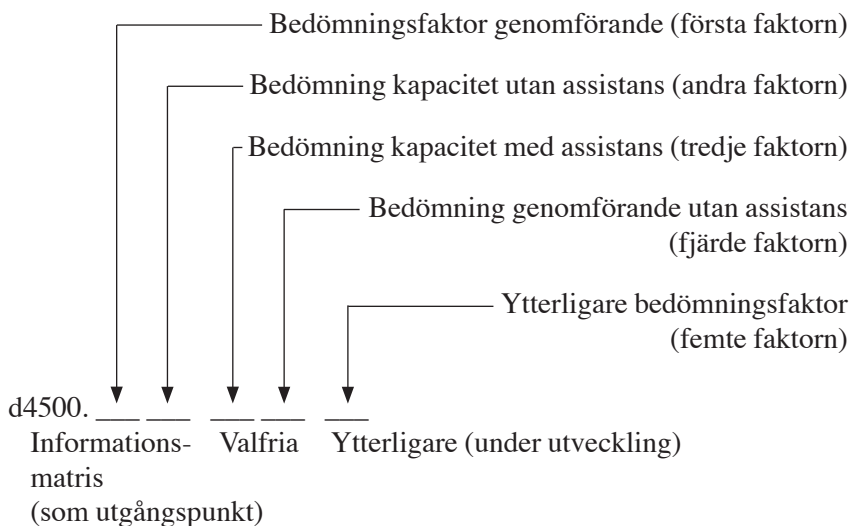
Valfria bedömningsfaktorer

Den tredje och fjärde (valfria) bedömningsfaktorn erbjuder användare möjlighet att koda kapacitet med assistans och genomförande utan assistans.

Ytterligare bedömningsfaktorer

Den femte sifferpositionen är reserverad för bedömningsfaktorer som kan komma att utvecklas i framtiden som t.ex. en bedömningsfaktor för engagemang eller subjektiv tillfredsställelse.

Både kapacitets- och genomförandebestämningarna kan vidare användas såväl med som utan hjälpmedel eller personlig assistans och i enlighet med följande skala (där xxx står för andra nivåns domänsiffra):

- xxx.0 INGEN svårighet
- xxx.1 LÄTT svårighet
- xxx.2 MÅTTLIG svårighet
- xxx.3 STOR svårighet
- xxx.4 TOTAL svårighet
- xxx.8 ej specificerat
- xxx.9 ej tillämbart

När bör man använda genomförandebestämning respektive kapacitetsbestämning?

Endera bedömningsfaktor kan användas för var och en av de förtecknade kategorierna. Den information som erhålls i respektive fall är dock olika. När båda bedömningsfaktorerna används är resultatet en sammanslagning av två konstruktioner, dvs.:

Om man endast använder en bedömningsfaktor skall det outnyttjade utrymmet inte fyllas med .8 eller .9 utan lämnas tomt eftersom båda dessa är verkliga bedömningsvärden och skulle betyda att den andra bedömningsfaktorn har använts.

Exempel på tillämpning av de två bedömningsfaktorerna

d4500 Att gå kortare sträckor

För *bedömningsfaktorn genomförande* avser denna domän att förflytta sig till fots kortare sträckor (mindre än 1 km) i en persons aktuella omgivning såsom på olika underlag och under olika villkor med användning av käpp, rollator eller andra tekniska hjälpmedel. Till exempel om en person som förlorat sitt ben genom en arbetsskada och sedan dess använt käpp och som möter måttliga svårigheter att gå omkring på grund av att trottoarerna i grannskapet är mycket branta och har en mycket hal yta kan genomförandet kodas:

d4500.2__ Måttlig inskränkning i genomförande av att gå kortare sträckor

För *bedömningsfaktorn kapacitet* avser denna domän en persons förmåga att gå omkring utan assistans. För att neutralisera olika omgivningars varierande påverkan kan förmågan bedömas i en ”standardiserad” omgivning. Denna standardiserade omgivning kan vara: (a) en faktisk omgivning som används allmänt för att bedöma kapacitet i testsituationer; eller (b) i fall där detta inte är möjligt en antagen omgivning som kan tänkas ha en likformig påverkan. Till exempel kommer den ovannämnda personens sanna förmåga att gå utan käpp i en standardiserad omgivning, t.ex. en med släta ytor som inte är hala, att vara mycket begränsad. Därför kan personens kapacitet kodas på följande sätt:

d4500.__3 Stor kapacitetsbegränsning i att gå kortare sträckor

Användare som vill specificera den aktuella eller standardiserade omgivningen när man använder bedömningsfaktorerna genomförande eller kapacitet skall använda klassifikationen av omgivningsfaktorer (se kodningskonvention 3 för omgivningsfaktorer ovan i avsnitt 3).

4.4 Att koda omgivningsfaktorer

Definitioner

Omgivningsfaktorer utgör den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar.

Användning av omgivningsfaktorer

Omgivningsfaktorer är en komponent i klassifikationen del 2 (Kontextuella faktorer). Omgivningsfaktorer måste övervägas väl för varje komponent av funktions-tillstånd och kodas i enlighet med en av de tre konventioner som beskrivits ovan i avsnitt 3.

Omgivningsfaktorer skall kodas ur den personens perspektiv vars situation beskrivs. Till exempel kan avfasade trottoarkanter utan strukturerad beläggning kodas som en underlättande faktor för en rullstolsanvändare men som ett hinder för en blind person.

Bedömningsfaktorn anger graden till vilken en omgivningsfaktor är underlättande eller ett hinder. Det finns många skäl till varför en omgivningsfaktor kan vara underlättande eller ett hinder – och i vilken utsträckning. När det gäller underlättande faktorer bör kodaren tänka på följder av sådant som tillgängligheten till en resurs och om tillgängligheten är pålitlig eller varierande, av god eller dålig kvalitet osv. När det gäller hinder kan det vara relevant hur ofta en faktor hindrar personen, om hindret är stort eller litet eller möjligt att undvika eller ej. Det skall också hållas i minnet att en omgivningsfaktor kan vara ett hinder antingen på grund av dess närvaro (t.ex. negativa attityder mot personer med funktionshinder) eller dess frånvaro (t.ex. bristande tillgång till en behövd tjänst). De effekter som omgivningsfaktorer har på livet för människor med hälsobetingelser är varierande och sammansatta och förhoppningsvis kommer framtida forskning att leda till bättre förståelse av denna interaktion och möjligen visa på användbarheten av en andra bedömningsfaktor för omgivningsfaktorerna.

I vissa sammanhang är en spridd samling av omgivningsfaktorer sammanförda i en enda term som t.ex. fattigdom, utveckling, lantlig eller urban miljö, socialt kapital. Dessa sammanvägda termer finns inte själva representerade i klassifikationen. Den som gör kodningen bör istället skilja ut konstituerande faktorer och koda dessa. Återigen måste betonas att det krävs forskning för att komma fram till om dessa sammanvägda termer överensstämmer med en viss uppsättning omgivningsfaktorer.

Första bedömningsfaktorn

Nedan beskrivs den negativa och positiva skalan som betecknar i vilken utsträckning en omgivningsfaktor verkar hindrande eller underlättande. Användning av endast en punkt eller skiljetecken betyder ett hinder medan användning av ett +-tecken betecknar en underlättande faktor enligt nedan:

xxx.0 INGET hinder	xxx+0 INGET underlättande
xxx.1 LÄTT hinder	xxx+1 LÄTT underlättande
xxx.2 MÅTTLIGT hinder	xxx+2 MÅTTLIGT underlättande
xxx.3 SVÅRT hinder	xxx+3 STORT underlättande
xxx.4 TOTALT hinder	xxx+4 TOTALT underlättande
xxx.8 ej specificerat hinder	xxx+8 ej specificerat underlättande
xxx.9 ej tillämpligt	xxx+9 ej tillämpligt

Tack till personer och olika instanser som deltagit i arbetet

Utvecklingen av ICF skulle inte ha varit möjlig utan omfattande bidrag från olika delar av världen och de många människor som har ägnat mycket tid och energi och organiserat resurser inom ett internationellt nätverk. Trots att det knappast är möjligt att tacka dem alla har olika ledande centra, organisationer och personer förtecknats nedan.

WHO:s samarbetscentra för ICF

Australien

Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Kontaktperson: Ros Madden.

Canada

Canadian Institute for Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario K1N9N8, Canada. Kontaktperson: Helen Whittome.

Frankrike

Centre technique National d'Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013 Paris, Frankrike. Kontaktperson: Marc Maudinet.

Japan

Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka, Kiyose-city, Tokyo 204-8555, Japan. Kontaktperson: Hisao Sato.

Nederländerna

National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O.Box 1, 3720 BA Bilthoven, Nederländerna. Kontaktpersoner: Willem M. Hirs och Marijke W. de Kleijn-de Vrankrijker.

Norden

Nordiskt center för klassifikation av sjukdomar. WHO Collaborating Centre for the Classification of Diseases in the Nordic Countries, Dag Hammarskjölds väg 14B, Uppsala Science Park, 751 85 Uppsala, Sverige. Kontaktperson: Björn Smedby.

Storbritannien och Nordirland

National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE11 2TG, England. Kontaktpersoner: Ann Harding och Jane Millar.

USA

National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD 20782, USA. Kontaktperson: Paul J. Placek.

Specialistgrupper (Task forces)

International Task Force on Mental Health and Addictive, Behavioural, Cognitive, and Developmental Aspects of ICIDH

Ordförande: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA.

Andre ordförande: Karen Ritchie.

Children and Youth Task force

Ordförande: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB # 8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA.

Andre ordförande: Matilde Leonardi.

Environmental Factors Task Force

Ordförande: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England.

Andre ordförande: Janice Miller.

Nätverk

American Psychological Association, 750 First Street, N.E., Washington, DC 20002-4242, USA. Kontaktpersoner: Geoffrey M. Reed och Jayne B. Lux.

Disabled Peoples International, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Kontaktperson: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Brüssel, Belgien. Kontaktperson: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Mental Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, B-1000 Brüssel, Belgien. Kontaktperson: John Henderson.

Inclusion International, 13 D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, Frankrike. Kontaktperson: Nancy Breitenbach.

Rehabilitation International, 25 E.21st Street, New York, NY 10010, USA. Kontaktperson: Judith Hollenweger, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zürich, Schweiz.

Konsulter

Ett antal konsulter till WHO har givit ovärderlig assistans under revisionsprocessen. De förtecknas här nedan.

Elizabeth Badley
Jerome E. Bickenbach
Nick Glozier
Judith Hollenweger
Cille Kennedy
Jane Millar
Janice Miller
Jürgen Rehm
Robin Room
Angela Roberts
Michael F. Schuntermann
Robert Trotter II
David Thompson (redaktionell konsult)

Översättning av ICF till officiella språk inom WHO

ICF har reviderats på många olika språk varvid engelska endast har utgjort arbetsspråket. Översättning och språklig analys har varit en integrerad del av revisionsprocessen. Följande medarbetare i WHO har lett översättningsarbetet, språklig analys och redaktionell granskning för WHO:s officiella språk. Andra översättningar kan återfinnas på WHO:s hemsida:
<http://www.who.int/classification/icf>

Arabiska

Översättning och språklig analys:
Adel Chaker, Ridha Limem, Najeh Daly, Hayet Baachaoui, Amor Haji,
Mohamed Daly, Jamil Taktak, Saïda Douki
Redaktionell granskning har genomförts av WHO/EMRO
Kassem Sara, M. Haytham, Al Khayat, Abdel Aziz Saleh

Kinesiska

Översättning och språklig analys:
Qiu Zhuoing (samordnare), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin,
Wu Xianguang, Zhou Xiaonan
Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centre i Kina och WHO/WPRO:
Dong Jingwu, Zhou Xiaonan och Y. C. Chong

Franska

Översättning och språklig analys har genomförts av WHO, Geneve:

Pierre Lewalle

Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centres i Frankrike och Canada:

Catherine Barral och Janice Miller

Ryska

Översättning och språklig analys:

G. Shostka (samordnare), Vladimir Y. Ryasnyansky, Alexander V. Kvashin, Sergey A. Matveev, Aleksey A. Galianov

Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centre i Ryssland:

Vladimir K. Ovcharov

Spanska

Översättning, språklig analys, redaktionell granskning vid Collaborating Centre i Spanien i samarbete med La Red de Habla Hispana en Discapacidades (Det spanska nätverket) och WHO/PAHO:

J. L. Vázquez-Barquero (samordnare), Ana Díez Ruiz, Luis Gaité Pindado, Ana Gómez Silió, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituiño, Elena Vásquez Bourgon, Armando Vásquez, María del Consuelo Crespo, Ana María Fossati Pons, Benjamín Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara Muñoz, María Elena Medina Mora, María Esther Araujo Bazán, Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood

Enskilda personer som deltagit i revisionsprocessen

Mer än 1 800 personer från 65 medlemsländer i WHO har aktivt deltagit i revisionsprocessen. En detaljerad lista över deltagarna ses i Bilaga 10 i den fullständiga ICF-klassifikationen.

Organisationer inom Förenta Nationerna

International Labour Organization (ILO)

Susan Parker

Förenta Nationernas Barnfond (UNICEF)

Habibi Gulbadan

Förenta Nationernas Statistikavdelning

Margot Mbogoni

Joann Vanek

Förenta Nationernas Statistiska Institut för Asien och Stilla havsregionen

Lau Kak En

Förenta Nationernas Ekonomiska och sociala kommission för Asien och Stilla havsregionen

Bijoy Chaudhari

Världshälsoorganisationen (WHO)

Regionala kontor

Afrika: C. Mandlhate

Amerika (Den panamerikanska hälsoorganisationen): Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood, Armando Vázquez

Mellanöstern: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat

Europa: B. Serdar Savas, Anatoli Nossikov

Sydostasien: Than Sein, Myint Htwe

Västra Stillahavsområdet: R. Nesbit, Y.C. Chong

Huvudkontor

Olika avdelningar inom WHO:s huvudkontor har varit engagerade i revisionsprocessen. Enskilda medarbetare som har bidragit till revisionsprocessen är nedan uppräknade med sin respektive avdelningstillhörighet.

M. Argandoña, tidigare vid Department of Substance Abuse

Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences

J.A. Costa e Silva, tidigare vid Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse

S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination

C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention

A. Goerdt, tidigare vid Department of Health Promotion
M. Goracci, tidigare vid Department of Injury Prevention and Rehabilitation
M.A. Jansen, tidigare vid Department of Mental Health and Substance Dependence
A. L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy
A. Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy
J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnerships
C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy
C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy
H. Nabulsi, tidigare vid IMPACT
E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases
B. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention
R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy
B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence
A. Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases
J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy
M. Subramanian, tidigare vid World Health Reporting
M. Thuriaux, tidigare vid Division of Emerging and other Communicable diseases
B. Thylefors, tidigare vid Department of Disability/Injury Prevention and Rehabilitation
M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and Development.

Sibel Volkan och Grazia Motturi har skött administration och sekreteraruppgifter.

Can Celik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa och Luis Prieto har arbetat med specialuppgifter i revisionsarbetet.

Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek och Margie Schneider har genomfört revisionen grundat på alla mottagna synpunkter.

T. Bedirhan Üstün har lett och koordinerat revisionsprocessen och hela ICF-projektet.

